

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı
9 Aralık 2022 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Tahir Akyürek'in, alan başkanlıklarının kurulma amacına ilişkin açıklaması

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı'nın, (2/4750) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin ertelenmesini ve tali komisyonun toplanmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

2.- İstanbul Milletvekili Gökan Zeybek'in, (2/4750) esas numaralı Kanun Teklifi'nin geri çekilerek ilgili tali komisyonların görüşü alındıktan sonra Komisyon gündemine gelmesini teklif ettiğine ilişkin açıklaması

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Bursa Milletvekili Efsan Ala, Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu ve 46 Milletvekilinin, Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi (2/4750)

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU

1'inci Toplantı

9 Aralık 2022 Cuma

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu, saat 15.35'te açıldı.

Komisyon Başkanı Tahir Akyürek, alan başkanlıklarının kurulma amacına ilişkin açıklama yaptı.

Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı, (2/4750) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin ertelenmesini ve tali komisyonun toplanmasını talep ettiğine,

İstanbul Milletvekili Gökan Zeybek, (2/4750) esas numaralı Kanun Teklifi'nin geri çekilerek ilgili tali komisyonların görüşü alındıktan sonra Komisyon gündemine gelmesini teklif ettiğine,

İlişkin açıklama yaptı.

Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı ile İstanbul Milletvekili Gökan Zeybek ve arkadaşlarının (2/4750) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırılığıyla ilgili önerileri reddedildi.

Bursa Milletvekili Efkân Ala, Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu ve 46 Milletvekilinin, Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi'nin (2/4750) tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanarak maddelerine geçildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, 11 Aralık 2022 Cumartesi günü saat 13.30'da toplanmak üzere saat 20.04'te toplantıya son verildi.

9 Aralık 2022 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.35

BAŞKAN: Tahir AKYÜREK (Konya)

BAŞKAN VEKİLİ: Metin YAVUZ (Aydın)

SÖZCÜ: Jülide İSKENDEROĞLU (Çanakkale)

KÂTİP: Burhan ÇAKIR (Erzincan)

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Değerli arkadaşlar, uzun bir süre sonra Komisyonumuzu tekrar yeni bir kanun teklifiyle birlikte toplantıya çağırdık. Öncelikle milletvekillerimize, Komisyon üyelerimize, katılımcı kuruluş temsilcilerimize, teklif sahibi Sayın Bakanımıza, Sayın Bakan Yardımcımıza “Hoş geldiniz.” diyorum. 27’nci Yasama Dönemi’nde Komisyonumuz birçok çalışmaya, birçok teklifin yasalaşması noktasında kararlara imza attı. Bugün görüşecek olduğumuz kanun teklifi, Komisyonumuzda görüştüğümüz 9’uncu kanun teklifi durumunda.

Şu anda toplantıyı açıyorum, çoğunluğumuz var, toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Tahir Akyürek’in, alan başkanlıklarının kurulma amacına ilişkin açıklaması

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Toplantımızın konusu olan alan başkanlığı kurulmasına ilişkin teklifle ilgili teklif sahibi Sayın Bakanımız ve arkadaşlarımızdan önce birkaç cümle de ben söylemek istiyorum.

Alan başkanlıklarının kurulma amacı genel olarak doğal, turistik ve tarihî değerler açısından büyük öneme sahip bölgelerin doğal sit alanları ve diğer korunan alanlarla birlikte kaynak değerlerinin korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması ve turizm potansiyelinin geliştirilmesi hedefleri doğrultusunda bütünsel bir bakış açısıyla konuyu ele almak, farklı kurumlara ait planlama yetkilerini tek bir kurumda toplayarak bugüne kadar bu konuda yaşanan yetki karmaşasını ortadan kaldırmak, alanın ihtiyaçlarına kısa sürede etkin çözümler üretebilmek, potansiyel arz eden ve önümüzdeki süreçte hayata geçirilecek alanların bütüncül bir bakış açısıyla ele alınması. Bu kanunla -teklif sahibi Sayın Bakanımız da teklifi sunarken açıklayacaktır- Uludağ bölgesinin bu amaçlar doğrultusunda bir alan başkanlığına kavuşturulmasıyla ilgili bir gerekçeyle teklif sunulmuş durumda.

Biliyorsunuz, alan başkanlıkları konusunda... Daha önce 2 alan başkanlığı kuruldu ülkemizde. Biri tarihî Gelibolu bölgesinde Çanakkale savaşlarının cereyan ettiği alanın yine aynı amaçla bütünsel bir bakış açısıyla ele alınarak açık hava müzesi olarak yeniden düzenlenmesine ve yönetilmesine ilişkin faaliyetleri yürütmek üzere Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı kuruldu. Kuruluşundan bugüne de faaliyet gösteriyor. Türkiye’de kurulmuş olan diğer alan başkanlığıysa Kapadokya Alan Başkanlığı. “Kapadokya Alan Başkanlığı” adı altında kurulan idare de ülkemizin en önemli millî hazinelerinden birini oluşturan Kapadokya’nın tarihî ve kültürel değerleri, jeolojik, jeomorfolojik dokusunun ve doğal kaynak değerlerinin korunması, yaşatılması, geliştirilmesi gibi amaçlarla kurulan bir Alan Başkanlığı. Bu Alan Başkanlığı tabii, Kayseri bölgesinden başlayıp yaklaşık Konya bölgesine kadar uzanan bir coğrafyanın bir bölümünde hizmet verdiği için -ben de kuruluşundan itibaren doğrusu bir miktar takip ettim, özellikle kuruluş aşamasında tartışmalar olması nedeniyle de dikkatle takip ettim- yapılaşma konusunda endişeler vardı ve alanların yanlış kullanımıyla ilgili endişeler vardı. İzlediğimiz kadarıyla tam tersine, bu yıl bir kere 4 milyondan fazla ziyaretçiyi

ağırlayan bir bölge burası. Burada özellikle kaçak yapılara ve oradaki dokuyu bozan yapılara karşı Alan Başkanlığının ciddi bir mücadelesinin olduğunu gördük, bu kamuoyuna da yansıdı, 400'den fazla kaçak yapının yıkıldığını konuştu arkadaşlarımız. Yine, izinsiz yapılan, yapılmaya teşebbüs edilen alanlara müdahale edildiği ve yeni bazı çalışmalara imza atıldığı da ifade edildi. Bugün de Uludağ'la ilgili alan başkanlığının kuruluşuna ilişkin konuyu, teklifi değerlendireceğiz.

Bursa'dan da sivil toplum kuruluşlarımızdan da arkadaşlarımız var. Tabii, önce takdim edilsin, sonra Anayasa'ya aykırılıkla ilgili bir görüşme var, takdimden sonra onu değerlendirelim.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Takdim yapabilirsiniz Başkanım.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teklifin takdimi için ve...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teklifi değil Başkanım, Komisyona katılanları takdim edebilirsiniz.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teklif sunulsa da ondan sonra Anayasa'ya aykırılık...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Yok, sunumdan önce Anayasa'ya uygunluğunun görüşülmesi lazım.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Ama teklifi bilmiyorsunuz ki.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Geldi ya bize.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Ama “Okundu.” mu diyeceğiz yani okunmasın mı?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teklifi okumayacağız zaten.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teklifi okumadan Anayasa'ya aykırılığını nasıl iddia edeceğiz Hocam?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Şöyle: İç Tüzük 38'e göre Komisyon ilk önce Anayasa'ya uygunluk açısından bir görüşme açıyor, onu kabul edip etmeme durumuna göre metni görüşmeye geçiliyor.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Yok, zaten açacağız da ama teklifin okunmasından sonra açmak daha doğru değil mi?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teklif bize gönderildi zaten.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Yok, zaten teklifi görüşmeye açmadan önce teklifi dinleme amaçlı benim söylediğim ama fark etmez de.

Anayasa'ya aykırılığını görüşelim mi önce Sayın Bakanım?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Takdir sizin Değerli Başkanım ama yani teklifin...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Usul üzerine söz almak istiyorum.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, teklifimi bir izah etseydim.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – “Belki Anayasa'ya aykırı bulunmayacaktı.” diyorsunuz.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Evet.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Önce ne olduğunu bir öğrenelim, ondan sonra arkadaşlarımızın itirazlarını değerlendiririz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkanım, usul açısından bir söz istiyoruz, önce bize söz verirsiniz olur.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Peki.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı'nın, (2/4750) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin ertelenmesini ve tali komisyonun toplanmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben usul üzerine bir eleştiri yapmak istiyorum. Komisyonumuzun adı Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; bunların hepsi aslında dolaylı ve doğrudan Komisyonumuzu ilgilendiren bakanlıklardır. Bizler de Komisyon vekilleri olarak ilgili bakanlıkların bütçe görüşmelerini takip etmek zorunluluğumuz olduğuna inanıyorum fakat şu anda Genel Kurulda Ulaştırma Bakanlığıyla ilgili kurumların bütçesi görüşülürken biz bambaşka bir bakanlığın hazırladığı bir kanun teklifini görüşmek durumunda kalıyoruz.

İkinci durum ise bu teklifi bütçeden sonra görüşemez miydik? Bakın, Uludağ hakkında önemli bir kanun teklifini görüşeceğiz fakat bir yandan bu önemli konu görüşülürken diğer taraftan Türkiye'nin, gerek basının gerek halkın gözü bütçede olacak; kamuoyunun bilgilendirilmesi hakkında da bir sorun ortaya çıkacak.

Üçüncü durum ise daha önce Meclisten 2 ayrı alan başkanlığı kurulması hakkında kanun teklifleri geçti. Gerek Çanakkale gerek Kapadokya Alan Başkanlıkları Kültür Komisyonunda görüşülürken bu teklif bizim Komisyonumuza gelmişti. Madem geldi, bari tali komisyon olarak Kültür Komisyonunun görüş ve önerilerini alabilseydik fakat bu yönden de eksik kaldığımı söyleyebilirim. Dolayısıyla görüşmelerin ertelenmesi ve tali komisyonun da toplanmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teşekkür ederiz.

Buyurun.

2.- İstanbul Milletvekili Gökân Zeybek'in, (2/4750) esas numaralı Kanun Teklifi'nin geri çekilerek ilgili tali komisyonların görüşü alındıktan sonra Komisyon gündemine gelmesini teklif ettiğine ilişkin açıklaması

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, Parlamentomuzun 27'nci Döneminin 5'inci yılının, 2022 yılının son toplantısını gerçekleştiriyoruz. Ben de öncelikli olarak, Komisyon üyesi arkadaşlarımız başta olmak üzere, önümüzdeki yılın ülkemize hayırlar getirmesini diliyorum.

Belki yapacağımız son Komisyon toplantısı olabilir; o nedenle, umarım, başta Komisyon Başkanı olmak üzere sizlerle birlikte bugüne kadar gerçekleştirdiğimiz çalışmalarla ilgili ortaya koymuş olduğumuz tavır ülkemize hayırlar getirir.

Sayın Başkanım, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna havale edilen Uludağ alan yönetimiyle ilgili bir konuyu görüşüyoruz. Uludağ Alan Hakkında Kanun Teklifi doğrudan doğruya Uludağ ekosisteminin geleceğini ilgilendiren bir teklif metnidir. Teklif metninin, ilgili Komisyonumuza “asıl komisyon” olarak sunulmuş olsa da gerçekte Çevre Komisyonunun görev alanına girdiğini düşünüyoruz. Anayasa'nın çevreyi koruyan hükümlerinin, yasama faaliyetlerinin Komisyon ayağında dikkate alınması bir zorunluluktur. Bu açıdan, kanun teklifinin, Anayasa'nın 56'ncı ve 169'uncu maddelerinde yer alan çevreyi korumaya ilişkin amir

hükümler uyarınca, asıl komisyon olan Çevre Komisyonuna sunulmamış olmasının komisyonların uzmanlık ilkelerini ihlal ettiğini ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin İç Tüzük hükümlerine aykırı olduğunu belirtmek istiyorum.

Aynı zamanda “tali komisyon” olarak gözüken Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun da Komisyon Başkanı tarafından toplantıya çağrılmamış olması ve bu yasa teklifiyle ilgili, ilgili Komisyonun Başkanı da... Arkadaşlarımız, Cumhuriyet Halk Partisinin Komisyon üyeleri burada. Tali Komisyonunun, hiçbir biçimiyle, toplantıya çağrılmaması, yine, başlı başına Türkiye Büyük Millet Meclisinin İç Tüzük hükümlerine aykırıdır. O nedenle de daha başlangıçta usul açısından bu yasa teklifinin geriye çekilerek, ilgili tali komisyonların görüşü alınarak Komisyonumuzun gündemine gelmesini ben de teklif ediyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teşekkür ederiz Gökan Bey.

Tabii, daha önce Kapadokya’yla ilgili kanun teklifi de Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda görüşülmüştü bildiğim kadarıyla. Komisyonumuz, Meclis Başkanlığının asli komisyon olarak görevlendirmesiyle toplantıya çağrıldı; alt komisyonda da on gün içinde görüşülmediği için doğrudan biz kendi gündemimize aldık.

Usule ilişkin eleştiriler kayıtlara geçmiş durumda, teşekkür ediyoruz.

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Bursa Milletvekili Efkân Ala, Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu ve 46 Milletvekilinin, Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi (2/4750)(*)

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teklifin Anayasa’ya aykırılığıyla ilgili aynı mahiyette 2 önerge var, öncelikle bunları görüşelim, ondan sonra devam edelim.

Önergeleri okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Komisyonumuzda görüşmelerine başlanılması planlanan (2/4750) esas numaralı Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi’nin Anayasa’nın 56, 63 ve 169’uncu maddelerine aykırı olması sebebiyle görüşmelerine başlanmadan reddini talep ederim.

Mahmut Celadet Gaydalı

Bitlis

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Gökan Zeybek

Mürsel Alban

Hasan Baltacı

İstanbul

Muğla

Kastamonu

İsmet Tokdemir

Ulaş Karasu

Hüseyin Yıldız

Hatay

Sivas

Aydın

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Anayasa’ya aykırılık iddiasıyla ilgili öncelikle Celadet Bey’e söz veriyorum.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim.

* (2/4750) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Sayın Başkan, değerli misafirler; şu an bu kanun teklifiyle Anayasa'ya aykırı bir işlem yapılmaktadır. Önergemizde de belirttiğimiz gibi, kanun teklifi Anayasa'nın "Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması" başlıklı 56'ncı maddesine aykırıdır. Örneğin, Uludağ Alan planı; 3'üncü maddenin (12)'nci fıkrasında sayılabilir. Anayasa bize çevreyi koruma ödevi vermektedir. Anayasa 56 açık bir şekilde "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir." der.

Yine, Anayasa'nın 63'üncü maddesi "Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirler alır." demektedir fakat kanun teklifinin 5'inci maddesinin (2)'nci fıkrasında da belirtildiği üzere kurulması planlanan komisyon sit alanlarının sınır ve yeniden değerlendirilmesi hususunda geniş yetkilerle donatılmaktadır. Doğal sit alanı olan Uludağ Millî Parkı'nın yıkımı anlamı taşıyan düzenleme kanuna aykırıdır. Sadece bölgeye özgü 37 endemik türün ve Apollo kelebeğinin doğal yaşam alanından bahsediyoruz. Turizm uğruna tabiat varlıklarına doğrudan bir saldırı söz konusu.

Son olarak Anayasa'nın 169'uncu maddesi ormanların korunması ve geliştirilmesi doğal sit alanı olan Uludağ Millî Parkı'nın yasa teklifinin 3'üncü maddesinin (5)'inci fıkrası uyarınca başkanlığa bedelsiz olarak tahsis edilmesi, bu alanın turizme açılmasıyla ilgili alanda ormanın yok oluşunu hızlandıracaktır. Dolayısıyla önergemizin kabul edilmesini ve söz konusu kanun teklifinin iade edilmesini teklif ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teşekkür ederiz.

Buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, ilgili kanun teklifinin öncelikli olarak İç Tüzük 38'de öngörüldüğü biçimiyle Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırılık incelemesi uyarınca Anayasa'ya açıkça aykırı olan düzenlemelerine değineceğim. Yasa önerisi hükümlerinin çoğu Anayasa'ya çok yönlü olarak aykırı bulunmaktadır. Söz konusu Anayasa'ya aykırılıkları ortaya koymak amacıyla da önce Uludağ ekosisteminin önemine, sonrasında da yürürlükteki Anayasa'nın ekosistem açısından ne şekilde okunması gerektiğini sizlere aktarmaya çalışacağım.

Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi'ndeki Anayasa'ya aykırılıklar nelerdir? Uludağ, flora ve fauna çeşitliliğiyle vejetasyon çizgilerinin net olarak görülebilmesi, alpin bölge ve endemik bitki topluluklarının barındırması sebebiyle özel ve eşine az rastlanır bir dağ ve orman yapısındadır. Gerek yükselen coğrafi enlemler gerekse dağlarda yüksekliklere doğru azalan sıcaklar yatay ve dikey yönlerde "zone"ların meydana gelmesine neden olur. Sıcaklıkla bağıntılı olarak görülen vejetasyon değişiklikleri aynı karaktere sahip bitkilerin varlığı "zone" ayrımını gözle görülür hâle getirmiştir. Uludağ'ın dünya ormancılık literatüründe bu sebepten ötürü çok özel bir yeri vardır. Uludağ'ın Bursa'ya sunduğu verimli ova topraklarıyla su kaynaklarının ekonomik ve sosyal yaşamıyla büyüyen Bursa kentinin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Yani Bursa Uludağ'ı, Uludağ Bursa'yı beslemektedir. Bursa Ovası yıllar içerisinde Uludağ'dan pınarlar ve derelerle taşınan bereketli topraklarla oluşmuştur. Uludağ'ın kuzeyinde kurulmuş olan Bursa kenti Uludağ'ın ekosisteminden ayrı düşünülemez. Bursa Ovası'nı var eden Uludağ'ın bilinçsiz kullanımı Bursa ve Bursalıları yok etmek demektir.

Uludağ'da bugüne kadar 1.308 bitki türü tespit edilmiştir. 32'si Uludağ, 143'ü Türkiye endemiği olmak üzere toplam 173 endemik türe ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca küresel ölçekte nesli tehdit altında olan 3, Avrupa ölçeğinde ise 54 türün yaşam alanını oluşturmaktadır. Uludağ Millî Parkı sınırları

içerisinde var olan 17 sürüngen türünün Bern Sözleşmesi koruma listelerine göre yapılan değerlendirme sonucu yani mutlak koruma altındaki türler listesine girmekte, 5 sürüngen türü ise koruma altındaki türler listesine ek-3'teki listeye girmektedir. Bern Sözleşmesi koruma listesine göre yapılan değerlendirme sonucu alanda saptanan kuş türlerinden 84 tanesi ek-2'ye yani mutlak koruma altındaki türler listesine girmekte, 21 kuş türü de ek-3'e yani koruma altındaki türler listesine girmektedir.

Alan sınırları içerisinde 15 familyaya bağlı 37 memeli hayvan türü yaşamaktadır. Bu türlerden Bern Sözleşmesi koruma listesine göre yapılan değerlendirme sonucu ek-2'ye yani mutlak koruma altındaki türler listesine, 14'ü de ek-3'teki koruma altındaki türler listesine girmektedir.

Uludağ'ın başta kış spor merkezleri geliştirme girişimleri bugün "oteller bölgesi" olarak adlandırılan gelişim bölgelerinin yoğun bir şekilde genişlemesine zemin hazırlamıştır. Bölgenin kayak merkezi olarak kullanımı ulaşım bağlantılarının artışı da beraberinde getirmiştir. Uludağ'a erişimin artırılması amacıyla kara ve teleferik yoluyla ulaşım altyapısı zaten geliştirilmişti.

1961 yılında millî park ilan edilen Uludağ'da, insan baskısı ve alan kullanımı giderek artmaktadır. Alanın gerçek sahibi olan canlıların yaşam alanları büyük tehdit altındadır. 21 Ekim 1985'te Uludağ Kayak Merkezi İmar Planı yapılarak birinci gelişim bölgesi olarak adlandırılan oteller mevkinde yapılaşma donduruldu. İkinci gelişim bölgesi olarak isimlendirilen kesim, 1986'da turizm merkezi ilan edildi. Birinci gelişim bölgesindeki oteller Doğa Koruma ve Millî Parklar denetimindeyken ikinci gelişim bölgesi Kültür ve Turizm Bakanlığının denetiminde ve ikinci gelişim bölgesinde de 6 tane parsel bulunmaktadır; 5 parselde otel bulunuyor, boş olan 1 parsel var, bu parselin de Etstur'a ait olup olmadığını da ilgili Bakanlık yetkililerinin açıklamasını istiyoruz.

Uydu verileri ile coğrafi bilgi sistemlerinin algoritmaları kullanılarak son otuz beş yıllık döneme ilişkin yapılan analiz, Uludağ Millî Parkı sınırları içerisinde bulunan kayak merkezi ve yakın çevresinde kentleşme ile erozyon artışına bağlı birbirine benzer bitki türlerinde ciddi azalmaları ortaya koymaktadır. Elde edilen verilere göre, zirveye yakın kesimlerde su yüzeylerinde azalma ve çıplak kayalaşma da artış meydana gelmiştir. Yıllar içinde şiddetli erozyonların olduğu tespit edilmiştir. Araştırmalar Uludağ Millî Parkı arazilerinde çıplak kaya, yerleşim ve şiddetli erozyon yüzeylerinin kapladığı alanın otuz beş yıllık süreçte yüzde 7,8'den yüzde 13,3'e yükseldiğini; aynı süre içinde yüzde 18,7'lik alanı kaplayan alpin çayırlarının da yüzde 16,6'ya gerilediğini göstermektedir.

Fiziki ekosistem tahribatları başta bina, tesis, yol, otopark, teleferik ve benzeri geri dönüşümü imkânsız yıkım alanlarıdır. Kara yolunda buzlanma için kullanılan tuz, egzoz emisyonları ve lastik atıkları kara yolu çevresinde su, hava ve toprak kirliliği oluşturmaktadır. Piknik, mesire yerlerindeki kullanım yoğunluğundan dolayı yıkım eşiğine gelmiş alanların kendini yenilemesi için dönüşümlü kullanımı önerilebilir. Makineli çalışmaların oluşturduğu baskı alanları ve kayak sporları nedeniyle toprak azot dengesinin bozulduğu alanlar doğal eşıktır. Bu bölgedeki insan aktiviteleri ekolojik istikrarı çok olumsuz etkilemektedir. Turistlerin ilgi alanı olan ATV motorlu araç gezileri de ekosistem üzerinde hasarlar oluşturmaktadır.

İnsan baskısının sürekli arttığı ve sistemler arası istikrarın gittikçe bozulduğu Uludağ, kendini yenileyebileceği, devamlılığı sağlayabileceği eşiği birçok alanda geçmiştir. Bütün bu olumsuz etkilerin yanı sıra, yeni bir tehlike de 2020 yılında gündeme gelmiş olan, şimdi ise kanunlaşma aşamasındaki Uludağ Alan Başkanlığı Projesi'dir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin 1982 Anayasası, kıyılardan ormanlara kadar çevreyi doğrudan ve dolaylı olarak koruyucu çok sayıda madde öngörmektedir. Anayasa'nın değişik kısmı ve bölümlerine serpiştirilmiş maddeler "çevresel ve ülkesel anayasal düzenlemeler" olarak adlandırılabilir. Nedir bunlar? Ülkesel düzenlemeler kamu yararına. "Kamu yararı" anayasal bir kavram olarak Türkiye

Cumhuriyeti'nin ülke yönetimine ilişkin bileşenleri düzenleyen ve koruyan maddelerin ana başlığı olarak kullanılmıştır. Çevre hakkı, kamu yararı olarak nitelenen değer ve varlıkların koruma işleviyle gelecek kuşakların hakkıdır. Nedir bunlar? Bunları “nitelikli ülke için anayasal temeller, sağlık hakkı ya da çevre hakkı” olarak tanımlayabiliriz. Yine “anayasal yükümlülükler ve ölçütler” başlığını kullanabiliriz. Bütün bunları yaparken dikkat etmemiz gereken üçlü bir yükümlülüğümüz vardır, bunlar; önlemek, korumak ve geliştirmektir. Bizim önlemekten anladığımız nedir? Madde 56 gereğince çevre kirlenmesini önlemek, devletin doğrudan ve öncelikli yükümlülüğüdür. Çevreyi bozan veya çevre üzerinde olumsuz etkilere yol açma riski bulunan faaliyetler Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) raporuna tabidir. Gerçekleştirmeyi planladıkları faaliyetler sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler bir çevresel etki değerlendirme raporu hazırlarlar. Bu raporda çevreye yapılabilecek tüm etkiler göz önünde bulundurularak çevre kirlenmesine neden olabilecek atık ve artıkların ne şekilde zararsız hâle getirilebileceği ve bu hususta alınacak önlemler belirtilir. ÇED uygulaması ve etkililik derecesi, ister özel sektör ister kamu sektörü olsun, devletin önleme yükümlülüğünü yerine getirme amacına sahiptir. Bu teklifte bu yoktur. ÇED, önleme yükümlülüğünü yerine getirmenin tek aracı değildir. Bu süreçte planlama etkinlikleri öne çıkmaktadır. Anayasal düzlemde bunun çok sayıda araçları bulunmaktadır. Bu bakımdan, plan belgeleri hukuken bağlayıcı düzenlemeler olarak işlem görmelidir.

Öte yandan, devletin temel amaç ve görevleri bağlamında daha genel bir yükümlülük ilkesi de kayda değer. “Ülkemizin bölünmezliğini sağlamak ve insan haklarını geliştirmek” ilkesi -Anayasa madde 5- ülkeye ve topluma ilişkin olmak üzere ikili yükümlülüğü ortaya koymaktadır. Madde 56 gereğince, çevre sağlığını korumak devletin, yurttaşların ve yatırımcıların ödevidir. Devletin koruma yükümlülüğü çevre sağlığıyla sınırlı olmayıp uyumlu ve dengeli bir çevre koruması; tarihsel, kültürel ve doğal mirası da içermektedir. Kuşkusuz kıyılar, tarım arazileri, yaylalar, meralar, otlak ve kışlaklar ile doğal kaynaklar ve ormanlar da koruma yükümlülüğü kapsamında yer alır. Çok yönlü koruma ödev ve yükümlülükleri devletin doğrudan faaliyetlerine ilişkin olduğu gibi özel sektör açısından da geçerlidir. “Ben yaptım oldu.”yla bu işler olmaz. İlgili devlet organları gerekli düzenlemeleri yapar, ilgili kuruluşların etkinliklerini düzenleme çerçevesinde yerine getirip getirmediğini denetler ve kuralları ihlal edenlere yaptırım uygular. Ne var ki kamu makamları bu üçlü yükümlülüklerini gereğince getirmek yerine getirmediikleri için Türkiye çevresi koruma bir yana sürekli yağmalanır bir hâle gelmiştir ve 27’nci Parlamento Dönemi de yağmadan kendi üzerine düşen nasibini almıştır.

Yurttaşlara gelince, madde 56 gereği “koruma yükümlülüğü” muhatap olmanın ötesinde, hak ve özgürlükler öznesi olmaktan kaynaklı genel bir yükümlülükle karşı karşıya bulunmaktadır. “Temel hak ve hürriyetler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder.” şeklindeki düzenleme (madde 12/2) gereği; ödev ve sorumluluklar sadece toplumsal ilişkilerde değil, doğal ortamların korunması bakımından da geçerlidir.

Çevreyi geliştirmek devletin ve yurttaşların ödevidir. Madde 56’nın devlet için öngördüğü geliştirme yükümlülüğü genel dayanağını madde 5’te bulmaktadır: “Kişinin hak ve hürriyetlerini sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.” Çevre hakkının öznesi de “herkes” olarak belirlendiğine göre devletin bu yükümlülüğünün çevre hakkını da kapsadığını biliyoruz. Önlemek, korumak ve geliştirmek biçimindeki bu 3 aşamalı yükümlülük, devlet adına işlem ve eylem tesis eden kamu makamları için olduğu kadar, onların denetimi altında faaliyette bulunan girişimciler ve yurttaşlar açısından geçerlidir. Meclisimiz de bütün bunları denetlemekle görevlidir.

Anayasa madde 12 yatay ilişkiler bakımından söz konusu yükümlülükleri pekiştirmektedir. Kuşkusuz ödev-hak ikilemi, çevre kirliliğinin önlenmesi, ülkenin doğal dokusunun korunması ve çevrenin geliştirilmesi konusunda bireyin konumunu güçlendirdiği gibi sivil toplum örgütlerinin girişimleri için de güçlü bir anayasal temel sağlamaktadır. Böyle bir anayasal dayanak yurttaşlara ve sivil toplum örgütlerine doğayı tahrip edici etkinliklere doğrudan müdahale hakkını verir. Tıpkı burada bugün bulunan dernekler gibi. Bu müdahale karşısında kolluk güçleri kamu düzeni adına zor kullanamazlar. Zira yurttaşların sahiplendiği yaşam alanları çevresel kamu düzeni anlamında nitelikli bir ülkedir. Bu bakımdan kamu yararı bir toplum yararının ötesine geçen ve gelecek kuşaklar dâhil, ülkesinin yararını da kapsamına alan bir üst kavramdır. Sonuç olarak devletin bu üçlü yükümlülüğü, ÇED ve ihtiyat ilkesini etkili bir biçimde uygulamaya geçirmeye elverişli bir anayasal zemin oluşturmaktadır. Yani bu yasa teklifiyle getirilen; otellerin, turizm şirketlerinin ya da acentelerin hak ve çıkarlarını korumanın çok daha ötesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olarak bizlere ve bu Komisyon üyeleri olarak sizlere düşen temel görev, millî park statüsündeki Uludağ'ın gelecek kuşaklara eksiksiz bir biçimiyle korunmasını ve aktarılmasını sağlamaktır.

Hak ve özgürlüklere ilişkin genel güvence ölçütleri ekosistem için de geçerlidir sevgili arkadaşalar. Anayasal hak ve özgürlükler bütünü için geçerli olduğundan çevre hakkı için de güvence niteliği taşır. Burada Uludağ'daki millî park statüsündeki bir alanın, alan başkanlığı biçimine taşınmasıyla ilgili kanun teklifinin “çevre hakkı” için anayasal güvencenin aranması gerektiğini konusunu bir kez daha dikkatinize sunmak istiyorum.

Genel ölçütler, çevre ve doğayla ilgili haklar için kullanılırken bu hakkın özellikleri de dikkate alınarak özgül bağlantılar kurulmalıdır. Bu nedenle çevreye ilişkin düzenlemeler sırasında bunların çevre hakkının özüne dokunup dokunmadığı, ölçülü olup olmadığı, demokratik toplum ve çevre hakkı arasındaki ilişki kadar, ekolojik dengeyi zedeleyip zedelemeyeceği de sorgulanmalıdır.

Şimdi, biraz kısaltmak istiyorum: Öte yandan, anayasal hak ve özgürlükler kötüye kullanılamaz ve kamu düzeni kaydı, belli hak ve özgürlükler için sınırlama nedeni oluşturur. Kamu düzeni genel kaydı, amaçsal bir yorumla çevresel kamu düzenini de kapsamına alır. Bununla birlikte çevre koruması, genel bir sınırlama nedeni olarak görülebilir. Bütün anayasal hak ve özgürlükler “çevreyi korumak” amacıyla sınırlanabilir. Tekrar söylüyorum: Bütün yasal ve anayasal hak ve özgürlükler “çevreyi korumak” amacıyla sınırlanabilir.

Ekolojik bakımdan dengeli, uyumlu ve sağlıklı anayasal çevre kayıtlarında yer alan bu kavramları, çevre hakkını pekiştirici yönde anlamlandırmak önem taşımaktadır. Bu bakımdan, 1982 Anayasası yani beğenmediğimiz 82 Anayasası bile bu konularla ilgili Parlamente'ya yükümlülükler yüklemektedir. Madde 56'da yer alan “sağlıklı ve dengeli çevre” kavramı, güvence ölçütü olarak nitelendirilebilir.

Devletin önleme, koruma ve geliştirme yükümlülüğünü etkili kılmaya yönelik anayasal düzenlemeleri öne çıkarmak gerekir. Anayasa'nın 2'nci maddesinde cumhuriyetin nitelikleri olarak “hukuk devleti” ve “demokratik devlet” ilkeleri, çevresel düzenlemelerin genel ölçütleri olarak uygulanmalıdır. Bunların başında “hukuki güvenlik” ilkesi geldiğinden, çevreyle ilgili yasal düzenlemeler için sıkça başvurulmuş torba kanun uygulaması “hukuk devleti” ilkesine açıkça aykırıdır. Çevre mevzuatında ve özellikle ÇED yönetmeliği istikrarı, yasa önerilerinin ise ÇED raporu eşliğinde sunulması esas olmalıdır.

Keza demokratik devlet ilkesinin gerekleri arasında, çevre koruma alanında büyük önem taşıyan katılımcılık da yer almaktadır. Bu nedenle, çevreye ilişkin normatif düzenlemeler, çevresel demokrasinin temel gereklerini yansıtmaktadır. Teklifte, bize getirilen metinde, burada meclisler oluşturuluyor,

danışma meclisleri oluşturuluyor ve buralara baktığımızda katılımcılığın zerresini görmüyoruz. Ticari yaklaşımların öne alındığı, ticari kaygılarla birtakım çevrelerin isteklerinin öne alındığını görebiliyoruz. Bu da ciddi biçimiyle bizi rahatsız etmektedir.

Öte yandan “Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür” hükmü (madde 3) ülke bütünlüğünün niteliksel olarak da korunması gereğini içerir. Ülkenin milletiyle bölünmez bütünlüğünden biz ne anlıyoruz? Yani milli parkların içinden çıkarıldığı bir anlam, bir anlayış ülkenin devleti ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı değil midir?

Çevreyi korumada kullanılabilecek en önemli düzenleme, devletin temel amaç ve görevlerine ilişkin 5’inci maddedir. Devlet, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlama ve insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlama yükümlülüğünü ancak bütünlüğünü güvence altına aldığı nitelikli bir ülkede yerine getirebilir. Peki, Bursa’da yaşayan insanların, Bursa halkının nitelikli bir çevrede, sağlıklı bir çevrede yaşama hakkını ve yükümlülüklerini kim yerine getirecek, onlara ilişkin olarak kim onların haklarını koruyacak? Bu konularla ilgili Anayasa doğrudan güvenceler getirmektedir.

Yasama yetkisinin devredilmezliği kuralı, çevresel ihlallerin yoğun olarak kaynaklandığı yürütme organının çevre alanını düzenleme yetkisini daraltmaktadır. Ne var ki madde 169, ormanları koruma amacıyla, yasama yetkisinin “asllik ve genellik” ilkeleri içinde sınırlamalar öngörmektedir. Teklif içinde ormanlar için koruma, öngörme var mıdır? Anayasa’nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü kuralı, anayasal düzeyde tanınan ve güvencelenen çevre hakkı açısından koruyucu işlev görür.

Değerli arkadaşlar, hak ve özgürlüklere ilişkin Anayasa maddeleri fikir, hareket ve toplu eylem zincirinde çevre hakkı hizmetine konulmaya elverişlidir. Ülkenin doğal, kültürel ve tarihsel mirasını zedeleyen ve yağmalayan düzenleme ve uygulamalara yöneltlen eleştiriler düşünce ve ifade özgürlüğünden en geniş biçimiyle yararlanır; madde 25, 26, 28. Bu amaçla yurttaşlar seyahat özgürlüklerini bireysel ve toplu olarak kamu yararı ereğinde kamu makamlarının müdahalesi olmadan kullanırlar. Yine, toplanma ve gösteri özgürlükleri ile dernekleşme haklarını da üstün kamu yararı ereğinde çevresel değerlerin korunmasına yönlendirirler. Özetle, Anayasa’nın güvence altına aldığı düşünce, toplu eylem ve örgütlenme özgürlükleri çevre hakkı hizmetinde güçlü bir korumadan yararlanmaktadır.

Bugün buraya davet ettiğimiz ve uygun bir zaman diliminde görüşlerini aktaracak olan, Bursa’dan gelmiş olan meslek ve çevre örgütlerinin de Anayasa’nın kendilerine vermiş olduğu bu yetkiye dayalı olarak hak arayışı içinde olduklarını bir kez daha belirtmek istiyorum.

Anayasal yorum ilkeleri çevre lehine seferber edilmelidir. Anayasa’nın yorumunun boyutları: Anayasa’yı özgürlükler lehine yorum ilkesi ülkesel haklar için de geçerlidir. Sayın Başkan, Komisyonumuz, gerçekten, kendisine getirilen her teklifi özgürlüklerin lehine midir ve ülkenin bölünmez bütünlüğünün lehine midir, bu açıdan değerlendirmekle yükümlüdür. 1982 Anayasası, 1987’den başlayan ve 2010’a kadar devam eden revizyonlar sonucunda özellikle hak ve özgürlükler lehine kayda değer değişimler geçirmiştir. Bu değişimlerin içinde iktidarda olduğunuz dönemin de payı vardır. Benim bugün bu yaptığım konuşmanın içinde Anayasa’da yapmış olduğunuz değişikliklerin bir kısmından da dayanak aldığımı belirtmek istiyorum. Anayasa’nın bütününi etkileyecek boyutlardadır. Sınırlama kayıtlarını kaldırarak daha çok güvence ölçütlerini öngören madde 13 -yukarıda değinildiği üzere- başkalaşımın başat ürünüdür. Bu çerçevede, yasallık, nedensellik ve Anayasa’ya saygı kayıtları çevresel haklar için kamu yararı ışığında uygulanmalıdır.

Burada neyin üzerinden değerlendireceğiz? Biz çevre hakkına ilişkin düzenlemelerin Anayasa'nın sözüne ve özüne uygun olmasına, demokratik toplum, gelecek kuşakların güvenli bir çevrede yaşama hakkına, ölçülülük, laik cumhuriyet, hakkın özü... Her ne olursa olsun sınırlamalar, hak ve özgürlüklerin özüne dokunmamalıdır, ekosistem bileşenlerinin yansıttığı çevre hakkının özü asla zedelenmemelidir. Kısaca, flora, fauna, "homo sapiens" arasındaki denge yaşamın başlıca bileşenleri olarak bozulduğu zaman özüne dokunulmuş demektir. Bir ormanlık alanda yapılacak maden istihracı ilgili ormandaki yaşam bileşenleri olarak üçlü ilişki dengesi, ekosistem bozulacaksa çevre hakkının özüne dokunulmuş demektir.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; sınırlama kayıtları elden geldiğince dar, güvence kayıtları ise elden geldiğince geniş yorumlanmalıdır. Bu bakımdan yasa kaydı şöyle anlaşılmalıdır: Nitelik olarak çevre ve doğaya ilişkin yasal düzenlemeler açık, öngörülebilir ve ulaşılabilir olmalıdır. Torba yasa düzenlemesi, çevre mevzuatı saydamlığı bakımından daha baştan çevresel hakları ve üstün kamu yararını zedeleyici olduğu için sakattır. Bu gözlemler, çevresel anayasa hukukunun sadece Anayasa'da yazılı olan kurallardan oluşmadığını, onların yorum ve uygulamasıyla birlikte bir bütün oluşturduğunu gösterir. Bir de uluslararası hukukun etkisi... Çevre hakkına ilişkin uluslararası anlaşmalar -Anayasa'nın 90'ıncı maddesinin son fıkrası- uygun bulma kanunuyla ulusal hukukun bir parçası hâline gelmiştir. "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir." ve Türkiye Büyük Millet Meclisini de bağlar. Benzer şekilde "Hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda -Türkiye'nin taraf olduğu- milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır." kaydı çevresel haklar alanında da geçerlidir. Fakat bunların ötesinde, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi kararlarına göre çevre hakkı konusunda Türkiye'nin taraf olmadığı uluslararası belgeler de denetim ölçütü olarak kullanılmaktadır. Anayasa Mahkemesi, İHAM içtihatlarına paralel bir biçimde, örneğin Türkiye'nin taraf olmadığı Aarhus Sözleşmesi hükümleri denetiminde kullanılmaya başlanmıştır. Görüldüğü üzere çevresel anayasa hukuku üç yelpazelidir: Anayasa ve maddeleriyle bunların yorumlanması, Türkiye'nin yasayla ulusal hukuka dâhil ettiği uluslararası sözleşmeler, henüz onaylanmamış olan çevre korumasına ilişkin büyük uluslararası sözleşmeler.

Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi'nde Anayasa'ya aykırılıklar... Sayın Başkan, burada, Kapadokya Alan Başkanlığı kurulmasıyla ilgili görüşmeler gerçekleştirdik Komisyonda yaklaşık üç yıl önce ama gördük ki Alan Başkanlığının kuruluş aşamasında bize vaat edilen ve anlatılanların çok ötesinde ciddi yanlışlarla ve Kapadokya'nın millî park statüsünden çıkarılması gibi temel durumlarla karşı karşıya kaldık. Kapadokya Alan Başkanlığıyla ilgili hukuki sürece bakacak olursak Kapadokya Alan Başkanlığı için 7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkında Kanun 1 Haziran 2019 tarihinde Resmî Gazete'de yayınlanmıştı. Konuyla ilgili 1 Haziran 2019 tarihli 38 sayılı Kapadokya Alan Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi bulunmaktadır, şu kararname. 23 Mayıs 2019 tarihli 7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesiyle 1 Haziran 2019 tarihli 30791 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 38 sayılı Kapadokya Alan Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne dayanarak Kapadokya Alan Planları Yapımı ve Yürürlüğüne İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 31182 sayılı 11/7/2020 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanmıştır. Kanunun ve Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin Anayasa'ya aykırı hükümlerinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmuştur. TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Kapadokya Alan Planları Yapımı ve Yürürlüğüne İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in yürütmesinin durdurulması ve iptali talebiyle de Kayseri İdare Mahkemesine ve Kültür ve Turizm Bakanlığına karşı dava açmıştır. Göreme

Tarihî Millî Parkı bugüne kadar 3 yasal statüye aynı anda sahipken -bir, millî park; iki, doğal sit; üç, UNESCO Dünya Miras Listesi- bu 3 statüden millî park olma durumu Cumhurbaşkanlığı kararıyla 22/12/2019 tarihinde kaldırılmıştır.

Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi incelendiğinde teklifle ilgili düzenleyici etki analizinin bulunmadığı görülmektedir. Yine, büyük çevresel tahribatlara götürebilecek yetkiler öngören teklif, bağımsız bir ÇED usulü de öngörmemektedir. Yalnızca Anayasa'nın 56'ncı ve 169'uncu maddelerinin gerektirdiği güvencelerin bulunmadığını gösteren bu eksiklikler bile yukarıda tanımlandığı şekliyle eşsiz bir ekosistem oluşturan Uludağ'a ilişkin olarak öngörülen işbu kanun teklifinin geri çekilmesi ve kanunlaşmaması için yeterli sebep oluşturmaktadır.

Verilen kanun teklifinin gerekçe kısmında şu ibare yer almaktadır: “Uludağ Alanında hâlihazırda doğal sit alanları, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi, millî park gibi birçok farklı koruma statüsü ve bu koruma statülerine ilişkin farklı mercilere tanınmış idari yetkiler bulunmaktadır.” Ne güzel, ne güzel; tekçi anlayışa karşı yetkilerin paylaşılmasından daha güzel ne olabilir ki? Ama teklifte bu durum ciddi bir yetki karmaşasına ve dolayısıyla ziyaretçiler ve yatırımcılar açısından çok uzun ağır bürokratik süreçlerin yaşanmasına sebep olurken bu eşsiz alanın hak ettiği şekilde korunması ve turizm açısından hedeflenen başarıya ulaşması mümkün olmamaktadır. İşte, teklifinizin açıkça içinde yatan ana neden budur. Siz bu yasa teklifini Uludağ'daki yeni alanlarda yatırım yapacak şirketler için istiyorsunuz. O nedenle ne ekosistem ne buradaki endemik türler ne buradaki Bursa'yı besleyecek olan su ve doğal yaşam alanları ne Bursa'nın oksijen kaynakları falan değil, doğrudan burada yeni otellerin nasıl yapılacağıyla ilgili engelleri aşabilmek için bir yasa teklifi sunuyorsunuz. Oysa Uludağ Millî Parkı 1961 yılında millî park ilan edilmiştir, Türkiye'nin 5'inci millî parkıdır. Alan, kaynak değerleri, endemik türler, alpin zonları, yaban hayatı taşıdığı için millî park ilan edilmiştir ve alanın tamamı doğal sit alanıdır.

Gerekeceği sunulduğu gibi Uludağ Millî Parkı'nda yetki karmaşası yoktur. Alan Başkanlığı olması durumunda da ruhsatları Osmangazi Belediyesi verecektir, yolları Karayolları yapacaktır, Alan'daki orman vasfını Orman Genel Müdürlüğü koruyacaktır. Ancak Alanın sit statüsü ve millî park statüsü kaldırılacağı için imar planları yapma yetkisi Alan Başkanlığı tarafından yapılacaktır. Yani hem planları yapacaksınız hem de yargı süreçlerinden korunabilmek ve bu bölgede daha önce yapılmış olan imar planlarını iptal etmiş olan mahkeme kararlarını aşmak için bulduğunuz bir ara formülü önümüze getiriyorsunuz. Bunun için Uludağ Millî Parkı yine taraf olduğumuz Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'nce de korunması gereken bir varlığımızdır. Önemli olan koruma normları içeren söz konusu ulusal ve uluslararası normların uygulanmasıdır. Teklif metni, Uludağ için öngörülmüş koruyucu normlara rağmen, Uludağ üzerinde olağanüstü yetkilerle söz sahibi olacak merkezî iktidarın güdümündeki idari birimler oluşturmak amacıyla Anayasa'nın 56 ve 169'uncu maddelerinin gerektirdiği güvenceleri ortadan kaldırmakta, Uludağ'ın akıbetini idarenin keyfî kararlarına terk etmektedir.

Kanun teklifiyle Uludağ bölgesinin tamamı yukarıda belirtildiği şekliyle oluşturulacak yeni idari birimlere terk edilerek; Anayasa'nın 56 ve 13'üncü maddeleri bakımından sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşam hakkına ölçsüz bir müdahale oluşturacaktır ve anılan 2 maddeye aykırılık oluşturmaktadır.

Yine, 56'ncı ve 169'uncu maddelerine aykırı olan teklif metni aynı şekilde Türkiye'nin 1996 yılında taraf olduğu Birleşmiş Milletler Biyolojik Sözleşmesi hükümlerine de açıkça aykırıdır.

Kanun teklifiyle, Uludağ bölgesinin idari ve mali yönetimini bütünüyle merkezî idareye geçirmektedir. Teklif bu açıdan Anayasa'nın yerinden yönetim ilkesiyle de bağdaşmamaktadır. Ben burada Bursa Büyükşehir Belediyesinin ve Osmangazi Belediyesinin gerçekten tavrının ne olduğunu merak ediyorum. Yani yetkilerini merkezî idareye, Bakanlığın atadığı bürokratlara teslim etme anlayışı

-hangi dönemdeyiz 21'inci yüzyılın içinde yerindeliğin, yerinde yönetimin esas olduğu bir dönemde-nasıl bir anlayıştır, anlamakta zorluk çekiyoruz. Yerinde yönetim ilkesini reddeden bu teklif Uludağ bölgesinin yönetimini özerk bir yapıya devretmediği gibi ihdas ettiği başkanlık ve komisyonun denetimi için de yine özerk bir organ öngörmemektedir. Aşağıda sıralanan teklif düzenlemeleri Uludağ'ı acımasız bir rant ve çevre yağmasına götürebilecek mutlak bir merkezileştirme yaklaşımını açıkça ortaya koymaktadır. Oysa yapılması gereken Uludağ'ın korunması için hâlihazırda var olan ama yeterince uygulanmayan normlara ilişkin uygulamanın kararlı bir biçimde uygulanır hâle getirilmesidir.

Uludağ bilimsel, kültürel ve doğal varlıklarının gelecek kuşaklara bırakılması ve koruma altına alınması amacıyla 20 Eylül 1961 tarihinde ülkemizin 5'inci Milli Parkı olarak ilan edilmişti. Uludağ Milli Parkı 13.024 hektardır. Alan kaynak değerleri, endemik türler, alpin zonları, yaban hayatı taşıdığı için millî park ilan edilmiştir ve alanın tamamı doğal sit alanıdır. Uludağ, Bursa halkı için sembol olan en önemli doğal ve kültürel değerlerden biridir. Alan Başkanlığı ilan edilecek bölge 2 bin hektardır, bugün için 2 bin hektardır. 2 bin hektarın tamamı Milli Park'tır ve doğal sit alanıdır. 1'inci ve 2'nci gelişim bölgelerinin yaklaşık 3 katıdır. Alaçam'a doğru kısmı, pistler ve zirveye doğru belli bir kısmı kapsıyor. İlk tasarıda Alaçam bölgesini içine alan 5 bin hektarlık bir alan söz konusu iken kamuoyu baskısı ve mutlak koruma bölgesi olan Alaçam şimdilik çıkarılmıştır, Bursa'nın su kaynakları bu çıkarılmış olan bölgeden gelmektedir.

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'muzun 14'üncü maddesi açık ve net ifadelerle güçlü koruma nitelikleri içerir. Sorun bu maddelerin yeterince uygulanmaması ve diğer yasalarla bu koruma kalkanının delinmeye çalışılmasıdır. Uludağ Alan Başkanlığı Projesi Milli Parklar Kanunu'na açıkça aykırıdır. Sadece Uludağ'da yaşayan 32 endemik türün yok olmasının önündeki tek engel, Uludağ'ın Milli Parklar Kanunu'yla korunmasıdır. Milli Parklar Kanunu'yla ilgili teklifimizi de yazdık onları okumayacağım, onları geçiyorum.

“Uludağ alanındaki 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda belirtilen korunması gerekli taşınmaz ve kültür varlıklarına yönelik yapılacak her türlü plan, proje, uygulama, iş ve işlemler kurulacak alan komisyonunca yürütülür.” diyorsunuz.

Yine, madde 3, fıkra (5) uyarınca ve maddede belirtilen koşullar ve sınırlar çerçevesinde, Uludağ alan sınırları içinde bulunan 6831 sayılı Orman Kanunu kapsamında sayılan orman yerler de dâhil olmak üzere kamuya ait taşınmazlar kanunun yürürlüğe girişinden sonra Uludağ Başkanlığının talebi üzerine bedelsiz olarak Başkanlığa ve Bakanlığa devrediliyor. Neyi, kimin için getiriyorsunuz? Gerçekten anlamakta zorluk çekiyoruz. Kimin için bu yasa teklifi geliyor? Ne, kimlere söz verildi de daha önceki imar planının iptal edilmesiyle bir süreç kesintiye uğradı?

Yine, Uludağ Alan Başkanlığının Uludağ alanında kamulaştırma yetkisi var. Uludağ alanında gerçekleştirilecek turizm amaçlı sportif faaliyetler ile alana ilişkin işletmecilik faaliyetleri yapma, yaptırma, izin verme ve denetleme yetkisi tümüyle Başkanlığa geçiyor. Nerede Osmangazi Belediyesi, nerede Bursa Büyükşehir Belediyesi? Yasa teklifinin hiçbir yerinde bir komisyon üyesi... Âdeti merkeziyetçiliğin en üst seviyeye çıktığı bir teklif olarak görüyoruz.

Değerli arkadaşlar, görüldüğü üzere komisyon tamamen yürütme ile idarenin denetimindedir. Milli Parklar Kanunu'na göre millî parklar üzerinde tasarrufu olan Tarım ve Orman Bakanlığı ile Milli Parklar Genel Müdürlüğünden sadece birer üye komisyonda yer alacak, Uludağ açısından hayati yetkilerle donatılmış komisyonun 13 üyesi arasında Büyükşehir Belediyesinden yalnızca 1 üye bulunacak ve bu bölgede yaşayan 2,5 milyon insanı temsilen bir tek üye bile bulunmayacak. Ama şirketler var, ama

ticaret erbabı var, ama ticaret odası var, ama o bölgede yaşayan ve Bursa'nın ve Uludağ'ın geleceğini korumakla kendini yükümlü sayan meslek odaları yok, dernekler yok, çevre örgütleri maalesef, yasa teklifinin içinde yer almıyor.

Komisyonunun kuruluşu, görevleri ve çalışma usul ve esasları ile komisyon üyelerinin atanması ve üyeliklerinin sona erdirilmesi Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenecektir. Yani merkezîyetçilik burada da kendini gösteriyor. Bu hususların kanunla düzenlenmeyip yönetmeliğe bırakılması da keyfiliğin doğrudan doğruya ta kendisidir.

Yine, madde 7'de Uludağ Alan Başkanlığının gelirleri olarak sayılan gelirler, Uludağ Alanı olarak belirlenen bölgede yerinden yönetimin varlık şartlarından mali özerkliği baltalayıcı niteliktedir.

Belirsiz ibareler içeren madde 9 fıkra (1), (2) Anayasa'nın 38'inci maddesinde öngörülen “suçların kanuniliği” ilkesine açıkça aykırıdır.

Madde 10 fıkra (1) uyarınca çeşitli denetim yetkilerini de içeren ve hâlihazırda farklı birim ve müdürlüklerce ifa edilen kimi yetkiler Uludağ Alan Başkanlığına aktarılmaktadır. Bu yetkilerin Başkanlığa bırakılması, Anayasa'nın 56 ve 169 başta olmak üzere çevre korunmasıyla ilgili hükümleri bakımından yeterli güvence oluşturmamaktadır. Bununla birlikte Uludağ'da millî parkların yetkisi ve koruma kalkanı kaldırılmak istenmektedir.

Kanun teklifi metnine göre, diğer mevzuatta Tarım ve Orman Bakanlığına yapılan atıflar Bakanlığa yani Kültür ve Turizm Bakanlığına, Uludağ Millî Park Müdürlüğüne yapılan atıflar ise Başkanlığa yani Uludağ Alan Başkanlığına yapılmış sayılıyor. Yani ne alaka Tarım ve Orman Bakanlığı, ne alaka Kültür ve Turizm Bakanlığı? Uludağ alanının sınırları Cumhurbaşkanının kararıyla değiştirilebilecektir. İşte, bu yasa teklifinin içindeki gizli bir tehdit de budur yani 5 bin hektardan 2 bin hektara indiriyorsunuz. Yarın Cumhurbaşkanı kararıyla, bu yasa teklifi geçtiğinde -yine o kırmızı çizgiyle gösterilen biçimiyle arkadaşlarımız gösterebilir- 20 bin hektara kadar da çıkarılma ihtimali yüksek olabilecektir.

Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi, Anayasa'nın bütünsel okunuşu ve yorumu, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle birlikte değerlendirildiğinde Uludağ ekosistemi açısından geriye dönüşü mümkün olmayan zararlar doğuracağından Anayasa'ya aykırıdır ve geri çekilmelidir. Devletin üçlü çifte anayasal yükümlülüğü, “önlemek, korumak ve geliştirmek” şeklinde üçlü çevresel yükümlülük Uludağ ekosistemi için de geçerlidir. Buna karşın, söz konusu yükümlülükler açısından test niteliği taşıyan ÇED yapma gereği bile maalesef duyulmamıştır.

Anayasa'nın başta 56 ve 169'uncu maddeleri olmak üzere madde 63'ten madde 168'e uzanan çok sayıda koruyucu ve emredici Anayasa hükümlerine de aykırıdır.

Sonuç olarak, Türkiye ve dünya için eşsiz bir ekosistem oluşturan Uludağ'la ilgili olarak gündeme getirilen bu teklif metni yukarıda saydığımız gerekçeler dolayısıyla Anayasa'ya açıkça aykırı olduğundan Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince görüşülmeden geri çekilmelidir.

Teşekkür ederim.

İbrahim Bey de bu konuyla ilgili bir beş dakika değerlendirme yapacak.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Gökan Bey, bir lisansüstü, yüksek lisans tezi gibi bir çalışmayı dinledik. Hocam, yani tabii...

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Gökan Bey'e teşekkür etmemiz lazım Sayın Başkan.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teşekkür ediyoruz.

Yani üzerinde tabii çalışıldı. Yalnız ben dinlerken Komisyon Başkanı olarak şuna dikkat ettim: Yani sizin eleştiri getirdiğiniz hususları gidermek için gerekçede “Alan Başkanlığı kurulacağı” ifade ediliyor. Mesela, işte yetki karmaşasının yol açtığı kaçak yapılaşma, bölgenin tahribine yol açan yatırımlar, yapılaşmalar, mevcut kanunla korunamayan alanların Alan Başkanlığıyla korunabileceğine ilişkin gerekçeler ortaya konuluyor.

Yalnız Kapadokya konusundan bahsettim ben. Kapadokya da bizim bölgemiz olduğu için biraz daha yakın takip ettiğimi söyledim. Hocam, koruma amaçlı imar planı bile yoktu, düşünebiliyor musunuz? Kapadokya gibi bir yerde koruma amaçlı imar planı olmadan kaçak yapıyı, o bölgeye uygun olmayan yapılaşmayı nasıl engelleyeceksiniz?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Burası millî park zaten.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Yok, Alan Başkanlığı ilk defa...

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Kapadokya’yı bizim Komisyonumuzda görüştük; Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda görüştük.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Ben, söz isteyene söz vereceğim.

Kapadokya Alan Başkanlığı ilk defa koruma amaçlı imar planı yapmaya başladı. Ayrıca, torba yasayla ilgili eleştiriler var metinde. Bu bir torba yasa değil! Bu, müstakil bir kanun şeklinde Komisyonumuza geldi. Ademimerkeziyetçilik, yerinden yönetim konusunda bu alan yönetimiyle birlikte bir daha tartışılması ve değerlendirilmesini tavsiye ediyorum çünkü hani Ankara’dan yönetmekten, alanda yönetmek, Alan Başkanlığıyla alanın yönetilmesi aslında yerinden yönetim ilkesine daha uygun gibi gözüküyor, yani bir değerlendirme böyle de yapılabilir, böyle de değerlendirebiliriz.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Efendim Hocam...

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkanım, eğer bir gecede, bir gece yarısı kanun hükmünde kararnameyle yaparsak bu nerede alanında oluyor?

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – İşte, kanunla kurulsun diye çalışıyoruz Hocam.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Yani bahsettiğimiz şeyi değiştirdik bir gecede.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Şimdi, ben, hocama söz vereyim, sonra teklif sahibi Sayın Milletvekilimiz bu iddialarla ilgili değerlendirmesini yapsın ve devam edelim.

Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum, emeği geçen vekillerimizi de bütün Komisyon üyelerini de.

Ben, tabii, sizin de saptamalarınızı dikkate alarak birkaç hususla yetineceğim. Bir husus, özellikle Gökân Zeybek Bey geriye götürülmezlik ilkesini ayrıntıya girmeme adına geçti ama bu çok önemli. Şu bakımdan önemli -muhtemelen bana bırakmıştır onu- sizin dediğiniz, işaret ettiğiniz konuyla bağlantılı olarak şimdi imar konusu, yapılaşmaya açılan alanlar için söz konusu. Bursa’da işte falan mahalleye doğru yapılaşma öngörülür, o zaman İmar Kanunu’nun ilgili hükümleri uygulanır. Geriye götürülmezlik ilkesi ise aslında çevre, doğa yani flora, fauna dengesinde, ekosistem dengesinde var olan durumu geriye götürücü düzenlemelere engel olmak. Yani şimdi, orada, Uludağ’da bir ekosistem var, Uludağ ekosistemi ve bu ekosistemi şu ya da bu biçimde bozucu eylemlerden, işlemlerden alıkoyuyor yasama organında. Bu açıdan bakıldığı zaman tabii ki burada söz konusu olan husus şudur: Hani “yetki karmaşası” deniyor. Yetki karmaşası değil; o, yetki paylaşımıdır. Koruma kurulları, yerel yönetimler, millî parklar yönetimi... Zaten çevre ve doğa bu şekilde korunur. Çevre ve doğada tekeli yetki hiçbir

zaman söz konusu değildir, birlikte yönetim ve demokratik katılım yoluyla bu söz konusu olur. Şimdi, bu çerçeve kavram kullanılmış. Gerekçede gördüğümüz tek husus “yetki karmaşası” deniyor ama yetki karmaşası, millî parklar arasında mı ortaya çıkıyor; yerel yönetimler ile koruma kurulları arasında mı ortaya çıkıyor? Koruma kurulları görev mi yapmıyor, kendi görevlerini mi yapmıyor? Koruma kurullarının statüsü, onlara gerektiğinden fazla mı özerklik tanındığı için bunlar mevcut olan idari yapı dışında addolunuyor? Bunların hiçbiri belli değil “yetki karmaşası” deniyor ve yetki karmaşası gerekçesiyle alınıp tek bir hiyerarşik yapı oluşturuluyor. Bu hiyerarşik yapı, bırakın, Anayasa’nın, Gökân Zeybek’in değindiği, işaret ettiği hükümleri, İmar Kanunu’nun, Çevre Kanunu’nun ve Orman Kanunu’nun hükümleriyle bile bağdaşmayan düzenlemeler öngörülüyor.

Bu bakımdan, işte, Bursa Büyükşehir Belediye idaresi, bildiğiniz üzere -ki siz de Büyükşehir Belediye Başkanlığı yaptınız, mutlaka çok deneyiminiz var- 2014’te yürürlüğe konulan bütüncül yasa ile, Bursa Büyükşehir -Uludağ dâhil olmak üzere- malumunuz olduğu üzere Bursa ilinin her alanında yetkilidir. O zaman ne oluyor? “Seni de devreden çıkardım.” anlamına geliyor bu. Bu bakımdan, geriye götürülemezlik ilkesine geri dönecek olursak -ki bu bizim Türkiye’nin de taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde açıkça yer alıyor- bazı hükümlerine biraz önce Gökân Zeybek’in değindiği Anayasa’nın amir hükümleri çerçevesinde var olan durumu korumak, ekosistemi bozucu işlem ve eylemlerden kaçınmak işte Anayasa’mıza göre geriye götürülemezlik ilkesinin uygulanmasıdır. Bu açıdan, şunu aradık bu araştırmayı yaparken çünkü 38 “tetkiki” diyor, biz de tetkik ettik gerçekten. Bu alan, Bursa’da Uludağ’da turizmin geliştirilmesine şu andaki mevzuat engel midir? Öyle bir engelleme yok yani turizmin gelişmesi yetki karmaşası, bir. İki, turizmin geliştirilmesi gerekçe olarak alınmış ama turizmin gelişmesine engel oluşturacak bir durum bulunmadığı gibi, eğer gerçekten pist sorunu ise zaten yukarıya doğru onun sağlanması mümkün. Bu açıdan, biraz önce belirtildiği gibi, mesela ölçüsüz bir yer işgali söz konusu yani buraya eğer 2 hektar yetecekse 22 hektar öngörülüyor. Bu bakımdan tanınan yetkiler ise, son olarak belirtilen yetki, bugünkü Cumhurbaşkanı bunu 20 bin hektarla sınırlı tutabilir, yarın bir başka Cumhurbaşkanı “Bana bu yetki verildiğine göre ben bunu 120 bin hektara çıkarayım.” der. Şimdi, bunlar, bu söylediklerim yerindelik konuları ama bu kadar aşırı yetkiler, Anayasa’nın biraz önce değinilen ve değinilmeyen birçok hükmüne açıkça aykırılık oluşturmaktadır. Yani burada kuşkusuz bütün vekillerin, heyet üyelerinin kalbi Türkiye’nin ekosisteminin korunması için atmaktadır. Turizm de kuşkusuz gözetilmelidir ama biz önceliği ekosisteme tanıyarak bunu yaparsak o zaman bir yasa üzerinde, yasal düzenleme üzerinde anlaşmamız mümkün olabilir.

Siz de değindiniz, eğer daha önceki yasa, aynı anlamda Kapadokya yasa önerisi, aynı amaçla yapılan yasa bir başka komisyonda görüşülmüş ise o zaman bu neden bu Komisyonunda görüşülüyor? Bu da komisyonların uzmanlık alanına saygı gereği değil mi? Bunun da gerekçesi yok. O bakımdan...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Herhâlde torbadaydı Hocam ya.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Efendim?

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Herhâlde torbadaydı o.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Yok, Kapadokya şeydi... Torbada olsun olmasın, bunun torbada olmaması tabii ki olumludur. Ama bu, o kadar çok kanunu kapsamına alıyor ki o zaman sanki bu İmar Komisyonu Uludağ değil de ormanda değil de Bursa’da uygulanacak olan bir kanunmuş gibi; oysa, İmar Komisyonunun dağda, ormanda, ekosistemin sağlandığı yerde işi yok.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Efendim, turizm de aynı zamanda.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Aynı zamanda Turizm Komisyonuyuz.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Turizm Komisyonu, ancak ilgili komisyonlarla birlikte Çevre Komisyonuna getirilir, önce çünkü...

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Ana komisyon biziz.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Yok, ana komisyon Çevre Komisyonu; şimdi, ana komisyon Çevre Komisyonu.

Anayasa'mızda "turizm" sözcüğü geçmez ama Anayasa'mızın onlarca maddesinde doğa, su, hava, dere, deniz, yayla, kışlak, çayır, hepsi geçer ve "kamu yararı" başlığı altında geçer. Dolayısıyla Anayasa'nın bu açık hükümleri karşısında biz, bu komisyonun, ana komisyonun "turizm" olduğunu düşünürsek, öne sürersek, o zaman Anayasa'nın bu açık ve üstün hükümlerine aykırı bir söyleme gireriz ki sizin zaten amacınız bu olamaz. Burada bizim yaptığımız saptama, evet, hepimizin kalbi ülke için atıyor kuşkusuz, ülkemiz için ama bizim burada yaptığımız, bunu Anayasa'ya uygun, kamu yararına uygun, Türkiye'nin taraf olduğu sözleşmelere uygun olarak yapmak. İşte bu, buna uygun değildir diye bir kısmını burada sunduğumuz, daha ayrıntılı olarak ilettiğimiz raporda belirttiğimiz üzere Anayasa'ya aykırıdır, eğer baştan müdahale edilirse daha sağlıklı ilerleme sağlanabilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hocam, teşekkür ediyoruz.

Tabii, Anayasa'ya aykırılık iddiası, sanıyorum, diğer alan başkanlıklarında da yapılmıştı. Tabii, Anayasa denetimine, kanunlaşır, o aşamadan sonra da açık olduğunu da ifade edelim.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – İş işten geçer ama Başkan, yani bunu hukukçu olarak çok iyi biliyorsunuz.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hocam, size saygımızı koruyoruz yani, sorun yok.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Karşılıklı sevgi, saygı her zaman var.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Kitaplarınızı okuduk, bizim Hocamızsınız.

Teklif sahibi Sayın Bakanımız da hukukçudur, bu tenkitlere ne diyor?

Hakan Bey, buyurun.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) - Değerli Başkanım, Kıymetli Komisyon üyeleri, milletvekili arkadaşlarım, kurum temsilcileri, basın mensupları, Bursa'mızdan Komisyonumuza teşrif eden sivil toplum örgütlerinin, meslek kuruluşlarının değerli yöneticileri; öncelikle sizleri saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Tabii, ben öncelikle teklifin genel bir değerlendirmesini, akabinde de diğer konularla ilgili, dile getirilen konularla ilgili birkaç hususu sizlerle paylaşmak istiyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Anayasa'ya aykırılık konusuyla bağlı kalalım şu anda; onu oynayacağız, ondan sonra geneli üzerinde size söz vereceğiz.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Tamam, peki.

Ben o zaman şöyle ifade edeyim: Uludağ, hepimizin en önemli bir değeri, sadece Bursa açısından değer attığımız bir dağımız değil yani ülkemizin bir hazinesi. Dolayısıyla kim olursa olsun bu konuda bir adım attığında, bir düzenleme, bir teklif getirdiğinde; hele hele de bir Bursalı, neredeyse on iki yıldan bu yana Bursa'ya hizmet eden bir milletvekili olarak ve sonrasındaki yaşamını da Bursa'da devam ettirecek bir insan olarak, Bursa'nın bu değeriyle ilgili buradaki arkadaşlarımızın ortaya koyduğu kaygı, endişe, görüş ne varsa, en az onlar kadar bizlerin de bu hassasiyetinin olduğunu öncelikle ifade etmek isterim tabii.

Burada getirmiş olduğumuz kanun teklifiyle beraber, korunan alanlarla ilgili bir değişiklik söz konusu değildir, öncelikle bunu ifade edelim. Peki, amacımız nedir? Amacımız, korunan alanlarla birlikte, dağın kaynak değerlerinin korunmasına, geliştirilmesine, tanıtılmasına ilişkin bir kanun teklifidir. Dolayısıyla, burada korunan alanlara ilişkin olarak herhangi bir değişiklik mevzubahis değildir. Şu anda mevcut durum, statü neyse ona devam edilecektir. Öncelikle bunu ifade edeyim.

Diğer taraftan, burada özellikle Uludağ bölgesinin yetkilerinden bahsedildi, yetki karmaşasından bahsedildi. Şu anda Uludağ'daki yetkiyle ilgili olarak görevli kurum ve kuruluşları saymak istiyorum: Bir, Tarım ve Orman Bakanlığı, Su İşleri Bakanlığı; iki, Kültür ve Turizm Bakanlığı; üç, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı; dört, Bursa Valiliği; beş, Büyükşehir Belediye Başkanlığı; altı, Osmangazi İlçe Başkanlığı. Şimdi, burada hocamın da ifade ettiği gibi...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Belediye Başkanı...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Belediye Başkanı, dedim zaten yani ilçe belediye başkanı dedim. İlçe Belediye Başkanlığı yani ilçe belediye...

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Biz anladık.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Yok, kastedilen belli canım, şimdi yani şey yapmayalım.

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Vali, ilçe başkanı; belediye başkanı da ilçe başkanı. İyi anladık.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Evet, şöyle: Hocamın bahsettiği gibi, burada yetki karmaşası ortadan kaldırılarak tek elden yönetim anlayışı değil aslında. Buradaki muradımız bütüncül bir yaklaşımla yönetme amacıdır. Bütüncül yaklaşımla yönetme amacından kastımız nedir peki? Her kurumun kendi zaviyesinden, kendi vechesinden, kendi penceresinden konuya yaklaşarak ayrı ayrı değerlendirmelerin ortaya çıkması ve bir yönetimsizlik hâlinin belirmesi nedeniyle ihtiyaç duyulan bir sistemdir, bir başkanlıktır burası.

Bakınız, Uludağ, ilk kayak merkezidir, 40 bin hektarlık sit alanı vardır. 13 bin hektarlık Millî Parklar Genel Müdürlüğünün kapsama alanında bulunan millî parklar vasfındaki yer vardır. Şöyle bir hafızanızı hemen tazelemenizi özellikle sizlerden istirham ediyorum. Uludağ'ın bu kadar güçlü bir potansiyeline, hem tabii güzellikleri bakımından hem de kış turizmi bakımından bu kadar güçlü potansiyellerine rağmen bugün gerek Kartalkaya'da gerek Palandöken'de gerek Erciyes bölgesindeki kayak ve turizm imkânlarından, doğa sporlarından mahrum kalmış olması aslında biz Bursalıları üzen bir durumdur. Öncelikle bunu söyleyelim.

Şimdi, burada tartışılıyor. Bakınız, Kartalkaya'nın tamamı turizm bölgesidir, tamamı turizm bölgesidir Kartalkaya'yın. Erciyes'in tamamı turizm bölgesidir.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Sayın Bakanım, Anayasa'ya aykırılıkla sınırlandıralım da bundan sonra geneli üzerinde devam edelim.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – O zaman yok mu olmuş yani onu da söyleyin.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Arkadaşlar, ben sessizce dinledim, lütfen... Yani saygıyla dinlenilmesini arz ediyorum.

Arkadaşlar, Anayasa'ya aykırılıkla ilgili burada çevresel faktörlere ve çevre güvencesine, orman güvencesine atıf yapıldığı için, Başkanım, bunları söylemek zorundayım. Yani şimdi Gökân Bey'in tabii, Bursa'yı benden daha iyi tanıdığını söyleyemeyeceğim ama gerçekten Alaçam'a gittiniz mi Gökân Bey? Alaçam'dan bahsettiniz bir yerde.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Buyurunuz dinliyorum sizi. Tek başıma geleyim de kaybolayım ha.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Gelin.

Şöyle: Burada bir bütüncül yaklaşımla yönetilmesine ilişkin bir adım atılıyor, sonuçta gerçek bir potansiyelin ortaya çıkarılması için bir çaba sarf ediliyor. Mesela, burada bugün bir sivil toplum örgütünün başkanı aramızda, kendisi Uludağ'daki kayak pistleri işletmeciliğini yapıyor. Biliyor musunuz, yarım metre çapındaki pist alanındaki bir taşı kaldırdığı için yıllarca yargılandı. Kaldırmadığı zaman orada düşüp zarar gören bir insan için de aynı şekilde yargılanma ihtimali söz konusu. Demek istediğimiz, bütüncül bir yaklaşımla ele alınarak konuların yönetilmesine ilişkin bir hususu buraya getiriyoruz.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – O taş oraya milyonlarca yılda geliyor yalnız.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Hakikaten ya, o zaman bütün taşları kaldıralım gitsin.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Dümdüz yapalım.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – O taş orada tesadüfen olmuyor yani.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Yani Sayın Bakanım...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Efendim?

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Detayda yani şöyle: Kanun teklifinin...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Başkanım, sizden istirhamım şudur: Arkadaşlarımız bana müdahale etmezse; eleştirilerine tabii ki açığız, sonrasında her şeyi rahatlıkla dinleyebilirim. Bu kanunun olgunlaşması, varsa birtakım hususlarının tamamlanması bakımından gerçekten de buna ihtiyaç var çünkü dediğim gibi, yani bir aklın değil birden fazla aklın bu konuda bir emek ortaya koyması bu bakımdan önemli. Ama karşılıklı konuşmaya girersek hepimizin insicamı bozulur yani evet, taş önemli tabii ki, ona itirazımız yok ama insan sağlığı daha da önemli. Sonuçta, orada bir kayak pisti var yani o zaman kayak pistine niye verildi burası? Onu da sormak lazım. Dolayısıyla bu konulara girmek istemiyorum ama birazdan gireyim.

Burada 2 tane özel bir kurum oluşturuluyor; bunlardan bir tanesi Alan Komisyonu ki 13 üyeden oluşuyor. Şimdi, bu 13 üyenin içerisinde şehir planlaması, mimarlık, orman mühendisliği, çevre mühendisliği dallarından mezun, on yıllık deneyime sahip 4 üye var, Valinin görevlendireceği Vali Yardımcısı var, Büyükşehir Belediye Başkanlığının görevlendireceği temsilci var. Yine, diğer taraftan, özellikle, Turizm Yatırımlar Genel Müdürlüğünün temsilcisi var, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun temsilcisi var, Kültür ve Müzeler Genel Müdürlüğünün temsilcisi var, Milli Parklar Genel Müdürlüğünün temsilcisi var, Orman Genel Müdürlüğünün temsilcisi var. Gördüğünüz gibi, burada bir araya gelerek bütüncül bir tutumla amaç ve hedeflerine ulaşması için atılacak bir adım söz konusu. Diğer taraftan, Danışma Kurulu, öneri ve tavsiyeleri ile bölgenin menfaatine olacak bir yaklaşımı ortaya koymak üzere sivil toplum örgütlerinden oluşan; Bursa Ticaret ve Sanayi Odası, Spor İl Müdürlüğü, Güney Marmara Otelciler Birliği, Osmangazi Belediye Başkanlığında bir Danışma Kurulu. Bunun icrai mahiyeti yok, danışma ve tavsiyelerde bulunur. Alan Başkanlığı Komisyonu olarak tümü bir araya gelmek suretiyle bu değerlendirmeyi yapar ve bir karar buradan çıkar. Sonuçta, burada kanuna açık bir şekilde şu koyuldu, denildi ki: Bütün işletmeler kullandıkları pis suyu arıtmakla mükellef olacaklar ve arıtma tesisi kuracaklar. Şu anda bu suyun nereye gittiğinden haberinizi var mı? Yok.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Çevre ve Şehircilik denetlemiyor mu?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Şu anda burada hiçbir şekilde petrol, kömür ve maden ocakları asla kurulamayacak baktığımız zaman.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yine kurmayın.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sonuç itibarıyla kanun var.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Şu anda kurulabiliyor mu?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Tabii ki kuruluyor.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Kurulmuş var mı?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Var şu anda bir maden işletmesi var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Sayın Bakanım, Anayasa’yla sınırlandırılma da o tartışmadan sonra...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Şimdi, bakın arkadaşlar, sonuç itibarıyla şu anda bir maden var orada, biliyor musunuz? Var. Diğer taraftan kayak pist alanları standartların çok çok gerisinde ve Bursa’yla Uludağ’ın bağı kalmadı arkadaşlar. Bursa halkı Uludağ’dan istifade edemiyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Edemiyor tabii yoksulluktan. O zaman kurumlar işlevini yapmıyor demektir; bu, onu gösterir. Çevre ve Şehircilik arıtmayı denetlemiyorsa...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Arkadaşlar... Hayır, hayır günöbirlik... Arkadaşlar, karşılıklı konuşmalım, deyişlerinizi dile getirin. Bir kere Uludağ’a gittiyseniz Allah aşkına konuşun.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Şimdi, geneli üzerinde arkadaşlar...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Yani hiçbir defa, Hanımefendi, bir defa Uludağ’a gittiğinizi düşünmüyorum sizin.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Uludağ’ı korumak için Uludağ’a gitmek mi gerekli Hakan Bey? Siz gitmişsiniz ama... Yeter artık ya!

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Tamam Hakan Bey, Hakan Bey, bir saniye... Bir saniye...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sonuç itibarıyla şunu anlatmaya çalışıyorum: Şöyle bir şey, arkadaşlar, biz... Bakınız, bir şey söyleyeceğim.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Kaz Dağları’na gitmemiştim ben ama Kaz Dağlarını korumak için gittim.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hakan Bey, bir saniye bir saniye... Bir saniye...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ama... Sayın Başkanım, siz...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – O zaman Bursalılar dışında kimse kalmamasın, Uludağ’a gelmeyenler çıksın.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Kimse kalmamasın o zaman, gelmeyenler çıksın.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Arkadaşlar...

HASAN BALTACI (Kastamonu) – O zaman herkes sadece kendi ilinin kanununu çıkarсын.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Sadece dinleyin dedi ya!

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Bir dakika, bir dakika ya...

Söz isteyenlere...

REFİK ÖZEN (Bursa) – Ya, bir dinleyin, biz dinledik.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Sayın milletvekillerimiz, bir saniye. Şimdi, böyle bir usulümüz yok.

Şimdi, şu anda Anayasa’ya aykırılık iddiasını görüşüyoruz; dolayısıyla bununla sınırlı... Onun dışında, bütün arkadaşlarımızdan söz isteyene söz vereceğiz.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – O zaman Başkanım, Anayasa’ya aykırı olmadığını açıklaması lazım, değil mi?

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Sayın Bakanım, Anayasa’ya aykırılık iddiasıyla ilgili ne diyorsunuz.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Anayasa’ya aykırı olduğunu düşünmüyorum, Anayasa’ya aykırı olduğunu düşünmüyorum. Sonuç itibarıyla verdiğimiz teklif Anayasa’nın ruhuna da metnine de uygun bir tekliftir.

Arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teşekkür ediyoruz.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Başkanım, kısa bir soru soracağım sadece.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Bir saniye... Anayasa’ya...

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Zaten düşünmedikleri için Anayasa’ya aykırı olabiliyor.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Nasıl yani anlamadım.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hasan Bey, bir saniye. Siz tecrübeli Komisyon üyesisiniz. Anayasa’ya aykırılık...

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Ben sadece böyle düşünmediğiniz için...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hasan Bey...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Burası siyasi denetim yeridir, Komisyonlarda Anayasa’nın maddelerine ve ruhuna ilişkin inceleme yapılmaz. Siyasi denetim yerinde oy hakkıyla bu belirlenir Sayın Milletvekili, diğer kanunlarda olduğu gibi.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Şimdi, Anayasa’ya aykırılık iddiasıyla ilgili -zaten geneli üzerinde görüşmeye geçeceğiz- başka söz isteyen var mı?

Baki Bey, geneli üzerine geçeceğiz hemen.

Buyurun.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Sayın Başkanım, tabii, ben 3’üncü dönem Komisyon üyesi olarak görev yapıyorum. Bugüne kadar Komisyona gelen kanun tekliflerinden -atladığım var mı bilmiyorum ama- Cumhuriyet Halk Partisinin Anayasa’ya aykırı olmadığını iddia ettiği bir teklifi görmedim şu ana kadar. Yani İbrahim Kabaoğlu Hocamızın Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapmış olduğu konuşmaların hepsini dikkatle dinliyorum, saygı duyuyorum -ben, tabii, Anayasa hocası değilim, harita mühendisiyim- ama İbrahim Hocamın Mecliste yaptığı her konuşmasında, bugüne kadar yaptığı konuşmaların tamamında tekliflerin hepsi Anayasa’ya aykırı.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Yok, haksızlık yapıyorsunuz.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Yani belki bir tane gözümden kaçmış olabilir ama onun dışında kayıtlarına bakabiliriz.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – O zaman İbrahim Kabaoğlu körü körüne konuşuyor demektir.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Yok, estağfurullah, kayıta vardır konuşmalar.

Şunu söylüyorum arkadaşlar: Tabii, bir Alan Başkanlığının kurulması, buranın yerinden yönetilmesi... Şimdi, kötü niyetli olduktan sonra... Şimdi, prosedürü zorlaştırdı engelleyeceğimizi mi düşünüyoruz yani prosedür zorlaştırıldı, biri bir şey yapmak istiyor, bunu prosedürü zorlaştırarak mı engelleyeceğiz?

İstanbul’da, şimdi, bakın, değişik siyasi partilerden belediyeler var ama bakıyorsunuz, her ilçede gökdelenler yükseliyor arkadaşlar. Aslında partiler ayrı, Beşiktaş ayrı, Sarıyer ayrı, Kadıköy ayrı, Büyükşehir ayrı –geçmiş dönemlerle ilgili söylüyorum- ama demek ki bir şekilde anlaşip meclisten bir karar geçirebiliyorlar, o gökdelenler o ilçelerin hepsinde yükselbiliyor. Bu Komisyon en çok teknik -inşaat mühendisi, mimar, çevre mühendisi, jeoloji mühendisi- arkadaşlarımızın olduğu bir Komisyon; herhâlde bu Komisyondan daha çok teknik eleman olan başka bir Komisyon yoktur. Tartışılacaksa burada bunu tartışalım. İstismar, art niyet olduktan sonra siz ne yaparsanız yapın, eğer göreve gelen insanlar o işin ehli değilse, art niyetliyse... Ama hiç kimse Bursa’da 2,5 milyon insanı karşısına alamaz. Orada gizli kapaklı bir iş çevrilmeyecek; burada ne alınsa, plan alınsa askıya çıkacak veya Ticaret Odasının, Belediyenin, diğer kurumların yetkisinde olacak. Yani bunu böyle yaptığımız zaman hadi 2,5 milyon Bursalıyı karşımıza... Kim cesaret edebilir buna? Yani orada bir yanlış yapıp 2,5 milyon Bursalıyı kimse karşısına alabilir mi?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – 3 milyon.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – 3 milyon olsun, inşallah 5 milyon olur, Bursa’yı seviyoruz yani oralara gelip gidiyoruz.

Ama ben şunu söylüyorum: Ben henüz iki ay önce Uludağ’a gittim, Uludağ’da şu anki sistemle Uludağ gitmiyor, benim gördüğüm bu. İnşallah, Komisyonu da yakın zamanda bir davet edin, oranın hâlini bir görsünler, otellerin hâlini görsünler, Millî Parkları görsünler, o bölgeyi herkes bir dolaşsın. Yani ben oranın Uludağ’a yakışan bir şekilde şu anda işlediği kanaatinde değilim. Dolayısıyla bunu tartışalım, görüşelim, inşallah, sağlıklı bir çözüm bulalım.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Baki Bey, şimdi, bak, Bursa’yı görüşüyoruz ama masalarda kestane şekeri bile yok; madem kestane şekeri yok, Konya’dan getirdiğimiz lokumları ikram edelim arkadaşlar.

Anayasa’ya aykırılık iddiasını oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Anayasa’ya aykırılık iddiasını reddediyoruz.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Başkanım, biz daha konuşmadık ki!

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hasan Bey, bundan sonraki ilk sözü size verelim.

Geneli üzerinde görüşme açıyoruz. Teklif sahibi Milletvekilimiz Hakan Çavuşoğlu Bey’e söz veriyorum.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Başkanım, aslında, ben kabaca ifade etmeye çalıştım; gerekli noktalarda tekrar sizden söz isteyerek tamamlamak isterim. Yani aslında, hakikaten bizim arzu ettiğimiz, görmeyi düşündüğümüz noktada değil Uludağ’ımız.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Ne arzu ettiğinizi bilmiyoruz ki.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – “Ne arzu ettiğimizi bilmiyorsunuz.” Onu, eğer kanun teklifimizin amacını okursanız, gerekçelerine bakarsanız değerli milletvekili arkadaşım, net bir şekilde ifade ediliyor. Buradaki arzumuz şu: Uludağ’ın mevcut koruma alanlarının da korunarak kaynak değerlerinin geliştirilmesi, korunması ve tanıtılması. Sonuç itibarıyla şu an...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Biz de ona inanmıyoruz.

REFİK ÖZEN (Bursa) – Orada yaşamıyorsunuz zaten.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ama bakın, şimdi, ben bir şey söyleyeceğim.

(Uğultular)

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Başkanım, Komisyona ilişkin... Ben bir Komisyon Başkanıyım, bizim Komisyonumuzda da çok görüşmeler yapıyoruz. Emin olun, insan hakları konusu da hepimizin üzerinde rahatlıkla tartışacağı konular ama böyle bir usul hakikaten hem muhalefet milletvekili arkadaşlarımızdan hem bizim arkadaşlarımızdan biz görmedik de yaşamadık da. Yani ben bir kelime söylediğimde buna mukabil bir başka arkadaşım benim insicamımı bozarak bu kelimeye muhalefet etmesi eğer bir müzakere tarzıysa ben bu müzakerede yokum. Böyle bir şey olamaz. Yakışmaz, bize yakışmaz.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – 8 kanun geçirdik Komisyondan en hararetli sanki Uludağ teklifi geçiyor gibi. Ben ne yapayım yani Bursa milletvekilleri falan işte, kendi aranızda...

Şimdi, şöyle yapalım Sayın Bakanım...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ama yani meramımızı anlatmakta güçlük yaşıyoruz, olmaz. Arkadaşlarımızın görüşlerine saygı duyuyoruz ama bunlardan istifade edeceğiz...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Zamanımız var.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sonuçta burası Komisyon, çeşitli önergelerle değiştirilebilir de konuşulabilir de tamamlanabilir de eksiklikler ifade edilebilir de ama herkesin düşüncesini rahatlıkla ifade etmesi gerekir.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Şimdi o aşamaya geçtik.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Şunu anlatmaya çalışıyoruz: Bizim buradaki muradımız: Bir, gerekçemizin en başında yazdığımız gibi farklı kurumlara ait planlama yetkilerini tek bir kurumda toplayarak yetki karmaşası önlemek ve bütüncül bir yaklaşımla Uludağ’ın yönetimini sağlamak. İki: Şehir merkeziyle sağlıklı bir şekilde bağını kurmak. Üç: Alınacak olan kararların ivedilikle ve verimli şekilde olmasını sağlamak.

Özellikle ulaşım, güvenlik konusuyla ilgili olarak şu anda Uludağ’da otopark yok, binlerce aracın Uludağ’a gittiği yerde parklanmaların hele de kar mevsiminde o kar küreme araçlarının yan taraflarına, yolların yan taraflarına yığıldığı karlarla beraber o araçların neredeyse bütün yolları kapadığını, karşılıklı geçişlerin olmadığını, Uludağ’a gelen turistlerin saatlerce şehir merkezine inmek için büyük bir çaba sarf ettiklerini görüyoruz, biliyoruz. Sonuç itibarıyla, orada bir park alanına, otopark alanına ihtiyaç var örneğin; bu bile yapılamamış durumda. Şimdi, siz otoparkı yapmazsanız, “Bu, çevresel etkileri bozucu.” dersiniz zaten mevcut durumda birileri gelip oraya bir araç park ediyor; bu zaten başlı başına çevresel etkileri bozan bir şey. Burada önemli olan, bunu düzenleyerek bir düzen hâlinde yapabilmek ve gelen turistlerin, en azından burada konaklayan insanların Uludağ’ın bu potansiyellerinden optimum seviyede yararlanmalarını sağlamak.

Diğer taraftan, pistlerimiz, Uludağ'daki pistler standart nitelik taşıyor. Şimdiye kadar bir kar üreme tesisi yok. Uludağ, en eski kış turizm merkezi sadece dört ayla sınırlı turizm yapıyor. Niye? Diğer yerlerde altı ay, yedi ay kar turizminin, kayak turizminin devam ettiğini görüyoruz ve biliyoruz. Sonuçta kar üreme tesisi yok. Burada karın, istifadesine sunacağımız insanların daha fazla yararlanmaları için bir zamana ihtiyaç var, bunu sağlayamıyoruz ve sonuçta yatırımcılar veyahut da işletmeciler hiçbir şekilde artık burada yeni ya da düzeltecek, genişletecek imkânlar sunacak bir alternatif de ortaya koymamaya başladılar. Sonuçta -bir arkadaşımız bahsetti biraz evvel Baki Bey-bakınız, oteller içler acısı; 6 metrekare, 7 metrekare, 8 metrekare odalar ve ne içerisinde ne dışarısında hiçbir şekilde adım atılamıyor, peyzaj düzenlemesi yok, hiçbir şekilde yok. Yanı sıra, bakınız, burada Alan Başkanlığıyla ilgili olarak Alan Başkanlığının belirlemiş olduğu kurallara, özellikle bu, çevresel etki doğuracak aykırılıklara ilişkin olarak güçlü bir şekilde hem yıkım hakkı geliyor hem de 50 bin ila 500 bin liralık limitler arasında cezalandırma yetkisi geliyor. Yine, Alan Başkanlığına yapılacak düzenlemelerde hukuka, mevzuata aykırılık söz konusu olursa bunların yıkımına ilişkin bir yetki tahsisi yapılıyor. Dolayısıyla bizim vermiş olduğumuz bu teklifle Bursa'nın ve Uludağ'ın bir şekilde gerçek potansiyeline kavuşması için bunun gerekli olduğuna inanıyoruz ve teklifimizi bunun için sunmuş olduk milletvekili arkadaşlarımızla birlikte.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teşekkür ederiz Sayın Bakanım.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ben teşekkür ederim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Başkan...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Şimdi, Nadir Bey, şöyle yapalım: Öncelikle Komisyon üyelerimize söz verelim, sonra misafir milletvekillerimize söz verelim ve söz isteyen arkadaşlarımıza, sonunda siz, arzu ederse teklif sahibi milletvekilimiz değerlendirmenizi öyle yapın olur mu?

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Sayın Başkanım, misafirlere söz verecek misiniz, dileyen arkadaşlara?

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Vereceğiz ama önce Komisyon üyelerimiz ve milletvekillerimiz...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Aslında önce onları dinlesek Başkanım.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Komisyon üyelerimiz daha uygun olur. Bakan Yardımcımız falan da konuşmaları takip edecekler eğer bir bilgilendirmek gerekirse.

Mürsel Bey, buyurun.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, kıymetli milletvekillerimiz; bu kanun teklifi Bursa ve Uludağ çevresini ilgilendiriyor gibi görünse de aslında ülkenin tamamında uygulanmak istenen bir zihniyeti temsil etmektedir. Biz Muğla ili olarak bu zihniyeti çok iyi biliyoruz ve tanıyoruz...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Mürsel Bey her zamanki gibi çok ağır başladı yani.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Bu, talan ve yağma zihniyetidir. Muğla yirmi yıldır bu zihniyetle savaşıyor, mücadele ediyor. Muğla halkı bunları çok iyi tanıyor, çünkü biz bunları çok yaşıyoruz Sayın Başkan.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Bodrum'da, Muğla'da yaşanmaz olmuş artık; otuz yıldır siz idare ediyorsunuz.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Ne yapalım Baki Bey? Bak, konuşurken sürekli laf atarım sana.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Bütün belediyeler sizde. Bu yağma eğer varsa sizdedir.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Şimdi onu da anlatayım size.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Buyurun, buyurun.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Keşke belediyelere verseler de belediyelerin yetkisinde kalsa.

Yirmi yıldır Muğla'nın doğasını, yeşilini, mavisini rant olarak görenler koruma alanlarını değiştiriyorlar, sit dereceleriyle oynuyorlar, “ÇED gerekli değildir.” kararları veriyorlar, sürekli yasa değişiklikleriyle yağma ve talanın önünü açıyorlar. İşte burası tam da. Şu an hâlihazırda koruma altında bulunan yıllardır Millî Park statüsüyle belli şekilde sorunsuz bir şekilde ilerleyen bir yer için neden yeni bir uygulama yapıyorsunuz? Uludağ'da bir sorun yok, çevre katliamı yok, betona gömülmüş aşırı bir yapılaşma yok, peki, sorun olmayan bir yerde neden yasa çıkarma ihtiyacı duyduunuz? Vatandaşın bunca ekonomik derdi varken mutfaklar yangın yeri, enflasyonla mücadele edeceğiniz yerde Uludağ'la neden uğraşıyorsunuz? Kanun teklifini hazırlayan milletvekilleri Uludağ Alan Başkanlığı kurulması gerekçesini... Uludağ alanında hâlihazırda doğal sit alanları, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi, Millî Park gibi birçok farklı koruma statüsüne ilişkin farklı mercilerle tanınmış idari yetkililer bulunmaktadır. Farklı kurumlara ait planlama ve uygulama yetkisi tek bir kurum adı altında toparlanmaktadır. Kısacası “Yağma ve talan yapılmasını engelleyen çok sayıda kurum vardı, biz bunları kaldırıyoruz yani bize engel olacakları saf dışı ettik, tek kurumla işi bitirdik.” demeye getiriyorsunuz. Maalesef Komisyona yine bir rant ve talan yasası teklifi daha geldi. 27'nci Dönem boyunca bu Komisyonda yine üzülererek söylüyorum, birçok rant yasası çıktı. Turizm Teşvik Kanunları adıyla orman alanlarından kıyılara kadar turizm bölgeleri ranta, yapılaşmaya açıldı. Turizm Tanıtım Ajansı kuruldu. Toplanan paraların nereye harcandığının hesabı verilemiyor. Alan başkanlıkları kurulmaya başladı; Millî Parklarımız, eşsiz turizm noktalarımız yağmaya açılıyor. Bu Komisyon 27'nci Dönemde çıkarılan rant yasalarının geçtiği bir istasyondan ibaret kalmıştır.

Tutanaklara ve tarihe not düşmek adına söylüyorum, bizim muhalefet partileri olarak bu yasaların hiçbirinde onayımız olmadı. Bu kanun teklifi, talana, yağmaya yol açan bir düzenlemedir. Derhâl Komisyondaki görüşmelerine son verilip teklif geri çekilmelidir.

Muğla Milletvekili olarak Bursalı tüm yurttaşlarımıza buradan sevgilerimi yolluyorum. Talan ve yağmaya karşı dayanışma içinde olalım. Doğamızın, ormanlarımızın, suyumuzun, toprağımızın yok edilmesine karşı birlikte mücadele edelim.

Sayın Başkan, tam da “Hani ne oldu, Muğla iktidarı sizde?” denildi ya, “Belediyeler sizde...” Şimdi, Bursa'nın belediyesi de sizde. Şimdi, ne gerek vardı böyle bir şeye, bu kanun teklifine? Bakın, bu kanun teklifinde buraların tamamı imara açılıyor yani parselleniyor. Yani Muğla'da, Akdeniz'de denizi parselledi Turizm Bakanı, Turizmi Teşvik Kanunu'yla her tarafı turizm alanı ilan etti; şimdi, yaz turizminden elde ettiği gelirler yetmiyormuş gibi kış turizmine dönüp Bursa'yı, Uludağ'ı hedef aldı. Buradaki otellere, her 8 metrekarelik odalara...

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Niye rahatsız oluyorsunuz ki?

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Şimdi oraya geliyorum İlyas ağabey. İlyas ağabey, tam da oraya geliyorum. 8 metrekarelik, 6 metrekarelik odalarıyla oteller varsa eğer bu şu demektir: Bu kanunla, bu Alan Yönetimiyle, ya, bu komisyonlarla buraya çok büyük oteller yapılacak. Yani “ÇED Gerekli” raporu bile, “ÇED Gereklidir.” izni bile sorulmayacak. Tam da burada şu devreye giriyor: Turizm Bakanı nerede bir alanı turizm alanı ilan ederse orada Turizm Bakanına ait şirketler var işte. Bu Alan Yönetimi, bu komisyon kim tarafından denetleniyor, bu kanun teklifinde neden yok? Bu komisyonun girdileri var, gelirleri var; kim denetliyor, merak ediyorum. Neden bir Danışma Kurulu kurulmuş, bir denetleme kurulu kurulmamış? Bu hangi denetime tabi, özel denetime mi tabi, Sayıştaya mı tabi? Hangi denetime tabi? Neden bu kanun teklifinde yeri yoktur?

Değerli arkadaşlar, merak ediyorum, Uludağ geldi, sırada neresi var? Manyas mı var bunun devamında? Salda mı var? Marmaris Milli Parkı, göz önünde, getirdiniz, işte, orada şu an “ÇED Gerekli Değil” raporu verdirerek şu an orada “Sinpaş” adı altında olan firma, tam denize, Milli Parkların göbeğine otel dikmiş ve Milli Parklardan geçişi şirketin korumasına vermişsiniz. Bu Alan Yönetimini alan komisyon neler yapacak gerçekten? Bunu merak ediyoruz. Bu komisyonun oluşacağı kurul üyeleri tarif edilmiş ama komisyonun yönetim şekli nasıl ortaya konulmamış. İlyas ağabey, biz turizm gelirine, turizme karşı değiliz ama Bursa’nın kalbine Bursa’nın akciğerlerine, Uludağ’a, Milli Parklara, orada yaşayan doğadaki canlılara yani otundan paçalı baykuşuna, paçalı baykuşundan doğa sporu yapan tüm halkımıza bunlar engellenecek ve buraya giriş çıkış artık büyük ranta dönüşecek. Buradaki değerlendirmenizi doğru yapmanız lazım.

Bursa, sadece Uludağ’dan ibaret değildir. Bakın, Uludağ da Bursa’yla değil, dünya markası bir yerdir. Bu güzelliğe de şu ana kadar el değmedi, korunmasından kaynaklanmaktadır. Eğer ki orayı betona, süit odalara, büyük otellere, çok katlı otellere, boğarlarsa -boğacakları da kesin, net ortada- o zaman, işte, Uludağ’ın kalbine, doğanın, bizim akciğerlerimizin kalbine hançeri sizlerin oylarıyla hep birlikte saplamış olacaksınız. Ben endişe ediyorum. “Şu anda kar yok.” diyor teklif sahibi. E, kar yok. Neden yok kar, neden? Sizlerin, sizin iktidarınızın doğayı, çevreyi enerjiye, madene, birçok sahaya açmasından kaynaklanan iklim değişikliği olayı ortaya çıktı. Onun için bunlara çok dikkat etmeniz lazım. İşte, Uludağ da bunlardan biri olacak, kar yağmayacak, kar makineleri kuracaksınız. Gidin, bakın, Erciyes’e kurdunuz, Erzurum Palandöken’e kurdunuz. Sizin yüzünüzden, bu davranışlarınızla, vermiş olduğunuz raporlarla Tanrı’m artık kar da yağdırmıyor bakın. Biraz elinizi doğadan çekin, vicdanınıza koyun. İlyas Ağabey burada.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Yahu, Amerika’ya, Avrupa’ya, Rusya’ya, Çin’e...

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Oraya da... Orada da aynıları var, oradakilerin...

Şimdi, toparlayacağım.

Turizm Bakanına verdiğiniz turizm alanı ilan etme yetkisiyle tek elden Orman Bakanı devre dışı kaldı, Çevre Bakanı devre dışı kaldı, Cumhurbaşkanı devre dışı kaldı, Tarım Bakanı devre dışı kaldı, sadece Turizm Bakanıyla şu an Muğla’nın ormanları, koyları otellere açıldı, turizm yapılıyor. Peki, turizm yapılırken Bakanın devralmış olduğu bir Hilton Oteli vardı -ISR şirketinde- onu da şu an yıktı, tamamını. O ISR şirketi orayı doğaya uygun yapmıştı, bakın doğaya uygun ama şu an Turizm Bakanı kendi şirketiyle orayı aldı ve tamamen doğanın ağacını, bitki örtüsünü, tamamını kazıdı, götürdü, birinci derece arkeolojik sit alanının üzerine depoladı, ne o alana birisi girebiliyor ne de otel alanına birisi girebiliyor bakın.

Ben Komisyon üyelerini davet ediyorum, gelin, gidelim, sizlerin oylarıyla vermiş olduğunuz bu yetkilerin nasıl bir kötü elle kullanıldığını birlikte denetleyelim, gelin, gidelim. Bu, bugün Muğla’da yaşıyorsa yarın Uludağ’da yaşanacak. Uludağ’daki çevreyi, doğayı hiçbirimizin bozmaya hakkı yoktur. Gelin, biz Uludağ’ı koruyalım, Uludağ’ı koruyalım ki bu düzgün elle, doğru yetkilerle yönetilsin.

Ben söyledikçe dava açılıyor genelde, konuştukça dava açılıyor. Ne kadar açılırsa açılın susmayacağım, onun da bilinmesi lazım.

Bu kanundaki... Bakın, kanun teklifinin 3’üncü maddesi var, arkadaşlar hepinizin dikkatini çekmesini istiyorum. 3’üncü madde zaten her şeyi işliyor. 3’üncü maddenin gerekçesi 8 satır, maddenin tamamı 3 sayfa. Ya, gerekçesini siz bile açıklayamamışsınız. Nasıl bir gerekçe yazdınız? Nasıl gerekçe 8 satır da madde metni 3 sayfa oluyor? Bari gerekçe 3 sayfa olsaydı, madde metni 8 satır olsaydı. Deseydik ki: “Çalışmışlar, düzenlemişler.”

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Toparlayalım.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Peki, toparlayalım.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Yeni davalara sebebiyet vermeden...

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – İsteddiği kadar dava açsınlar.

Ben şunu söyleyeyim: Turizm Tanıtım Ajansı var arkadaşlar, yine bizim Komisyonun oylarıyla geçti, biz reddettik, siz “evet” verdiniz. Turizm Tanıtım Ajansı... Sayın Başkan, siz Komisyon Başkanısınız, Bakan Yardımcısı da burada. Geçen yıl bütçeden önce Turizm Tanıtım Ajansının geliri, gideri, bütçesi için bizlere sunum yapıldı. Ya, bir iki kelime söyledik diye yani bir açık vardı, bulduk diye bunu bu sene neden getirmediler, merak ediyorum.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Başkan, ben buna bir cevap verebilir miyim?

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Cevap versin mi?

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Yok, ben bitireyim, versin.

Bunu Sayıştay denetleyemiyor, Komisyona gelmiyor, “Meclise sunuldu.” deniyor, Meclisin hangi birimine sunuldu merak ediyorum. İktidarı yöneten, merkezî hükümet sistemini yöneten çıkıp şunu söyledi: “TL dolara çevrilmesin.” denildi değil mi mesela. Merak ediyorum, devleti yöneten iktidar böyle bir karar almışken Turizm Tanıtım Ajansının Türk liralari neden dolara ve euroya çevrildi dedim? Ya, bunu dedim diye, bu sene Turizm Tanıtım Ajansının geliri, gideri neden Komisyona gelmedi, gerçekten merak ediyorum. İşte, yarın, bu Komisyonun -bugün kurulacak veya işte, Mecliste geçip kanunlaşacak olan Uludağ Alan yönetimindeki Komisyonun- neler yapabileceğinin bir örneğini biz Turizm Tanıtım Ajansında yaşadık. Ajans, kimlere tanıtım ilanı verdi, reklamı verdi, ne kadar tuttu? Ya bunları sorduk diye gelmemezlik niye oldu Sayın Başkan, siz de bu Komisyonun bir üyesisiniz.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Soralım.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Şu var, yarın, bu Komisyonu kim denetleyecek? Tekrar soruyorum teklif sahibine. “Bakanlık denetleyecek.” diyorsanız, böyle bir komisyon kurmaya girişmeyin.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Mürsel Bey, soralım.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Bakanlık denetlemesin. Bence bir denetleme maddesi ekleyin “Şu kişiler veya kurumlar tarafından, Sayıştay tarafında denetlenebilir.” deyin. O zaman bu komisyonun geliri, gideri şeffaf bir şekilde denetlenebilir olmuş olsun Başkanım.

Şunu söylemişti büyük ozan Âşık Mahzuni Şerif: “Parsel parsel eylediler dünyayı/Bir dikili taştan gayrı nem kaldı” Siz, Uludağ’ı parsel parsel eylemeyin, bizim orada bir dikili taşımız kalsın.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Başkanım, bana bir soru vardı.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Buyurun Hakan Bey.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Alan Başkanlığı, aynı zamanda genel bütçeden pay alacak bir kurumsal niteliği haiz, dolayısıyla kamu kurumu niteliğindeki bu kurum Sayıştayın denetimine tabi. Bilgi vermek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – 11’inci maddede de sanıyorum öngörüyor.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Pay alıyor ama ceza kesiyor, ceza gelirleri var. Bunlar nerelere gidiyor? Mesela, 100 bin, 500 bin, 50 bin, bunları söyleyin.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Nadir Bey, buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, komisyonumuzun değerli üyeleri...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Bak, Mürsel Bey de dersine iyi çalışmış. Muğla’yla ilgili söylediklerini Osman Gürün Bey’e de -biz Türkiye Belediyeler Birliğinde encümeninde birlikte çalıştık- iletceğim. Muğla’yı çok geri kalmış gibi gösterdi sanki Mürsel Bey.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Yok, koruyoruz, Muğla’yı seviyoruz. Muğla, verdiği verginin on beşte 1’ini bile alamıyor geri. 6 milyar para veriyor, 150 milyon alıyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun çok değerli milletvekilleri; ben de saygılarımı sunuyorum.

Tabii, Uludağ Alan Başkanlığı gibi çok özellikli, önemli bir yasa -daha detaylarıyla ileride açıklayacağız ama- Muğla Milletvekilimizin doğrudan TGA’yla ilgili sorularına cevap bulmak için paranteze de aldı. Kendilerinin de hatırladığı gibi, geçen yıl kasım ayında Turizm Geliştirme Ajansının 2020 yılına ait tüm faaliyetleri, tüm paraları, elde ettikleri gelirler, harcamalar bütün detaylarla sunuldu, burada her türlü sorularınız cevaplandırıldı. Sanki, burada, TGA’da bir açık varmış gibi ifade ettiniz, öyle bir açık da yok, herhangi hukuki bir şey de yok.

TGA gibi çok özellikli, dünyada turizmde ileri gitmiş ülkelerin yıllar önce kurduğu bir yapıyı biz daha yeni kurabildik ama pandemi sürecinde ve bu yıl turizmde çok ciddi, ülkemiz açısından da çok fayda sağlayan, istihdam açısından, gelir açısından, vatandaşlarımızın refahı açısından önem taşıyan turizm gelirlerinin 45 milyar doların önüne geçmesinde Turizm Geliştirme Ajansının çok çok büyük payı var. Keşke sizin de olumlu oylarınızla geçseydi, ileride daha büyük başarılar elde ettiğimizde sizin de oylarınızla geçmiş olduğunu da ifade ederdiniz; büyük mutluluk olurdu.

Diğer taraftan, Muğla’yla ilgili -Sayın Bakanımız kendisi burada değil- “Orada alanlar ilan etti, kendine yerler, rantlar sağladı.” gibi ifadelerin hiçbir geçerli değil, mahkemenin kararıyla da tespit edilmiş durumda.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Bakan adına siz konuşmayın bence, onun özel şirketlerini ilgilendiriyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sayın Bakanımızın görevi sırasında Muğla’da ilan ettiğimiz hiçbir turizm merkezi yok.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Özel şirketlerini ilgilendiriyor. Bence Bakan Yardımcısı konuyu bilmiyor. O, Bakanın özel şirketlerini ilgilendiriyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Çok iyi biliyorum, daha dün açıkladı Sayın Vekilim yani burada kendisi yok. Kişisel hakları olmadığı için...

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Bakan Bey, kendisi cevap verir tutanakları okursun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN -Bakanlığımız açısından şu önemli: Muğla’da görevi zamanında ilan ettiğimiz hiçbir turizm merkezi yok, mevcut şu andaki yapılar, durumlar neyse olduğu gibi devam ediyor. Bakanlık üzerinden ve Bakanlıkla bağlantılı olarak söylediğiniz hususların geçerli olmadığını ifade etmek istedim. Dolayısıyla, TGA’da da herhangi bir açık durum yok. Turizm Geliştirme Ajansının bağımsız denetleyici tarafından denetim raporu Sayıştay’a sunulmuştur, Sayıştay denetim raporunu hazırlamıştır, Meclisimize sunmuştur. Şu anda Meclisimize sunulmuştur Sayıştay raporu, herhâlde en kısa zamanda siz Komisyonun huzurlarına gelecektir, orada da size gerekli açıklamalar...

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Daha göremedik, Mecliste bütçe görüşmeleri bitiyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Şu anda, Mecliste, bilemiyorum ben, tabii, Meclisin faaliyetleri...

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Bütçe görüşmeleri bitiyor, bütçe görüşmeleri.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayıştay Başkanlığımıza soralım onu.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Karşılıklı konuşmaya döndü.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Bir dakikalık söz verir misiniz?

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Meclise gönderildiğini söylüyor Bakan Yardımcımız.

Buyurun.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, Turizm Tanıtım Ajansının 2020 yılını getirdiniz, 2021 yılını neden getirmediğiniz? Ben onu sordum.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Meclis Başkanlığımıza sunuldu diyorum.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Bakanlık bütçesi görüşüldü, Turizm Bakanlığı dün görüşüldü. Ne zaman getirecek Meclis bize? Yani dün görüşüldü ama bakın, onu söylüyorum.

Sayın Bakan Yardımcısı, Bakanın özel müşaviri, şirketlerinin müşaviri gibi Bakanın özel şirketleriyle ilgili yaptığım açıklamalara cevap veriyor.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Mürsel Bey, böyle bir suçlama yapmanız doğru olmaz zannımca.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sayın Bakan Yardımcısı, ben Bakanın özel şirketleriyle ilgili yapıyorum, sizle bir alakası yoktur. Buna Sayın Bakan kendisi cevap versin bence.

NECİP NASIR (İzmir) – Sayın Vekilim, Sayın Bakanın olduğu bir ortamda sorun.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Gelmiyor ki göremiyoruz ki.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Şimdi, Mürsel Bey, şu anda...

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Hayır, bizim önergelerimizin hiçbirine cevap vermiyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Mürsel Bey, bir saniye...

Şimdi Turizm Bakanımız yok, siz bazı görüşler ortaya koydunuz; gıyabında olduğu için Turizm Bakan Yardımcımızın bildiği kadarıyla cevap vermesi makuldür çünkü “Siz niye cevap veriyorsunuz?” dersiniz...

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Özel şirketlerle ilgili olana niye cevap veriyor, ben onu soruyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Kendisinin olmadığı yerde suçlamayalım diye de karşı hamle getirilebilir.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Şöyle, Sayın Başkan, Bakanlık adına sorduğum bir şeye Bakan Yardımcısı cevap verebilir. Ben, Sayın Bakanın özel şirketlerine aldığı yerlerle ilgili sordum ama Sayın Bakan Yardımcısı ona da cevap verdi. Onun için söyledim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Hayır, ona cevap vermedim.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Yani ona cevap verecek kişi şirketin sahibidir veya Bakanın kendisidir.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sayın Vekilim, benim cevap verdiğim husus, siz dediniz ki: “Muğla’da Kültür ve Turizm Bakanı her yeri turizm merkezi ilan etti, her tarafı kendi yetkisi altına aldı.”. Benim cevabım bununla ilgilidir. Ben de Kültür ve Turizm Bakanlığı olarak son dört buçuk yılda ilan ettiğimiz hiçbir turizm merkezi olmadığını ifade ettim. Ya, Bakanlığımızın görev alanıyla ilgili soruya cevap verdim.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Bir dakika söz verir misiniz Başkanım?

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Bir saniye arkadaşlar...

Hasan Bey, şimdi İbrahim Hocam ve Hayrettin Bey konuşacak.

Buyurun Hasan Bey.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Bir kaos çıkarmayalım arkadaşlar yani insicamımızı bozmayalım.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Sayın Bakan Yardımcısının, buradaki sorulan sorulara cevap verme hakkı var, vermelidir de ama siyasi değerlendirmeler yaparken biraz daha özenli davranmalı bence. “Ya, şu yasaya keşke evet deseydiniz.” gibi yaklaşımları doğru bulmuyorum. İlerleyen süreçte, gelecekte birçok insan “Keşke şu yasaya evet demeseydik.” diyebilir. Siyasi bir değerlendirme değil, kanunun içeriğiyle ilgili yapacağınız değerlendirmeler varsa lütfen yapın. Tabii, siyaset yolu herkese açık, gönlümüz ister ki siz de siyaset yapın ama “Siz keşke şöyle bir oy verseydiniz.” deme hakkına sahip olmadığınızı düşünüyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Peki, teşekkür ederiz.

Hayrettin ağabey buyurun.

Sonra İbrahim Hocam ayrılacak olduğu için söz vereceğiz ve Komisyon üyelerimizle devam edeceğiz, sonra Bursa milletvekillerimiz öncelikli.

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan ve değerli üyeler; öncelikle, salı günü Meclis Genel Kurulunda, Trabzon Milletvekilimiz Hüseyin Örs’e Bursalı bir milletvekili tarafından yapılan saldırıyı şiddetle kınayarak sözlerime başlamak istiyorum. O milletvekilinin “Özür dilemem.” açıklamasını büyük bir talihsizlik olarak görüyorum. Hatalı bir davranış olduğunu kabul ederek özür dilemesinin erdemli bir davranış olacağını ve Meclisin itibarına da uygun düşeceğini hatırlatmak isterim.

Değerli arkadaşlar, bütçe kanunu teklifinin Genel Kurulda görüşüldüğü yoğun bir dönemde bu teklifin Komisyonunda görüşülmesini hiç uygun görmüyoruz. Biz, Uludağ Alanı hakkında bir düzenleme yapılmasına kökten karşı değiliz ancak çok acil bir durum olmadığını düşünülüyor. Geçmişte benzer görüşmeler sonucu çıkan kanunlarda kısa süre sonra değişiklik ihtiyacı olduğunu hep beraber gördük; bunda da çok eksikler var, bu eksiklerin giderilmesi için zamana ihtiyaç var. Verdiğimiz bir önerge var, önergeyle belirttiğimiz gibi bir alt komisyon kurmanın doğru olacağı kanaatindeyiz. Bu suretle bütün Bursalıların gönlünü rahatlatacak bir kanun yapılabilir. Bu konu, sadece turizm ve ticaret sektörünü ilgilendiren bir konu değildir, öyle de görülmemelidir. Uludağ’ın ve dolayısıyla Bursa’nın havası, suyu, kurdu, kuşu, ağacı, otu, çiçeği, velhasıl hayat damarlarıdır. Onun için, konuyla ilgili meslek odaları, sivil toplum kuruluşları, üniversite çevreleri ve kanaat önderlerinin mutabakatının aranmasının doğru olacağını düşünüyoruz. Özellikle teklifte yer alan komisyonun ve danışma kurulunun oluşumunu çok

önemli görüyoruz, bu hâliyle de tehlikeli buluyoruz. Uludağ'ı her yönüyle koruyabilecek bir kadro oluşturulmalıdır. Hele hele Alan Başkanlığına her tür ve ölçekte plan hazırlama yetkisi verilmesini son derece sakıncalı buluyoruz. Benzer konulardaki plan yapma yetkisi çok değişik kurumlara verilmiştir ve verilmeye devam ediliyor ama bu durumun hep şaibelere yol açtığını da gördük. Şimdi, örnek oluşturması bakımından önerimizde de yer alacak büyükşehir belediyesinin de uygun görüşünün ilgili maddeye dâhil edilmesinin doğru olacağını düşünüyoruz. Tali komisyon raporunun olmadığını gördük, zira havale bile edilmemiş. Şimdi, bu teklif alt komisyona gönderilirse tali komisyonda da görüşülme imkânı ortaya çıkacaktır. Aynı zamanda Anayasa'ya aykırı hususların olup olmadığının, diğer kanunlarla çelişip çelişmediğinin de varsa düzeltilme imkânının da bulunacağını düşünüyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Genel Kurulda devam etmekte olan 2023 Bütçe Kanunu Teklifi üzerine konuşma sıram gelmek üzere olduğu için müsaadenizle toplantıdan ayrılmak istiyorum. Değerli kardeşim, partimizin temsilcisi İbrahim Halil Oral devam ediyor.

Toplantı sonuçlarının hayırlı olmasını diliyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teşekkür ederiz Hayrettin ağabey.

Önergenizi de zaten geneli üzerinde görüşmeden sonra arz edeceğiz.

Şimdi, İbrahim Hocam da ayrılacağı için herhâlde hepimiz ona saygı gösteririz.

Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Çok teşekkürler Sayın Başkan anlayışınız için.

Hemen belirteyim: Sayın Başkan, Hakan Bey “Uludağ'ı ziyaret ettiniz mi?” dedi. Ben 20 Mayıs 1969'da tam zirveye çıktım, 20 Mayıs'ta kar üzerinde ama bugün herhâlde mayıs ayında o karı göremezsiniz.

Şimdi, ikinci konu, Baki Bey Anayasa konusunda bana bir eleştiri yöneltti. Şöyle, bizim partilerimiz ayrı olabilir, dünya görüşlerimiz ayrı olabilir ama ortak paydamız Anayasa madde 81 üzerine ant içmiş olmamız “Anayasa'nın üstünlüğüne, insan haklarına...” diye. Şimdi, bu açıdan, bence “Anayasa'ya aykırı.” denildiği zaman -buradaki şeye getireceğim- “Aykırı” denildiği zaman aykırılık gerekçesini ortaya koymak ki biz onu yapmaya çalıştık. “Aykırı değildir.” diyenler ise onların da “Şu nedenle aykırı değildir.” demeleri gerekiyor ama İç Tüzük 38'inci maddeye göre “Tetkik edilir.” diyor. Biz tetkik ettik, çok yönlü olarak tetkik ettik ve aykırılık yönlerini saptadık ama “Aykırı değildir.” diyenler “Aykırı değildir.” dedi yalnızca, neden aykırı olmadığını, mesela ekosistem açısından ele almadı. Anayasa madde 169'u, bizim, Meclisin asli ve genel düzenleme yetkisine sahip olduğu hâlde ormanlık bir alanda tasarruf yetkimizin sınırlı olduğunu bile dikkate almadı. Neden 169'a aykırı değildir, bunu dile getirmediyse ya da 56'ncı maddeye göre Gökhan Bey'in ayrıntılı olarak belirttiği üzere Çevresel Etki Değerlendirmesi neden yok? Yani böyle bir yasa önerisinde bir etki analizi, Çevresel Etki Analizi olmayacaksa o zaman hangi yasa düzenlemesinde Çevresel Etki Analizi olacak? Şimdi, bütün bunları, o zaman, sizin ve “evet” oyu verenlerin “Efendim, Çevresel Etki Değerlendirmesine gerek yok, şu nedenle.” demesi gerekir. “Etki analizine gerek yok, şu nedenle.” demesi gerekir. “Devletin önleme, koruma ve geliştirme yükümlülüğü, şu andaki mevzuata göre bu düzenlemeyle daha iyi olacak, daha etkili olacak, şu nedenle.” demesi gerekir ama bunu demeden “evet” oyu verince, o zaman ne oluyor? “İbrahim Kaboğlu Anayasa'ya aykırı olduğunu öne sürüyor.” diyorlar bazıları sizin gibi; bu bakımdan, tabii, sizi yakından takip eden bir vekil olarak teessüflerimi iletmek durumundayım.

Anayasa Mahkemesinin kararlarına bakalım yani ben tabii ki vekillere şunu soramam: “Siz Hakan Bey'in altında imzası olan metni neden böyle yazdınız?” demenizi beklerdim demiyorum. Yani “Anayasa'ya uygun metin yazın.” demek, buna girmiyorum ama Anayasa Mahkemesi kararlarını

okuduğumuz zaman ki bildiğiniz üzere, herkes biliyor; sondan önceki atamada Yargıtayda görev yapmayan bir kişi bile Anayasa Mahkemesine gönderilebildi; altmış yıllık Anayasa Mahkemesi tarihinde ilktir bu. Buna rağmen, Anayasa Mahkemesinin 27’nci Dönemde verdiği kararların -yani bizim buradan götürdüğümüz kararlar- yarısından fazlası iptal yönünde oluyor. Şimdi, bu açıdan bakıldığı zaman, hele hele çevre gibi hepimizin ortak alanı olan bir konuda düzenleme yapıldığı zaman, zannediyorum ortak paydalarımızın daha bir hassasiyetle öne çıkarılması gerekiyor.

Şöyle bitireceğim bunu: Mesela bilanço kuramı yani bu yasa önerisinin getirecekleri ve götürülecekleri konusu. İhtiyat ilkesi uygulanır burada çevre hukukunun genel ilkesi olarak ama biz bunların hiçbirini göremiyoruz. Yani size yönelik olarak konuşmuyorum sadece, “evet” oyu veren vekillere de bu yanıtım. Ama bunları göremiyoruz yani biz beklerdik ki... Benim anayasacı olmamı bir yana bırakın, çünkü hepimiz bu toprakların çocuğuyuz, işte, 1969’da, ben Uludağ’a zirveye kar üstünde çıktım diyorum. Dolayısıyla, bu alanda ortak paydamızın daha bir geniş olması ve hassas davranmamız gerekirdi ve bu çerçevede çevre hukukunun asgari temel ilkeleri yerine 2 kavram var sadece gerekçe olarak: Bir, yetki karmaşası ama yetki karmaşası niçin, hangi makam görev yapmıyor onu belirtmiyor. İki, “turizm” deniyor. Oysa turizm bizim gelecek kuşaklara aktaracağımız ekosistemden daha değerli değildir. Bizim kaygımız, diğerleri arasında bu dengenin kurulmasıdır ama bu dengenin kurulmadığını görüyorum burada, hem genel gerekçede hem madde gerekçelerinde ama hepsinde ortaya çıkan “Çevre yönetimini merkezileştirelim.” Bir Vekilimiz, Sayın Alban sordu: “Neresi?” dedi. Cerattepe’nin de sırada olduğunu öğrendim. Peki, o zaman ne kalacak? Kaz Dağları’ndan Uludağ’a kadar, Cerattepe’den bilmem ne dağlarına kadar, Kapadokya’ya kadar; o zaman şöyle yapalım: Türkiye bütününi saraya bağlayalım, saraya bağlayalım. Ayrıca bir bakanlığa ya da çevre yönetimine gerek olmasın. Şimdi, bu açıdan, zannediyorum öyle bir alandayız ki bu alanda hepimizin daha saydam, daha açık, daha bir politikaüstü yani bizim mensup olduğumuz partilerin ötesinde söz söyleme çabasına girmemiz gerekir.

Bu bakımdan, son olarak söylüyorum: Bu çok yönlü olarak Anayasa’ya aykırıdır. Bir maddesine değil, çevresel konuları düzenleyen maddelerine ve hak ve özgürlükleri düzenleyen maddeler çevre hakkına da uygulanır, Anayasa’ya aykırıdır ve Bursa ekosistemi açısından da Uludağ’ın ekosistemi açısından da son derece tehlikelidir, ilgili riskler taşımaktadır. O nedenle, gerekçelerimizle, 18 sayfada açıkladığımız gerekçelerimizle biz buna karşıyız.

Evet, teşekkür ederim.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hocam, teşekkür ediyoruz.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Başkanım, çok kısa bir ilave yapmak istiyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Ama teessüfe karşı şimdi...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Yo, yo sıkıntı yok, Hocamın nezaketine teşekkür ediyorum.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Konuşmayı tamamlamadan niye cevap veriyor ki?

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Konuşmayı tamamladı.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Hızlı tamamlasın.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Tamamladı Hocam, Mürsel Bey tamamladı.

Baki Bey...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Ben teşekkür ediyorum.

Tabii, Hocamın Anayasa konusundaki bilgisine, deneyimine, uzmanlığına saygı duyuyorum. Tabii, şunu tartışsak daha doğru olur diye düşünüyorum -yani şimdi, orada o kadar otel yapılmış, Millî Parklar oraya birtakım bungalov evler yapmış, otel yapmış, tesisler yapmış veya özel şirketler otel yapmış- şimdi, Hocamın değerlendirmesine göre, bu yapılan oteller Anayasa'ya uygun mu? Tek bir soru soruyorum: Bu yapılan oteller Anayasa'ya uygun mu? Uygun veya değil; devam edeceğim ben.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hocama top atmasaydınız iyiydi ama.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Hocam, şu anda yapılan oteller ve tesisler Anayasa'ya uygun mu? Sizin değerlendirmenize göre soruyorum. Tek bir kelime “evet” ya da “hayır” istiyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hocam, Anayasa tartışmasını kapatmıştık ama.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Baki Bey, gündemimiz Kaboğlu Hoca değil ki.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Tek kelime uygun mu, değil mi?

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Baki Bey, o zaman bir cümleyle...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Hayır, hayır. Şimdi, mevcut olanlar uygun mu değil mi? Onu soruyorum.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, bakın, biz oradaki otellere karşı değiliz. Yeni otelin...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Sorum net, bakın, diyorum ki şu anda içerisinde olan binalar Anayasa'ya uygun mu değil mi?

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Yani bir hata yapılmışsa hata yapmaya devam mı edeceğiz?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Diyelim ki değil, devam mı?

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Evet, hayır; bir cevap verir misiniz bana?

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Geniş anlamda bakıldığında zaman, ekosistem anlamında bakıldığında zaman...(Gürültüler)

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Arkadaşlar, etki tepki değerlendirmesinde ne yaparsak yapalım çevreye bir zararı vardır bunun; bunu tartışırsak doğrusu olur. Sayın Başkanım, buraya yapacağımız binaların yüksekliği şu olsun, yoğunluğu bu olsun, bundan daha yoğun kütleler yapılmasın, kat yüksekliğini sınırlayalım, yapılacak olanı veya restore edilecek olanları, bunları sınırlayalım. Ama şimdi, o değerlendirmeye göre, ormanlar halkındır kardeşim yani sen bunu turizm amaçlı da başka amaçlı da farklı bir amaçlı da yapsan o değerlendirmeye göre... Ben Hocamdan şunu isterdim, “Bu yapılanlar da Anayasa'ya aykırıdır.” demesini beklerdim bir Anayasa Profesörü olarak, Hocamdan beklenen cevap net buydu.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – O da Anayasa'ya aykırıdır. Baki Bey, bir hata varsa devam mı edilsin?

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Bakın, işte, net soruyorum. Dolayısıyla, bu değerlendirmeleri yaparken şartlara göre durmamız lazım, yoksa...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Bakın, geniş anlamda Anayasa'ya aykırıdır.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Bakın, bir İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Çırağan'daki ağaçlara bir rapor düzenletip Park, Bahçeler Dairesi Başkanlığına veya kendi talimatıyla Çırağan'daki çınar ağaçlarını kestirebiliyor. Mersin'de bir belediye başkanı önce tespit edip -bu, mahkemelik şu anda- ağaca şırıngayla ilaç vurdurulup bu ağacın kuruyup kesilmesi sağlanabilir. Burada, insanların niyeti önemli, bu niyeti ortaya koydukları zaman, burada, farklı mecralarda değerlendirilirler. Burada, görev

yapan insanların, ekibin... Komisyon artırılabilir, Komisyona büyükşehirden, ilçe belediyesinden, odalardan, sivil toplumdan artı üyeler konulabilir; bunları tartışalım arkadaşlar ama yerinden yönetim kötü bir şey değildir.

Teşekkür ediyoruz, hayırlı olsun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, bir cümle... Soru sordu, Sayın Başkan, bir cümle, bir düzeltme...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Ben Celadet Bey’e söz verdim Hocam.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – “Yerel yönetimlere niçin yetki verilmiyor?” diye eleştirdik biz, “Yetki verilsin.” diye eleştirdik, bir

İki, tabii ki ekosistem açısından Anayasa’ya aykırıdır. Belki on yıl sonra “Artık burada kesinlikle hiçbir yapı olmayacak.” diyebilecek konuma geleceğiz.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teşekkür ederiz Hocam, Baki Bey.

Celadet Bey’e söz verdim.

Buyurun.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli misafirler...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Komisyon üyelerimiz bittikten sonra diğer milletvekili arkadaşlarımıza da söz vereceğiz. Biraz acele edenler var ama yapacak bir şey yok.

Buyurun.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Geçici maddeyle birlikte toplam 14 maddenin görüşülmesini gerçekleştireceğiz. Şimdi, internete girip “Uludağ” yazdığınızda karşımıza “kaçak yapılan” kavramı sıklıkla çıkıyor. Uludağ, özellikle sermaye sahibi kesimin büyük ilgisini çeken bir alan konumundadır. Peki, ama Kültür ve Turizm Bakanlığının bu özel ilgisinin altında yatan gerçek nedir? Bahsettiğimiz Uludağ yani Bursa şehrinin sırtını yasladığı dağ, bu ilin de hayat kaynağıdır. Burada “turizm” adı altında Bursa’nın hayat kaynağına bir saldırının maddelerini görüşeceğiz.

Erzurum’da Kış Olimpiyatları için dünya para harcandı. Yine, kayak için Elmadağ burada dibimizde, Bitlis ilinde kayak merkezi var. Aslında, kayağa elverişli, kış turizmi açısından değerlendirilecek yerler bulunmasına rağmen ormanı, yeşili merkezine alan, burada betona gömülmüş bir yapı üretme derdinde. Bir kere, bu alanı bilmemiz ve anlamamız gerekiyor, her şeyden önce burası bir turizm alanı değil, burası bir millî park. Millî park ne demek? Yani korunması gereken alanlar demektir, herkesin eşit ve adil bir şekilde istifade edebilmesi demektir. Ama bu kanun teklifi bu alanı soylulaştırmak istiyor.

Bu kanun teklifi sermaye sahiplerinin talep ettiği bir durum. Daha önce sermaye sahipleri diyordu ki: “Burayı Bursa Büyükşehir Belediyesine devredelim.” Sayın Veysel Eroğlu bunu kabul etmedi. Dolayısıyla, bugün aslında hem Tarım ve Orman Bakanlığı hem de Millî Parklar Genel Müdürlüğünü baypas ediyorsunuz. Hatta, siz daha da ileri giderek Danışma Kuruluna; Bursa Ticaret Odasından 1 üye, Otelciler Birliğinden 1 üye, Seyahat Acentaları Birliğinden 1 üye gönderelim... Aslında, gerek yok; ETS’nin Yönetim Kurulunu atayın, olsun bitsin. Sermaye sahibi bir Bakanın sermaye karşıtı bir iş yapmasını zaten beklemiyoruz.

Bir millî park hakkında düzenleme yapıyorsunuz ama “Millî Parklar Genel Müdürlüğüne danışalım.” demiyorsunuz. Bursa’da “turizm” denilince gözünüzü direkt Uludağ’a dikmenizi anlamış değiliz. Uludağ’a ait 37 endemik bitki türünden bahsediliyor, Bursa ilinin içme suyu buradan karşılanıyor. Bölgeye özgü doğal bir yaşam alanı var, özellikle, alanın genişletilmesiyle ekolojik bir yıkım olacağı ortada. Teleferik yapmak için kaç bin ağaç kestiniz?

Her şeyi geçelim, Kapadokya’da yaşanan yıkım ortada. Alan Başkanlığımız yol yapmak için binlerce yılda oluşan Peri Bacaları’nı yıktı, geçti; bunu dünyanın hiçbir ülkesinde göremezsiniz. Otel inşa etmek için yaptığınız yıkım da ortada. İşte, bunun aynısı, hatta daha da kötüsü Uludağ’da yaşanacak. Burada, insan etkisini en aza indirmek amacıyla yapmanız gereken bir görüşme, insan sayısını artırmak için otelleri destekleyecek, kaçak otel sahiplerine bu teklifle gün doğacak.

Aydın’ın Güzelçamlı Dilek Yarımadası Millî Parkı’nda “İnsan sayısı arttı.” diye insanları kapıdan çeviriyorsunuz. Burada “turizm” diye bir şehrin yaşam kaynağını yok edecek bir alan başkanlığı kurulmasını tartışıyoruz. Orman Bakanlığının görüşünü gerçekten merak ediyorum, onlar bu teklifinizi onayladı mı? Milyonlar harcayıp teleferik yapılıyor, otelleri o zaman bu bölgeden uzaklaştırmak gerekir, Bursa’nın merkezine taşıyalım ama olmaz, illa ki orası olacak, gerek yok. Buyurun, tüm millî parklar ve Millî Parklar Kanunu’nu da ortadan kaldıralım, “kamu yararı” diye vuralım kepçeleri, yıkalım otelleri, gitsin.

Bu kanun teklifi, aynı zamanda “soylulaştırma” dediğimiz bir sonucu da doğuracak. Şimdi, bu ülkede herkes otelde konaklayabilecek maddi imkâna sahip değil fakat herkesin doğal güzelliklerden istifade etme hakkı var. Şimdi, otelde kalmayan halk teleferikle Kadiyayla İstasyonu’na geliyor ve orada piknik yapıyordu, sonra geri dönüyordu fakat bu teleferik özelleştirildi ve ekonomisi yeterli olmadığından Kadiyayla İstasyonu’nda durması gereken teleferik durmadan Sarıalan Teleferik İstasyonu’na yani otellere giden yere gitmeye başladı. Burada anlatmaya çalıştığımız, Uludağ’ı soylulaştırmanın ilk adımı, maalesef, bu Bakanlık doğal güzellikleri satın alabilecek bir meta olarak görüyor.

Şimdi bir diğer sorun, ekolojik açıdan ortaya çıkacak tahribattır. Siz, bu alanla kalmayacaksınız, zaten genişletme yetkisini Cumhurbaşkanıya veriyorsunuz; yıkmaya ve yeni oteller kurmaya devam edeceksiniz.

Sizin eski Bakanınız Faruk Çelik’in oğlunun üzerine kaçak dağ evi bu bölgede tespit edildi. Peki, ne yapıldı? Doğal Sit, Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı olarak tescil edildi ve ruhsat yolu açıldı. Bu konuda Bakanlığın samimiyetine güvenmiyoruz. Burada, otellerin tamamının ruhsatının olmadığını, birçok otelin odunluk ruhsatıyla bina diktğini biliyoruz. Sayın Bakan Yardımcısına sormak istiyorum: Burada turizm hedefiniz kaçır? Mesela, yıllık 2 milyonun ziyaret ettiği bir alanı kaç milyona çıkarmak istiyorsunuz?

Uludağ’ın yüzde 71’i ormanlık alan ve 2.100 hektar alanın kontrolünü verdiğiniz Alan Başkanlığı, bu ormanlara sahip çıkmak yerine kesinlikle yok edecektir. Bunun bir rant ve talan projesi olduğu açıktır yani salt turizm amacı güden bir Bakanlığın ekolojik çeşitliliğe doğrudan saldırması, turizmi sadece büyük otel olarak görmesi kabul edilemez. Turizm sadece otel demek değildir, turizm sadece milyonları bu alanlara yığmak değil.

Bu Komisyonda birçok kanun teklifini görüştük ama bence, bu görüştüğümüz en fecaat kanun teklifidir. Müdahale edemediğiniz, istediğiniz uygulamayı hayata geçirmedeğiniz her yerde alan başkanlığı kurarak o bölgeyi sermayenin yıkımına açmanız büyük bir sorundur.

Şimdi Sayın Çavuşoğlu’nu da dinledim -özür dilerim, konuştuğu zaman da müdahale ettim ama dayanamadım- Sayın Çavuşoğlu dedi ki: “Kaynak değerlerinin korunması...” Tamamen çelişkili bir ifade. Siz kaynak değerlerini yok ediyorsunuz, bir. Mevcut statü nasıl devam edecek? Gerçi, siz zaten mevcut statüyü de devam ettirmek istemiyorsunuz. Bir de bir heyet saydınız, bu komisyonların hiçbirini burada yok. Dediniz ki: “Orman Bakanlığı, şu bakanlık, bilmem ne...” Hiç kimse yok bu grupta.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Hepsi burada arkadaşlar.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – “Anayasa’ya aykırı olduğunu düşünmüyorum tek kelimeyle...” Sizin düşünmemeniz bunun doğru olduğunu göstermez. “Her kurum kendi perspektifinden bakıyor, onun için karmaşa çıkıyor.” Bir de dediniz ki: “Tek elden değil, bütüncül.” Tamamen çelişkilisiniz. Siz bunu tekelleştiriyorsunuz, bütüncüllükten çıkarıyorsunuz. Dediniz ki: “Her kuruluş kendi perspektifinden bakarak karşı çıkıyor.” Tabii ki... Biz zaten çok sesliliği istiyoruz. Herkes kendi derdini, her kurum kendi menfaatini kolasın, ortak paydada buluşulsun; zaten demokrasi de budur.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Burada hedef bu.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Hayır, siz bunu yıkıp tek adama tamamen tahvil ediyorsunuz; bütün olay bu.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Celadet Bey, böyle, şahsa hitap etmezdi ama bu defa usulü biraz farklılaştırdı.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Bitirmek üzereyim.

Şimdi, her rezervin belli kapasitesi vardır. Dedi ki: “Kayak sporunda mahrum kaldık.” Ya, bütün kayak sporlarını Uludağ’da mı yapmanız gerekiyor? Türkiye’nin 50 yerinde kayak merkezi var, onları da geliştirin.

Şimdi, her rezervin belli bir kapasitesi vardır, bunu zorladığınız zaman bütün dengeleri altüst edersiniz. Yarım metre çapında bir taştan bahsettiniz, oynattığınız zaman bilmem ne oluyor. Ya, bu, demagojiden başka bir şey değil. Zaten yarım metre çapında bir taşın yüksekliği 25 santim olur, 25 santim karda da kimse kaymaz.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Celadet Bey, yargılanan kişi burada.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Neyse... Yani bunu da önlemek için -o kadar atla deve değil- bir tane bayrak dikersiniz karın içine, kimse oraya çarpmaz, hiçbir şey olmaz ona.

Şimdi, bir de bir ekip saydınız “Şuradan bu gelecek...” Ama bu ekibin tümü sizin tarafınızdan yani tek adam tarafından atanacak. Buna da dikkatinizi çekirim.

Ben, size, o zaman, amacınız nedir diye sordum; orada zaten müdahale etmiştim. Çünkü kurt kuzuyu yemeye karar verirse bahaneler uydurmuş. Kurdun biri derede su içerken daha aşağıda bir kuzu su içiyor, demiş ki: “Benim seni yemem gerekir.” “Ya, niye? Niye bana dokunuyorsun?” demiş, “Benim suyum bulandırıyor.” demiş. “Ya, sen benden yukarıda içiyorsun bu suyu.” “Olsun, senden aşağıda benim akrabalarım içiyor, onlarınkini bulandırıyor.” Sizin hikâyeniz de buna benziyor.

Şimdi dediniz ki: “Efendim, çıkan o arabalara otopark yeri bulamıyoruz.” Ne güzel bir itirafta bulundunuz yani “Biz oraları otopark sahası yapacağız.” Otopark sahası yapmak demek var ya, en büyük yıkımdır.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Efendim, hiç alakası yok.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Bir dakika... Niye? Bunu önlemek için bakın, Londra'nın göbeğinde de sırf trafik sıkışıklığını önlemek için otoparkların fiyatını artırırılar, araçların girişini önlerler. Siz de böyle bir şey yapıp toplu taşıma aracı geliştirseydiniz... İsviçre dağlarına trenle çıkılıyor. Niye bir tren sistemi, raylı, dişli tren sistemi düşünülüyor?

REFİK ÖZEN (Bursa) – Tren yapsak o zaman daha çok kıyamet kopacak. Ormanları ne yapacağız?

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Böyle bir şeyi yaptığınız zaman kimse arabayla çıkmaz, otoparka da ihtiyacınız olmaz.

REFİK ÖZEN (Bursa) – “Yol yapmayın, tren sistemi yapın.” diyorsunuz.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Sonra bir itirafta daha bulundunuz, dediniz ki: “Otellerin odaları 6 metrekare bilmem ne...” Ya, kayak yapmaya gidiyorsunuz, orada balo yapmaya gitme değil yani dans etmeyeceksiniz o odada.

Demek ki sizin niyetiniz bu küçük tesisleri daha büyütme, daha kocaman yapmak, daha çok beton dökmek yani büyüyecek, betonlaşacak ve talan edeceksiniz ve Uludağ'ın tam kalbi olan bir yerde, siz, alan değil de talan hâkimiyeti kurmak istiyorsunuz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Celadet Bey...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Başkanım, müsaadenizle birkaç kelime ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Erkan Bey'in konuşması varmış, ayıp olur şimdi.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Hakan Çavuşoğlu'ndan sonra şey yapalım.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Tamam.

Şimdi, yalnız Celadet Bey'e şunu söyleyeyim: Celadet Bey'in usulü değildi böyle polemikçi yaklaşım ama bu defa...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Mecbur kaldım, kusura bakmayın.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Rica ederiz. Uludağ, hakikaten, oksijen yüksekliğinden kişileri etkiliyor bence.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Başkanım, ben bir şey ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK - Buyurun.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Başkanım, şimdi şöyle: Celadet Bey “Teleferik için kaç tane ağaç kestiniz?” dedi. Arkadaşlar, şöyle söyleyeyim: Bu bahsedilen teleferik yolları 60'lı yıllarda yapıldı.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Fark etmez ki yani sen kesmediysen sendeki önceki iktidar kesti.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Yani anlatmaya çalıştığım şey şu: Keşke burası hiçbir şekilde turizm bölgesi ilan edilmeseydi, keşke burası sadece millî parklar olarak kalsaydı...

REFİK ÖZEN (Bursa) – Keşiş Dağı olarak kalsaydı.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – ...keşke Keşiş Dağı olarak kalsaydı, hiçbir şekilde balta girmez, kuş uçmaz yerler olsaydı. Ama burası böyle bir yer değil, bunu biz böyle yapmadık. Biz, şimdi, var olan bu keşmekeşi bir nebze olsun bir düzene koymaya çalışıyoruz; bundan ibarettir mesele.

Çok teşekkür ederiz.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Geç kalmış sayılmayız yani durduralım.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – 1979’da Kestel’de üniversite öğrencileriyle kamp yapmış birisi olarak merak ediyorum Kestel aynı şekilde duruyor mu diye. Duruyor mu?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Duruyor, duruyor. İstirham ediyorum... Bu Alan Başkanlığına bir kere sarı alan dâhil değil, Çobankaya dâhil değil, Kirazlıyayla dâhil değil, buzul gölleri dâhil değil, dağın o çıplak “çanak” dediğimiz kısmının hemen yukarısındaki, kuzeyinde ve batısında yer alan ormanlık alan dâhil değil, hiçbir şekilde dâhil değil.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ama ekoloji bir sistem efendim, ayrı değil yani ada olarak düşünemezsiniz.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sonuçta, biraz evvel Celadet Bey kaçak bir yapıdan falan bahsetti, bir yapıdan bahsetti, Alaçam’dan bahsedildi.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ada ada düşünemezsiniz ki bunu.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Burasının hiçbir şekilde Uludağ’la alakası yok.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teşekkür ederiz.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Planı büyütme, artırma yetkisi veriyor Cumhurbaşkanlığına. Nasıl dâhil değil? Oralar her an dâhil edilebilir.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Erkan Bey, buyurun.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Belediye başkanlarının plan artırma yetkisi var.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Nasıl değil? Dâhil değil diye bir şey yok ki. Siz net ve doğru okuyun bence, kanun teklifini doğru okuyun, yetkiyle artırılıyor oranı.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Hayır, arkadaşım, burada böyle bir şey denmiyor.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Artırılmıyor, sınırlar değiştiriliyor.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Artırılıyor, değişiyor işte, sınırlar değişiyor.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Erkan Bey’e söz verdik.

Buyurun.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Mürsel ağabey, izin verersen misafir olarak konuşalım, gidelim.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, değerli misafirler; öncelikle ilk imza sahibi Değerli Bakanımız “Uludağ’a giden var mı?” dedi. Ben de yedi yüz yıllık bir Bursalı, aynı zamanda Uludağ’ın güneyinden olan memleketimde...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Siz konuşun işte Erkan Bey.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Aynen...

Bizim oraya “dağ yöresi” derler. Aynı zamanda orman mühendisi bir babanın evladı olarak da kırk yıldır Uludağ’ın merkezini, dağlarını, köylerini, her tarafını karış karış gezmiş birisi olarak ben de birkaç kelime etmek isterim.

Tabii, öncelikle şunu ifade etmek lazım: Burada sanki CHP her şeye karşı gibi algılanmasın; öyle bir derdimiz yok, asla yok. Bizim buradaki derdimiz, doğru bir iş yapılsın. Oradaki, evet, 38’de açılmış, o günden beri de Türkiye’nin ilk kayak merkezi, turizm bölgesi ancak potansiyel olarak bugün Federasyon yarışları Sivas’ta, Erzincan’da yapılmaya başladı, Erzurum bizi kat kat geçti; bu tür sıkıntılar var. Gönül ister ki bu sıkıntıları aşarken... Burada Bursa’dan gelen temsilciler var, sivil

toplum örgütleri var, hem doğa dernekleri hem baro hem otelciler, turizmciler, herkes var. Niye? Çünkü paydaşları, herkesi ilgilendiren bir durum var burada. Bizim kaygımız -burada arkadaşlarımız konuştu- temel olarak neler? Kapadokya Alan Başkanlığı. Sayın Başkan örnekler verdi. Kendi açısından da verdiği örnekler doğrudur, itiraz etmiyoruz ancak bizim gördüğümüz başka örnekler de var. Neler bunlar? 4 tane peribacası, milyonlarca yılda oluşmuş peribacaları yol yapmak için yıkıldığında ve biz buna itiraz ettiğimizde “4 tane peribacasından ne olacak? Yol daha önemli.” zihniyetiyle karşılaştık. Yine Ürgüp merkezdeki mağara evlerin, orada 8-10 tane dükkân yapılması için UNESCO Dünya Mirası Listesi’nde olan yerlerin belediyece birkaç esnafa verilmesi -ki ihtiyaç yokken yapılması- doğal olarak bizim bugün yoğunluğa üfleterek yememize sebep oluyor. İlk çıktığında Kapadokya Alan Başkanlığı teklifini biz desteklemiştik, o gün muhalefet şerhini koymakla birlikte destek vermiştik. Eğer bugün biz bunu alan... Sayın Bakan söyledi “Çobankaya, Kirazlıyayla ve Sarıalan’ı içermiyor.” dedi. Ben, ilk geldiğinde... Ki X-Y koordinatlarıyla gelmiş; Baki Bey bilir, harita mühendisi. Şimdi, bunu anlamak imkânsız. Gönderdik bir LİHKAB bürosuna, çizdiler ettiler, 20 milyon metrekareye yakın -işte, 2 bin hektar, küsuratı da var- bir alan. Şimdi, kanun teklifinde gelen ne? LİHKAB bürosundaki harita mühendisleriyle örtüştürmeye çalışıyoruz, örtüşmüyor; bilenlere soruyoruz, doğru bilgi alamıyoruz; Bakanlıktan gelen koordinatlar bizim çıkardığımızla örtüşmüyor. Bu sefer şu soru akla geliyor: Burada ne amaçlanıyor? Evet, Uludağ bölgesindeki sorunlar giderilsin ama niye bu kadar geniş bir alan yapılıyor? Birinci böyle, ikinci bölge, oteller bölgesi yapılsın, volfram madenlerinin olduğu maden bölgesi var -şu anda aktif değil, kullanılmıyor ama- pistlerin uzaması gerekiyor, doğru. Çünkü orada eğer biz uluslararası rekabet yapacaksak hem kayakçıların hem turizmcilerin hem Bursalıların oradan faydalanması gerekiyor. Bulgaristan’a gidiyorsunuz, elli beş-altmış dakikada pistten aşağı iniyorsunuz, Bursa’da yedi-sekiz dakikada geliyor; rekabet edilebilir değil. Bu alanların sınırlandırılması lazım, doğru; işte millî parklar alanına, yaban hayatın olduğu yere, endemik bitkilerin olduğu yerlere, ta Kirazlıyayla’ya kadar gelmemesi lazım. Bu net alan çizildikten sonra, oturur hep birlikte uzlaşır “Kardeşim, buranın gelişimi için doğru bir plan yapıldı, biz de destek verdik.” deriz, çözülür. Şimdi, bunlar yapılmadan geldiğinde, Kapadokya gibi bir örnek olduğunda, milyonlarca yılda oluşmuş peribacalarının ortadan kaldırıldığını görünce ister istemez “Acaba burada da mı böyle bir şey olacak?” diyoruz. Şimdi, Sayın Bakan Yardımcısı diyor ki: “Bana söz verin.” Bunlar yaşandı. Gittik orada...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Peri bacasıyla ilgili bir açıklama yapmak istiyorum.

ERKAN AYDIN (Bursa) – “Yol yapıldı.” denildi, işte, yok “Tuvaletler yıkılıyordu.” falan, onları da biliyoruz; her şeye bir kılıf var, onda bir sıkıntı yok.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Yok, Sayın Vekilim, sadece bu konu hakkında bilgi...

ERKAN AYDIN (Bursa) – Tamam. Yok, ben bilgi sahibiyim.

Netice itibarıyla, bu işin çözümü, bu kadar alelacele bir şekilde gelip burada “Yılbaşından önce geçirmemiz gerekiyor.” Niye yılbaşından önce geçirmemiz gerekiyor? Ben onu da anlamadım. Otursaydık, bütün bileşenler gelseydi, herkes fikrini, çekincelerini, artısını eksisini masaya yatırsaydık, biz de destek verip hep birlikte geçirseydik; ki daha önce böyle bir toplantı da yapıldı, biz gittik...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Uludağ’da beraber toplandık.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Evet, gittik, evet.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Muhalefet partisi milletvekilleri katıldınız, Yüksel Bey katıldı...

ERKAN AYDIN (Bursa) – Lale Hoca katıldı, üçümüz katıldık ve orada da...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Konuştuk hep.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Ama işte gelen teklifteki koordinatlar o konuştuğumuzdan farklı şekilde geldi. Biz kayak bölgesinin, birinci, ikinci oteller bölgesinin geliştirilmesine, turizmin artmasına, Bursalıların, ülkedeki yaşayan insanların faydalanmasına asla karşı değiliz. Yarın, biz altı ay sonra iktidar olacağız. Ne yapacağız? Biz oradakilerden zaten...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Sandığa da gerek yok, geçin oturun diyeceğim yani.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederiz ama biz sandıkla geleceğiz Baki Bey.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Geçin oturun...

ERKAN AYDIN (Bursa) – Baki Bey, lütfen... Biz sandıkla geleceğiz.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Erkan Bey, toparlayabilir miyiz.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Hemen toparlıyorum.

Şimdi, konuşma olduğu için kısa tutmak istiyorum.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Seçim 23 Nisandan önce olursa söz yani ben yetkimi kullanacağım.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Neyse, sandıkla zaten biz kastediyoruz. Yani nasıl 31 Martta her şey çok güzel olduysa inşallah haziran ya da mayısta da güzel olacak diye düşünüyoruz.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Millet iradesi...

ERKAN AYDIN (Bursa) – Sonuç: Burada hâlâ bir müzakere imkânı varken şu koordinatlar, millî parkların, yaban hayatın, endemik bitkilerin olduğu yerlere girmeden, sadece kayak pistlerinin yükseltilebileceği -ki kıraç alanlar olmak kaydıyla, işte doğanın, ormanın olmadığı yerlerle- şekilde düzeltilenirse, Komisyon üyeleri arasında -çünkü yarın da devam edecek- bugün müzakerelerde oturup bir şey yapılırsa daha doğru olur diye düşünüyorum ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teşekkür ederiz.

Notları...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Başkanım...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Söz vermiyorum, bitmeden olmaz, olmaz, olmaz. Peribacalarının yıkılmadığını açıkladınız zaten.

Şimdi, İbrahim Halil Bey, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Peribacalarının üstü tıraşlanıp otel yapıldı Sayın Bakan, biliyoruz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Yok öyle bir şey.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yapmayın, öyle değil, peribacalarını otele verdiniz.

NECİPNASIR (İzmir) – Erkan Bey’in konuşmasından sonra şimdi İbrahim Bey de destekleyecektir, gaye Bursa’nın kadük kalması, Bitlis’in kayak merkezi olması...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Bitlis’in...

Hocam, buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Evet, Sayın Başkanım...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Aslında şöyle: Komisyon üyelerimiz bitince kadın milletvekillerimize öncelik verelim isterseniz yani. Eskiden öyle yapıyorduk ya, centilmenlik falan da azaldı gibi yani böyle.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Tam bütçe görüşmelerinin arifesinde benim bahsettiğim şey de haklılığımızı ortaya çıkarıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, Sayın Bakanlığın çok değerli bürokratları ve Bursa’dan binbir umutla, güzel bir kanun çıksın diye buraya gelen çok kıymetli misafirler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Uludağ Alan Başkanlığıyla ilgili, Sayın Cumhurbaşkanı... Yerel seçimlerden önce Alan Başkanlığının kurulacağını işitmiştik Cumhurbaşkanlığından. Yanlış hatırlamıyorsam bu eylül ayında da Alan Başkanlığının kurulacağına dair çalışmayı Sayın Hakan Çavuşoğlu Bey’den yine işitmiştik.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Dört seneden beri çalışıyoruz.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Şimdi, bunun üzerinden iki ay geçti, zaten Cumhurbaşkanının sözünün üzerinden de neredeyse üç buçuk, dört yıl geçmek üzere. Şimdi, bu kadar geçen bir süre zarfında, herkes bütçe görüşmelerine odaklanmışken, bu çalışmaları yürütürken bir anda piyangodan çıkar gibi bu Alan Başkanlığının çıkmasının sebebi nedir?

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Usul tartışması açıyorsunuz Hocam yine.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Neden bütçenin bitmesi beklenmemiştir, neden daha geniş bir zamanda çalışma yapılmamıştır, ben bunu anlamakta hakikaten güçlük çekiyorum. Kanun metnindeki bazı maddi hataları görünce de alelacele bazı işlerin yapıldığı kanaati bizde oluşmaktadır. Uludağ’da yıllardır yürüten işler bütçe görüşmeleri sırasında mı zora girmiştir de çözülme ihtiyacı duyulmuştur, bunu da merak ediyorum.

Şimdi, biz bunları anlamakta hakikaten güçlük çekiyoruz, anlamayınca da sosyal medyada, basında yer alan -dile getirmek istemiyorum, işin nezaketini de bozmak istemiyorum- kişiye özel düzenleme iddialarına da mecburen muhalefet olarak kulak kabartmak zorundayız yani bunun altını çizerek söylemek istiyorum. “Birileri inşaata başlayacak, ondan mı alelacele bu kanun gündeme geldi?” diye dile getirmek, milletimizin temsilcisi olmak zorundayız; öyle olmasını temenni etmiyoruz.

Kıymetli milletvekilleri, Amerika’yı yeniden keşfetmemize bir gerek yok. Şimdi, bakıyoruz, Kapadokya’da Alan Başkanlığı kuruldu, Millî Eğitim Komisyonu tarafından görüşüldü, bu Alan Başkanlığı da bizim Komisyonumuzda görüşülüyor. Peki, yeniden Türkiye Cumhuriyeti’nin bir yerinde bir alan başkanlığı olduğunda Plan Bütçe Komisyonu mu bunu gündeme getirecek? Yani bir ilkesel tutum, Meclisin bu konuda bir keyfilikten kurtulması gerekiyor. Yani sizin yasama sistematığınız, ilkeleriniz son derece sorunludur; bunu anlatmak için söylüyorum.

Diyorsunuz ki: “Çok başlılığı engelleyeceğiz, hızlı karar alacağız ve bölgenin korunmasına daha etkin katkı sağlayacağız.” Çok güzel. Peki, bu, Kapadokya’da böyle oldu mu? Peribacalarının ortasından geçen -Sayın Bakanın açıklama yapmasına gerek kalmadan ben söyleyeyim- bir yol meselesi gibi, mağaraların üstüne yapılan bazı inşaatlar gibi bazı durumlar bunun böyle olmadığını göstermektedir yani biz deneyerek, yanılarak gerçeği öğreniyoruz. Kaçak yapılarla karşı mücadelenin başladığını kabul ederiz, bundan dolayı da teşekkür ederiz ama her şeyi geçtim, Kapadokya Alan Başkanlığının kendi hazırladığı stratejik plan izleme raporuna baktığımızda bir itirafnameyle karşı karşıya bulunuyoruz. Bakın, envanterin dijitalle aktarılmasında yüzde 35 başarı elde edilmiş, alan planlarının yapılmasında yüzde 40, peribacalarının ve yer altı şehirlerinin değerinin artırılması için yapılan projelerde yüzde

17, koruma için yapılacak kamulaştırmalarda yüzde sıfır, Kapadokya'nın dünya turizmindeki yerini güçlendirme projesinde ise yüzde 18 başarıyla devam etmektedir yani Kapadokya Alan Başkanlığımızda başarı bu şekildedir yani sizin verilerinize göre, sizin Başkanlığınızın verilerine göre. Peki, arkadaşlar, dünya turizmindeki yerini güçlendirmekte yüzde 18'deysek Alan Başkanlığının işi nedir Allah aşkına? Sadece kaçak yapıyı yıkmaksa, denetlemekse biz belediyenin, yerel yönetimlerin yetkilerini genişletir ve bunu zaten yapardık.

İktidar teoride güzel ama pratikte son derece başarısız işler yapmaktadır, zaten sicilinizi de AK PARTİ iktidarının eylemleri ortaya koyuyor. Aynı durum bugün Uludağ için de geçerlidir. Şunu açıkça ifade etmek istiyorum: Bizi doyurucu, bizi tatmin edici açıklamaları asla görmedik. Biz, Uludağ gibi bir doğal değerimizin talan edilmesine, birilerine peşkeş çekilmesine, en azından böyle bir ihtimalin varlığına bile asla izin vermeyeceğiz. Sayın Başkanım, sayısal çoğunluğunuzu bu kanunda da çalıştıracaksınız, sayısal çoğunluğunuzla da bu kanunu geçireceksiniz ama seçimlerden sonra... Kıymetli Mersin Milletvekilimiz söyledi, 23 Nisandan önce olacak ama inşallah süresinde olacak bir seçimle...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Orada bir espri vardı, yanlış anladınız. 23 Nisan seçimlerden sonra olursa formalite olarak 23 Nisanda o koltuğu verelim dedim yani söylemek istediğim oydu.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) - Ben de esprinize karşı espriyle cevap vermek istiyorum Baki Bey.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – 23 Nisan seçimlerden sonra olursa koltuğu verelim dedim yani söylemek istediğim oydu.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Yalnız aynı koltuklarda oturuyoruz Baki Bey yani koltuk vermenize gerek yok.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayısal çoğunlukla bu kanunu geçirebileceksiniz ama seçimlerden sonra bu düzenlemeyi, inşallah, yeniden, tekrar ele alacak ve düzeltmesini yapacağız.

Saygıdeğer milletvekilleri, bakınız, Kapadokya Alan Başkanlığını kanunla kurduk, düzenlemeler yaptınız ama Alan Başkanlığının yetkilerini, yapısını Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesine aykırı olarak Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bir gecede düzelttiniz, üstüne Başkanını da kararnameyle atadınız. Ya, Allah'tan korkalım, bari millî iradeyle karar verip, millî idareye saygı duyup başkanlığını da, bari bu komisyonun, kurulan Kapadokya Alan Başkanlığının komisyon başkanlığını da onu yapanlar yapsaydı. Peki, böyle bir şey olaksa bu Başkanlıkta kuracağınız komisyonun, danışma kurulunun ne hükmü var? En azından görüntü dahi olsa Alan Başkanının atanması noktasında danışma kurulu veya komisyona da bu yetki verilebilirdi; bunu yapmadınız.

Biz zaten önergemizde bu teklifin alt komisyona havalesini önereceğiz. Daha önce Genel Kuruldaki konuşmasına giden Hayrettin Nuhoglu'yla beraber biz bu kanunun alt komisyona gitmesini uygun görüyoruz. Bütün bu konular tekrar, yeniden ele alınır; Alan Başkanlığında odaların, meslek örgütlerinin, ilgili sivil toplum kuruluşların sadece davete icabet edecek kuruluşlar olarak görülmesi son derece sakıncalıdır. Sivil toplum ve meslek örgütleri bu işin merkezinde olmalıdır. Uludağ'daki endemik bitkiler, doğal yaşam, orman varlığı en ufak bir zarar görürse ne olacaktır? Dağdaki iklimi etkileyecek bir yapılaşma olursa bu nasıl geri çevrilecektir? Görünürdeki komisyonuyla, danışma kuruluyla kapsamlı bir yapı görünse de işin arka yüzünde Kültür ve Turizm Bakanlığının iki dudağı arasında bırakılmış bir Uludağ'la karşı karşıyayız. Çünkü Alan komisyonundaki üyelerin çoğu direkt

Kültür ve Turizm Bakanı tarafından atanacaktır; incelediğimiz zaman bu tablo ortaya çıkıyor. Her şeyi geçtim, eğer bu Başkanlığa sivil toplum ve meslek örgütleri girmezse tek adam rejiminin iki dudağı arasındaki bir Uludağ’la karşı karşıya kalacağız; işin vahameti de tehlikeli olan kısmı da budur.

Biz, açıkça, bu teklifin geri çekilmesini, bütçe görüşmelerinden sonra sakın bir şekilde bir alt komisyon eliyle görüşülmesini istiyoruz. Alt komisyonda meslek örgütlerini, işletmecileri ve hatta Bursa halkını dinleyelim, sonra burada daha sağlıklı bir karar verelim. Seçime giderken böyle kurumların kurulması son derece yanlıştır ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesine de aykırıdır. Madem bu kadar aceleniz vardı, bütçeden önce bu iş yapılsaydı, bütçe görüşmelerinde de Uludağ Alan Başkanlığının bütçesi belirlenseydi. Yani niye bir yıl sonraya koyuyoruz bunun gelirlerini, bunu niye yapmadınız? Çünkü “Bütçenin gürültüsünde bu işi aradan çıkarırsız, gitsin, olsun, bitsin.” anlayışıyla hareket ettiğiniz anlaşılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Çok teşekkür ederim.

Maddeler üzerinde bazı önergelerimiz var, orada da Kıymetli Vekilimiz Hayrettin Nuhoglu’yla birlikte görüşlerimizi yine uygun şekilde açıklayacağız. Bizi ve beni dinlediğiniz için Komisyonumuza teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hocam, teşekkür ederiz.

Yalnız, benim yüzüme bakarak bir niyet okuma falan sezdim “Şunun için bunu yaptınız.” diye.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkanım, sizi çok seviyorum, onun için size bakıyorum yani sizden feyiz alıyoruz.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Allah razı olsun.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, bir cümle ilave edebilir miyim?

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Sayın Bakanım, sona bırakalım, arkadaşlar acele ediyor, Hüseyin Bey söz istedi.

Şimdi, şöyle yapalım: Komisyon üyelerimizi bir bitirelim. Çünkü Bursa’dan gelen misafirler de var -beş altı tane kuruluş- onlar da geri dönmek istiyor. Onların da beşer dakika da olsa görüşlerini almamızda yarar var. Onun için milletvekili arkadaşlarımız -özür beyan ederek söylüyorum- biraz süreye dikkat ederlerse memnun oluruz.

Buyurun.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, Değerli Bakan Yardımcım, Bursa’dan gelen çok değerli sivil toplum örgütleri temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz, hepinize sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Tabii, ben Bursa Milletvekili değilim ama Bursa milletvekillerini dinlerken özellikle bütün... Başkanımıza da sitem yapıyorum. Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu üyesiyiz. Bugün Ulaştırma Bakanlığının Genel Kurulda bütçesi var. Biz konuştuk, geldik ama diğer arkadaşlarımızın konuşması dinlemedik, onlara da bir saygısızlık oldu; onu da söyleyeyim Sevgili Başkanım.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Komisyonu belli bir aşamada ara vereceğiz ve bu sıkıntıyı da halledeceğiz.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Yani benim anladığım kadarıyla çok acil olan bir konu olmamasına rağmen, bütçe görüşmesi, hele hele Ulaştırma Bakanlığının bütçesi görüşülürken bu Komisyonun burada toplanması bence soru işareti yaratıyor. Demin arkadaşlar da izah etti yani biraz karneniz zayıf, zayıf olduğu için de her şeyden şüphe duymaya başladık. Bunun sorumlusu muhalefet partisi milletvekilleri değil, yirmi yıldır bu ülkeyi yöneten AK PARTİ’dir. Özellikle bu Komisyonda Tahir Başkanım -sağ olsun- bütün muhalefet partilerinin milletvekillerini dinler. Ben de Baki Bey’le beraber üç dönemdir bu Komisyondayım, hiçbir zaman birbirimize saygısızlık yapmadık; her zaman olumlu şekilde, ülkemize nasıl fayda sağlanacaksa o şekilde anlaşarak kanunları çıkarmıştık, çıkarıyoruz da. Ama gerçekten Uludağ Alan Başkanlığıyla ilgili burada bugün toplanmamız bende de soru işareti yarattı.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Şimdi, soru işareti yaratmasın.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Başkanım, sizi tenzih ediyorum yani.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Şöyle: Aslında Cumhuriyet Halk Partisi grup sözcüsü arkadaşımızla falan birlikte karar vermiştik.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Başkanım, bir saniye... “Birlikte karar vermiştik.” demeyelim. Biz bütçe sonrasını teklif ettik, siz bütçe sonrası görüşeceğimizi, mutlaka çıkacağını söylediniz.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Evet, doğru.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Yani şunu yapabiliriz Sayın Başkanım: Bizim Çevre ve Şehircilik, Ulaştırma ve Turizm Bakanlığının olmadığı bir dönem... Önümüzdeki hafta da yapabiliirdik.

Şimdi, burada benim anladığım kadarıyla, Sayın Cumhurbaşkanımız talimat veriyor Sayın Bakanımıza, o da bunun altında kalmayıp apar topar buraya getiriyor. Şimdi, her şeyden önce, bu alanı Bursalılar kullanacak, Bursalıları ilgilendiren bir konu. Şimdi, oradaki sivil toplum örgütleri temsilcileri muhakkak dinlenmelidir, oradaki milletvekili arkadaşlarımız hep beraber toplanıp dinlenmeli.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak hiçbir zaman yatırıma karşı değiliz, yanlış yatırımlara karşıyız.

Şimdi, ben sizinle düşüncemi paylaşayım. Şimdi, “Uludağ Millî Parkı, Millî Parklar Kanunu ve uluslararası sözleşmelerle korunmaktadır. Bunlardan biri de Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi”dir. Ülkemiz tarafından 1996 yılında imzalanmıştır. Önümüzdeki günlerde 15. Taraflar Konferansı Kanada’da düzenlenecektir. 2024 yılında ise 16. Taraflar Konferansı ülkemizde düzenlenecektir. 2024 ve 2026 yılları arasında sözleşme dönem başkanlığı ülkemiz tarafından yürütülecektir.” deniyor. Bunu hepimiz bilmemiz lazım.

Şimdi, böyle önemli bir yerle ilgili bir teklifi sivil toplum örgütleriyle, çevre örgütleriyle, belediye başkanlarıyla ve oradaki toplumla tartışmadan apar topar buraya getirip kanunlaştırmak bana göre soru işareti yaratıyor. Biz gerçekten bunları çok gördük. Murat Dağı’nı örnek vereyim. Bir milletvekili olarak, Aydın Milletvekili olarak Uşak, Kütahya Milletvekillerimiz ve diğer vekillerle beraber çok mücadele ettik ve siz orada, o dağda... Murat Dağı, binlerce... Ege’ye; İzmir’e, Aydın’a, Denizli’ye akan Menderes suyu ondan faydalanıyordu, siz gittiniz, orada madencilere ruhsat verdiniz ve ÇED raporuna gerek duymadınız. Bizim mücadelemizle, Cumhuriyet Halk Partisinin vekillerinin mücadelesiyle orayı yargıya taşıdık, iptal ettirdik ve Sayın Başkanım, o firma basın açıklaması yaptı. “Eğer biz bu altın rezervlerini çıkarsaydık burada bir daha yaşam şansı yoktu.” diyordu. Sonra ne yaptınız biliyor musunuz? Sayın Cumhurbaşkanı talimat verdi, o bölgeye Gençlik ve Spor Bakanlığı adına orada bir kamp yeri yapıyorsunuz ve yine, biz karşı çıktığımız için oldu. Yoksa bugün Ege’ye gelen, Aydın’a gelen, sulama işlerinde kullanılan bütün suyumuz, içme suyumuz zehirlenecekti. Şimdi, burada da aynı şey var; biz burada piste karşı değiliz. Demin Erkan arkadaşım anlattı, Nurhayat Hanım

bu konularda daha verimli çalışma yapar. Bizim hep beraber oturup gerçekten oradaki bitkileri, oradaki ormana, oradaki kuşa, oradaki çakala, orada yaşayan -neyse- hiçbir canlıya zarar vermeden, doğru bir şekilde halletmemiz lazım.

Şimdi, burada, evet, 5 bin hektardan 2 bin hektara düşürdünüz, doğru ama burada önemli olan 10'uncu madde var, alanı büyütmek Cumhurbaşkanının yetkisinde arkadaşlar. Her şeyden önce bizim 10'uncu maddeyi kaldırmamız gerekiyor Sayın Başkanım. Cumhurbaşkanı bugün Tayyip Bey'dir, yarın başkasıdır, ölünceye kadar orada duracak hâli yok; yarın art niyetli birisi geldi, orada yanlış bilgi verdi Cumhurbaşkanına, bütün alanları açtı, ne yapacağız?

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Alanı büyütmek değil, sınırları değiştirmek.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sınırları değil, alanı büyütüyor, sınır o demektir.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Küçülebilir de.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Vekilim, o zaman şöyle yapalım: Alanları büyütemez diyeceğiz, küçültme yetkisini verelim, yazalım oraya o zaman, yazalım. O zaman, kabulüz, sorun yok, yazalım.

Arkadaşlar, tekrar ediyorum: Alanı büyütmeye yetkisini alalım, sadece küçültme yetkisini verelim Cumhurbaşkanına.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Büyütme yetkisi yok, sınırları değiştirme yetkisi var.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sınırlar değişiyor, Uludağ'ın hepsini alabilir.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Arkadaşlar, sınır değiştirmek alanı büyütmek anlamına geliyor, yapmayın yani burada haksızlık yapmayalım birbirimize.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Küçültme anlamına da gelir.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Tamam, olabilir; ben de diyorum ki: Alanı büyütmeye yetkisini alalım, sınırları küçültme yetkisini verelim. Bugün Tayyip Bey var, yarın başkası gelecek, öbür gün başkası gelecek.

Değerli arkadaşlar, her şeyden önce şunu bilmemiz lazım: Ülkemizin her karış toprağında dedelerimizin, şehitlerimizin kanı var, bu ülke kolay kurulmadı arkadaşlar. Bize dedelerimiz doğru bir ülke bıraktı, biz de doğal, yeşili değil ama gidiyoruz, paranın yeşilini seviyoruz, sorun burada. Bizden sonra gelen nesiller de bu ülkede yaşayacak. İşte, o dağlara kaynaklar akacak oraya, o yağın yağmurlar aşağı inecek. İşte, size örnek, her şey para değil arkadaşlar. Biz her şeyi paraya bağlarsak... Yarın ne olacağımız belli değil, bizden sonra gelen nesil ne diyecek bize ya? Bizi lanetleyecekler arkadaşlar. Ben tekrar ediyorum: Oraya yatırıma karşı değilim ama doğru şekilde yatırım yapalım. Hep beraber oturalım, tartışalım, doğruya doğru diyeceğiz, yanlışla yanlış diyeceğiz. Ben sekiz yıl boyunca burada muhalefet yaparken doğru şeye evet dedim, yanlışla da yanlış dedim arkadaşlar. Bu ülke sadece sizin değil, bu ülke hepimizin, 85 milyonun ama burada bu kadar sıkıştırıp da böyle getirilip önümüze koyulması... Baktığım zaman, peribacalarını televizyonda gördüm, gitmedim oraya, Nevşehir vekiline sordum; evet, tuvalet yıkıldı ama peri bacaları da yıkıldı arkadaşlar ya.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bakın, size örnek göstereyim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Peribacası mı o? Peribacası mı yıkılmış orada?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Peri bacasının tepesi tıraşlanmış.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Öyle bir şey yok.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Bakan Yardımcım, sizin ne kadar başarılı olduğunuzu biz biliyoruz, onda sıkıntımız yok ama Sayın Bakan Yardımcım, buradaki sıkıntı şu: Alınan kararlara, maalesef, uyulmuyor. Biz bizden sonra gelecek nesillere güzel bir ülke bırakmıyoruz. Her tarafa inşaat yapmakla turizm olmaz, siz daha iyi biliyorsunuz, başarılı bir Turizm Bakan Yardımcısısınız ve ona da saygı duyuyorum ama her şey para değil. Ya, turist gelecek oraya, ben size bir şey söyleyeyim, nitelikli olsun; 10 tane, 20 tane otel olacağına 5 tane otel olsun, gecede 2 bin, 3 bin dolar harcayan turist gelsin oraya.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Yüzde yüz katılıyorum, yüzde yüz katılıyorum.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Oraya insanlar gelecek, o bitki türlerini görecek; o bitki türlerini yok edersen turizmin ne anlamı kalır orada. Siz orada pistleri uzattınız, eğer orada kar yağmıyorsa neye yarar? Orada ormanı yok ediyorsanız insanlar niye gelsin oraya? Değerli arkadaşlar, turizm sadece otel yapmak değil; yüzlerce, binlerce otel değil, turizmde kaliteli müşteri getirmek istiyorsanız, nitelikli dediğimiz yani çok para harcayan turist getirmek istiyorsanız... Dünyanın her yerinde zaten apartmanlar var, şeyler var; Avrupa'ya baktığımız zaman, Avrupa müşterisi, ekonomik durumu iyi olan müşteri bize gelmiyor. Bugün Avrupa'da 28 milyon emekli insan var, gönül ister ki on iki ay turizm yapalım ama planlı yapmamız lazım, o insanlara güvence vermemiz lazım, adama mal ve can güvenliği güvencesini vermemiz lazım, bağımsız bir yargı oluşturmamız lazım, demokrasiyi oluşturmamız lazım. O zaman biz işte 100 milyar, 150 milyar dolar turizm geliri elde edeceğiz.

Sevgili Başkanım, o yüzden, bizim burada yapmamız gereken şu: Bana göre Bursa'dan gelen sivil toplum temsilcileriyle, doğa temsilcileriyle, Bursa milletvekilleriyle bu konu bir alt komisyona taşınmalı, orada tartışılmalıdır; doğrusunu tespit edip doğru kanun çıkarmalıyız. Biz doğayı yok edecek kanunları değil, doğayı koruyacak kanunları çıkarmak zorundayız.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teşekkür ederiz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Vekilim, doğruyu söylüyorsunuz, siz de diyorsunuz ki: Turizm çevreye duyarlı olmazsa sürdürülebilir olamaz; bu kanun teklifi bunları içeriyor zaten, var hepsi, anlatırız hepsini.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Buyurun Jülide Hanım.

JÜLİDE İSKENDEROĞLU (Çanakkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri, Komisyon üyesi arkadaşlarım, çok değerli bürokratlarımız, Bakan Yardımcımız ve Bursa'dan gelen misafirlerimiz; öncelikle, hoş geldiniz demek istiyorum.

Bugün Bursa'yı konuşuyoruz, bizim komşu ilimiz ancak tarihî alan konusunda en başarılı illerden bir tanesi Çanakkale. O yüzden, ben bir başka bakış açısıyla biraz size Çanakkale Tarihî Alan Başkanlığını anlatmak istiyorum izniniz olursa. Çanakkale, milletin bütünlüğünün, birliğinin, beraberliğinin gösterildiği ve vatanımızın, toprağımızın savunulduğu bir yer. Çanakkale, cumhuriyetin önsözünün yazıldığı topraklar. Bu sebeple de gençlerin ve aslında tüm vatandaşlarımızın mutlaka gezip görmelerini, vatanın kıymetini, bayrağın değerini anlamalarını istiyoruz. Bu anlamda da Çanakkale hepimiz için çok kıymetli. Üzülerek söylüyorum ki AK PARTİ hükümetlerine kadar Çanakkale'de şehitliklerimiz ne yazık ki beklediği değeri görmedi. 1970'li yıllarda tarihî alanı bırakın, gezmek bile yasaktı bizim orada 1 ilçemiz, 8 köyümüz varken ve tarım bile o dönemde izne tabiydi. Birinci Dünya Savaşı'nda Çanakkale deniz ve kara muharebelerinin yapıldığı, şehitliklerin, şehitlerimizin

kemiklerinin, anıtların ve savaş kalıntılarımızın olduğu alan millî park ilan edildi 1973 yılında. Biz biraz daha büyük bir alandayız, 33.490 hektar alanda tarihî millî park sınırları içinde Eceabat ilçemiz ve 8 köyümüz var. Yüzde 56'mız orman, yüzde 2'miz yerleşim alanı, yüzde 48'imiz de hazine arazisi ve şahıs mülkiyetli tarım arazisi. Alanımızda İngiliz, Fransız, Avustralya ve Yeni Zelanda'nın anıt mezarları, tarihî millî park içinde 35 Türk anıtı, 49 Türk şehitliği, 35 yabancı mezarlık ve anıt bulunuyor. AK PARTİ hükûmetlerinde ihya çalışmalarında o dönemki adıyla Orman ve Su İşleri Bakanlığı ağaçlandırma, orman yangınlarıyla mücadele, orman köylerine destek, dere ıslahı, taşkın koruma, sulama, tarihî çeşme ihyası gibi birçok iş yaptı. Ayrıca, Kültür ve Turizm Bakanlığımız da 2014 yılı öncesinde Namazgâh Tabyası, Ertuğrul Tabyası, Şehitlikler Abidesi güçlendirmesi, 57'nci Alay Şehitliği, Zığındere Sargı Yeri, Yahya Çavuş restorasyonları, temsili şehitlikler ve kitabeleri gerçekleştirdi. Mülga Başbakanlık Tanıtım Fonuyla Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü bütçesinden de Uzun Devreli Gelişme Planı hazırlandı; Kilya Koyu Anma, Tanıtım Tesisi, Eski Jandarma İskelesi Ziyaretçi Dinlenme Tesisi, Morto Koyu Tanıtım Merkezi, Kocadere Hastane, Soğanlıdere Hastane, Şahindere Hastane, Kesikdere, Çataldere ve Karayörük Deresi Şehitlikleri ve millî park ulaşım yolları yapıldı. Bunları uzun uzun anlatıyorum çünkü 3 ayrı Bakanlıkla bunları yaptık. Parke taşlarımız, yollarımız, yol aydınlatmalarımız... Siperlerimizi tekrar ortaya çıkardık; yenilenen şehitliklerimiz, mobil uygulamalarımız, çadır kamp alanlarımız, eğitim kültür faaliyetleri... Yeniden inşa ve inşası gerçekleşti. Ben, özellikle burada, tüm emeği geçenlere, başta Orman ve Su İşleri Bakanımız Veysel Eroğlu ve tüm ekibine teşekkür etmek istiyorum çünkü o döneme kadar gerçekten çok emekleri var.

Bölgenin önemini ve bizim tarihimizdeki yerini biraz önce dile getirdim. Bizim topraklarımızda Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ayak izleri var, cumhuriyetin ön sözünün yazıldığı topraklar. Temel kaynak değerimiz tarih ve kültür olduğu için tüm insanlığa örnek olacak, millî mücadelenin geçtiği bu topraklarda yerel alan yönetimi gerekliydi. Bizi en çok yoran yetki çatışmasıydı ve gereksiz bürokrasiydi. Tarihî millî parkın farklı yönetim ve yasaya dayanan yetki alanları vardı. Orman Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre Bakanlığı, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı yetki alanlarıyla aynı yerde bazen makamların çatışması, bazen de otorite boşluğu oluşmaya başladı. Merkezî yönetim, yerel yönetim arası yetki devri, performans değerlendirmesi, program ve projeleri konusunda da sıkıntı yaşıyorduk. Eceabat Belediyesi, muhtarlık, Eceabat Kaymakamlığı ve Çanakkale Valiliği, sivil toplum ve kamu kuruluşları, tarihî millî parkın yaşayan vatandaşlarıyla ortak istişare ve yönetmek gerçekten önemliydi.

Bugün alanımızda birçok tören gerçekleştiriyoruz, hem bizim tarihimiz hem de yabancı heyetlerin katılımıyla, önemli günlerimizde, törenlerde 3 milyonu geçen yerli ve yabancı ziyaretçilerimizin gezileri, törenlerimiz düzenleniyor. Gelen ziyaretçilerimize mihmandarlık yapan alan kılavuzları, düzenli olarak eğitim ve sınav uygulamalarıyla bir disiplin hâlinde rehberlik hizmeti veriyor. Çanakkale Tarihî Alan Başkanlığı öncesi 33 kaçak yapımız varken yani yakalanmışken sonrasında 64 kaçak yapı yakalattık ve bunların yıkımını gerçekleştirdik. Tarihî alanında tescillenen taşınmaz kültür varlığı sayımız 1973-2014 arası 256 iken 2014-2021 arası 150.

Evet, Çanakkale'yi anlatıyorum ama en başarılı alanı anlatıyorum Kıymetli Vekilim.

Yerleşme alanlarının imar planının, yapılmasına birçok kez başlandığı hâlde yapılamamıştı; bunu gerçekleştirdik, imar planlarımız bitti Alan Başkanlığımız kurulduktan sonra. İmar koşullarına internette hepimizin de ulaşımı sağlandı. Yakın zamanda dalışı yasak olan Çanakkale savaş batıkları artık turizme açıldı. Bu yıl Kültür ve Turizm Bakanlığımızın ve Tarihî Alan Başkanlığımızın ortak paylaşımla Çanakkale Troya Kültür Yolu'yla, özellikle tüm hemşehrilerimiz sanat ve kültürle

buluştu. Ben, özellikle buraya bakarken, Uludağ Kanun Teklifi'ne çalışırken biraz da Alan Başkanlığı döneminde yapılan komisyon toplantılarını inceledim. Orada yine Anayasa'ya aykırı konuşmalar olmuş; "Alt komisyon kurulsun." denmiş ki alt komisyonlar kurulmuş. Bu sefer "Niye tali komisyonlardan gelen kararlar değerlendirilmiyor." denmiş. "Millî park" vasfı kaldırıldığı için eleştirilmiş. "Çanakkale Belediyesi niye yok?" denmiş. Ki alanı biliyorsunuz, biri Avrupa'da, biri Asya tarafında bizde. "Bütçesini ne olacak?" denmiş. Aslında, bugün, konuşmalarımızın birçoğuyla aynı. "STK ve diğer kuruluşlarımıza konuşmadan alelacele gelmiş bir kanun tekli." diye konuşulmuş. Ben bugün tarihî alanımızda, Çanakkale tarihî alanımızda olduğu gibi farklı kurumlara yetki karmaşası yaşamadan, yaşam alanlarıyla birlikte, çevre katliamı olmadan düzenli, uyumlu bir yönetim olacağını düşünüyorum. O yüzden de inşallah, hayırlı olacaktır ülkemize, Uludağ'ımıza, Bursa'mıza diyorum. Eksiklerimiz var mıdır? Evet, vardır ama bu Komisyon da o eksikleri kapatmak ve birlikte istişare etmek içindir.

Hepinize teşekkür ediyorum.

Hepiniz de Çanakkale'ye bir kez daha davet ediyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teşekkür ederiz.

Hocam buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Unutmamak lazım ki muhalefetin yapıcı eleştirisi sonucunda o mükemmellik sağlanmış, bunu da kaydetmek gerek.

JÜLİDE İSKENDEROĞLU (Çanakkale) – Eksiklerimiz var ama onları da birlikte düzeltelim diyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hocam buyurun.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarımız, değerli misafirler, değerli çalışanlarımız; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce milletvekili arkadaşımızın Çanakkale Savaşları, Gelibolu Tarihî Alan Başkanlığıyla ilgili değerlendirmesini dinledim. Evet, gurur duyuyoruz gerçekten ama Sayın Milletvekili arkadaşım, bu kıyaslanmanın pek doğru olmadığına inanıyorum Bursa Alan Başkanlığıyla ilgili; onu vurgulamak istiyorum.

Şimdi, sadece kış turizmi açısından bakılırsa ki burada da sürdürülebilirlikten bahsettik, şunu ilave etmek istiyorum: Ben çocukluğumdan beri Rodoplarda büyüyen bir arkadaşınız olarak, daha sonra ana vatana gelmiş bir kardeşiniz olarak yıllardır iyi derecede kayak yapan biriyim ve hasta derecede kayak yapmasını arzu eden biriyim. Erkan Aydın arkadaşımın söylediklerine harfiyen katılıyorum, kayıtlara geçmesi için birkaç bir şeyler ilave etmek istiyorum.

Sayın Hakan Bakanım bahsetti; evet, daha önce toplandık, toplandık ve orada, birinci ve ikinci oteller bölgesiyle ilgili sorunların çözümü noktasında dedik ki "Adım atalım." ama geldiğimiz noktada tabii, bazı itirazlarımız var. Onun için kayıtlara girmesi için -belki tekrar olacak ama- Bursa'nın Milletvekili olarak bir şeyler söylemek istiyorum.

Marmara Bölgesi'nde Bursa ili sınırlarında yer alan Uludağ Millî Parkı 1961 yılında millî park olarak ilan edilmiş ve aynı yıl 12.762 hektar alan koruma altına alınmıştır. Daha sonra, koruma altına alınan alan 23.300 hektara çıkarılmıştır.

Şimdi buradaki zenginliklerden bahsetmek istiyorum, gerçi bahsedildi. Bitki çeşitliliği... Buraya geçmeden önce tabii "Anayasa'ya aykırı mı, değil mi?" söylendi...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hocam süremiz sınırlı yalnız, ona dikkat edelim.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Evet, hızlı konuşacağım.

Ben tabii, hukukçu değilim ama yaşam hakkı anayasal güvence altındadır değil mi arkadaşlar? Bu konuda hiç kimsenin bir itirazı yok. Dolayısıyla, bitki çeşitliliğinden bahsedildi. Uludağ'da bugüne kadar 1308 bitki türü tespit edilmiş, bunların sadece 32'si endemik olup Uludağ'da... Bunun dışında Türkiye'de yetişen 143 endemik bitki burada bulunmakta. Biraz önce dediniz ki “Kestane şekeri yok.” Evet, gerçekten, endişeler giderilmezse... Sayın Başkan, Uludağ aynı zamanda, kestanenin gen merkezlerinden ve kültüre alındığı en eski alanlardan biridir. Dolayısıyla, bu endişeler giderilmezse kestone de yiymeyeceğiz.

Kelebek türleri ve arı türlerinden bahsediliyor. Sadece 49 kelebek türünün Uludağ Millî Parkı'nda... 11 tür “Bombus arısı” denen arı tespit edilmiş. Yine, kuş türlerine gelince 111 kuş türünden bahsediliyor. Arkadaşlarımız da bahsetti, burada Bern Sözleşmesi koruma listesinde, mutlak koruma listesi altında bulunan 21 kuş var; diğerleri ise koruma altındaki türler arasında. Hızlı hızlı geçiyorum.

Hayvan türlerine gelince alan sınırları içinde 15 familyaya bağlı 37 memeli hayvan türü bildirilmiştir, belirtilmiştir, saptanmıştır. Yine, Bern Sözleşmesi koruma listesine göre bunların 10'u yine mutlak koruma listesinde yer almaktadır. Hızlı geçiyorum Sayın Başkan.

Yine Uludağ'daki yer altı sularına gelince Uludağ'dan kaynaklanan derin vadiler içinde pek çok dere Nilüfer Çayı'yla büyük suya ulaşırlar. Bu şekilde, çok sayıda dere kaynaklarıyla, Uludağ'dan gelen dere kaynaklarıyla Bursa Ovası'nın verimliliği sağlanmaktadır.

Bunları niye söylüyorum Sayın Başkan? Şimdi, Uludağ Alan Başkanlığı Hakkında Kanun Teklifi'nde, başta usul tartışmasında birçok maddenin Anayasa'ya aykırılığı söylendi. Aslında siz de belirttiniz “Alan Başkanlığıyla bir bölgeyi korumak mümkün ve bu amaçla kuruluyor.” dediniz ancak bu mevcut öneriyle buradaki endişeler dile getirildi. Uludağ Alan Başkanlığının ekosisteme zarar vereceği ve bölge yaşamını ciddi bir şekilde etkileyeceği endişeleri ortaya çıktı. Ve sonunda şunu belirtmek istiyorum: Bütün bu endişelerin giderilmesi için teknik düzenlemeler yapmak mümkün, hatta usul açısından -ben bu Komisyonun üyesi değilim- bir engel yoksa ilgili tüm tarafların katılımıyla bir araştırma komisyonu kurulup daha sonra bu görüşmelerin devam etmesinin mutabakat açısından çok anlamlı olacağına inanıyorum.

Hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI METİN YAVUZ – Buyurun Muhammet Bey.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sizi, Komisyon üyelerini, diğer milletvekili arkadaşlarımızı, Bakan Yardımcımızı, Bakanlığımızın tüm personelinin, Bursa'dan veyahut da diğer illerimizden gelen sivil toplum örgütlerini, hepinizi; saygıyla sevgiyle muhabbetle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, biraz önce hakikaten bazı konularla ilgili çok da güzel bilgilerin, çok da güzel ilavelerin olduğunu görmeme rağmen esasında sıkıntıyı ben şu manada görüyorum: Bursa Uludağ'ını en iyi tanıyanlardan birisi olduğumu iddia etmem ama belirli bir süre orada, Büyükşehir Belediyesinde olsun veya diğer kamu görevinde olsun çalışmam hasebiyle buradaki arkadaşların çoğundan daha iyi bilirim. Yirmi sene önceki bir Uludağ'ın sıkıntılarını, problemlerini burada anlatırsam saatlerimizi alır. Çok kısa bir örnek vermek istiyorum: Su patlağı... Bu patlağın onarılması için yazışmalar yapılır, Bakanlık buna müsaade etmez; su patlağının olduğu alanda sel götürmeye başlar ve siz müdahale edemezsiniz. Neden? Millî Parkta sizin müdahale edebileceğiniz hiçbir yetki yok.

Buradaki arkadaşlarımız bazen bakıyorlar “Efendim, işte, böyle değil.” falan. Ben bizzat yaşadım değerli kardeşlerim, bizzat yaşadım. Biz bir gece rüya görerek bu yasaı buraya getirmedik, yirmi yıldır uğraşıyoruz, sivil toplum örgütleri, muhalefetin diğer milletvekili arkadaşlarıyla beraber bunu yoğurarak... Ve burada, hakikaten göz bebeğimiz olan Uludağ’ın kurtarılmasına yönelik olan bir yasa bu; çok açık ve net söylüyorum. Zamanlaması noktasında bir şey söylemek istemiyorum ama Anayasa’ya aykırılık iddiasını tamamen reddediyorum, böyle bir şey yok, Anayasa’ya aykırı değil. Ve olmaması bana göre bugüne kadar yanlış. Sebebi de şu: Değerli arkadaşlarım, biz bugün bir şey yapmıyoruz, yapılmış olan hata ve eksiklikleri, kusurları toparlamaya gayret ediyoruz.

Biraz önce Hakan Bakanımın söylediği gibi, orada üç dört tane yerleşim alanı var, onlara müdahale edilmiyor, onlar olduğu gibi duruyor. Sadece turizm alanı olarak bilinen ve 1938’li, 40’lı, 60’lı yıllardan bu yana yapılmış olan otellerin olduğu alanlardan bahsediyoruz, pist alanlarından bahsediyoruz.

Biraz önce Yüksel Bey de biraz önce Erkan Bey de çok güzel değindiler, pist alanların kısalığıyla alakalı olarak bugüne kadar defalarca bize şikâyetler geldi. Biz bu şikâyetlerin tümünü toparlamak suretiyle dedik ki: Biz burayı hakikaten yaşanabilir ve turizm amaçlı olarak belirlenen bölgeyi... Bakın -tekraren dikkat edin- 2 bin hektarlık bir alan; buranın toplamını Yüksel Bey de biraz önce söyledi, çok geniş bir alan, bu alanın içinde 2 bin hektarlık alan. Haritanın uymamasını Erkan Bey biraz önce çıkarken benimle paylaştı, şunu arz ettim kendisine, size de arz edeyim: Ormanla tamamen alakası kesilmiş olan bazı bölgelerde pist alanının uzatılabilmesini biraz daha olumlu bir hâle getirmeye gayret ettik ama orada tek bir ağacın kesilmesi söz konusu değil.

Değerli arkadaşlar, burada bütün bakanlıklar, sivil toplum örgütleri, Valilik, Büyükşehir Belediyesi, siyaset, tümü beraber, yarın öbür gün Bursa halkının karşısına çıktığımız zaman da hesap verebilirliği de düşünerek bunu getirdik; kusura bakmayın, benim biraz önce arz ettiğim gibi, bir gecede rüya görerek bu yasa gelmedi buraya. Bunların hepsi düşünüldü: “Nasıl korunabilir? Nasıl daha iyi bir hâle getirilebilir?” Burasının, göz bebeğimiz olan bu alanın daha iyi bir noktada yaşanılabilirliğini mutlak surette elde etmemiz gerekiyordu.

Ben bunu hatırlatmak istemiyorum çünkü bazı arkadaşlar belki biraz üzülecekler. Bir muhalefetin Grup Başkan Vekilinin söylemiş olduğu “Hükûmet dünyanın en doğru işini de yapsa biz yanında olmayacağız.” Böyle yapmayalım; ne olursunuz ülkede yaşanılabilirliği sağlayan bazı konularla alakalı olarak birbirimize destek olalım; birbirimizin kusurları, yanlışları, eksikleri varsa onları toparlamaya çalışalım.

Bir gün Meclisteki konuşmamda şunu söylediğimde verilen cevabı çok üzülerek karşılamıştım. Yirmi yıl içinde Türkiye’de hiç mi doğru bir şey yapılmadı, hiç mi güzel bir şey yapılmadı? Elimizi vicdanımıza koyalım, doğru yapılan çok şeyler var fakat siz hepsine birden “hayır” dersiniz, hepsinin karşısında durursanız gerçekten bu ülkeye zarar veririz.

Değerli kardeşlerim, bakın, yirmi sene önce Uludağ Milli Parkı vardı ve o Milli Park o zaman belki de Türkiye’nin göz bebeğiydi ama yaşanılabilirliği... Sonradan Bulgaristan’ın, Yunanistan’ın veya bizim Türkiye’deki bazı kayak çevrelerinin bizi gelip geçmesinden kaynaklanan sıkıntılar yaşadık. Orada oteller bölgesinden 6 metrekaresi söyleyince rahatsız oldunuz, gülmeye devam edin siz, sorun yok.

Esas mesele şu: Kar ağırlığıyla çatı yıkıldığında çatının tekrar onarılması işini iki senede çözemediğimiz zaman dilimini ben hatırlıyorum. Zor bir hadise, eğer siz orada turizm olarak otel bölgesini, kayak bölgesini muhafaza edecekseniz hiç kusura bakmayın, orada belirli bir yetkiyi vermek mecburiyetindeyiz. O yetkiyi de biz sadece bir yere vermiyoruz, bizim atadığımız Vali, Türkiye Cumhuriyeti’nin Valisi; bunun Başkanlığında bütün kamu kurumlarını, daha doğrusu orada ilgi, alakası

olan bütün kamu kurumlarını onun içinde bulunduruyoruz. Bunun içinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı var, Kültür ve Turizm Bakanlığı var, Tarım ve Orman Bakanlığı var, Orman Genel Müdürlüğünün zaten ormanla alakalı olan bölümleri tamamen ona ait, oraya müdahale etme şansı yok.

Onun için, ben sizlerden özellikle şöyle bir istirhamda bulunuyorum: Ne olursunuz biz buraya yazık etmeyelim...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Edeceksiniz...

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – ...Türkiye Cumhuriyeti'nin göz bebeği olarak bilinen Uludağ'ın yaşanılabilir ekosisteminin zarar görmeden yaşanılabilir olmasını sağlayalım. Oraya şu anda doğal gaz gitti, daha önceki yaşam standardını biliyorum, sıkıntıların had safhada olduğu zamanları biliyorum. Şimdi, biz bunu doğru bir noktaya yatırmak istiyoruz, yanlış yapmak istemiyoruz, bunun için yapmış olduğumuz uygulamayı size arz etmek, sizinle beraber bu yolu doğru bir şekilde almak istiyoruz. Sadece, hiç görmeyen birisinin vermiş olduğu kararla hareket etmeyelim.

Bir şey arz edeceğim: Sakarya Nehri'yle ilgili alınmış olan bir karar vardı -bundan yirmi-yirmi beş-yirmi altı sene önceki bir hadiseden bahsediyorum- Sakarya'nın sağı ve solu 100 metre sit ilan edilmişti, o zaman biz Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kuruluyla görüşürken şöyle bir şey söylendi, dedim ki: Arkadaşlar, siz burayla ilgili herhangi bir rapor hazırladınız mı? "Hayır." Peki, burayla ilgili Devlet Su İşlerinden veyahut da herhangi bir kamu kurumundan bir görüş aldınız mı? "Hayır." Hocalarımız -çok özür dileyerek söylüyorum dedim- siz burayı, Sakarya Nehri'ni gördünüz mü? dedim. "Hayır." dediler. Dedim ki: Benim söyleyecek başka hiçbir şeyim yok.

Uludağ'da sıkıntıyı çeken bizleriz, Hükûmettir, devlettir. Oradaki o sıkıntıları gidermek mecburiyetindeyiz. Bir başka yerin olumsuzluğunu getirip bu konuyla bağlantısını yaparak burada yanlış bir ifadede bulunmak veyahut da buna olumsuz bakmak doğrusu bizleri üzüyor.

Hepinize saygı sunuyorum.

Destek olmanızı istiyorum, özellikle, gülmenize de devam etmenizi istiyorum Beyefendi.

Sağ olun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Siz de muhalefet olunca gülersiniz...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Nurhayat Hanım, buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri ve Bursa'dan gelen değerli arkadaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi hakikaten ben de yani niye bu kadar acele edildiğini anlamış değilim. Bugüne kadar yaptığınız işlere bakınca da hep işin altında rant olduğu için tabii bizimde kafamızda böyle kuşkular oluşuyor; yanılmadığımızı da düşünüyorum.

Şimdi teknik konuları arkadaşlarımız anlattı, özellikle Komisyon sözcüsü arkadaşımız Uludağ'daki türlerden, ekolojik sistemden bahsetti, ben de onlarla tekrar girmeyeceğim, tekrara düşmemek için. Ama şu tutanaklara geçmesi için sadece ve sadece Uludağ'da var olan, başka bir yerde olmayan endemiklerin Türkçe isimlerini okumak istiyorum çünkü bunlar yok olduğunda tutanaklarda bulunsun, sorumluları da anlaşılın.

Ulu sasal, hatun yıldızı, ebülmülük, Uludağ kangalı diğer adıyla deve diken, ece diken, mir babuçça, Uludağ kıskısı, mavi şahintou, oğul şahinotu, meşe şahinotu, yalancı papatya, turan otu, ulu kazteresi, yayla gökçesi, Bursa karanfili, çevgen, ulu kaya göbeği, dağ ayakotu, Uludağ geveni, ulu iğnelik, çoban iğnesi, Uludağ çiğdemi, bol balıcak, ulu kekik, kaynak keteni, Uludağ bitotu, solgun

yumak, benli yumak, kızıl yumak, ulu efelek, şehriye diğer adıyla düğün çiçeği, ulu İplikçik. Bu, Tarım ve Orman Bakanlığının İkinci Bölge Müdürlüğünün çıkardığı kitapçıklarında yer alan, sadece dünyada Uludağ'da var olan endemikler. Bakın, soyu tükenmek üzere olan bitkiler bunlar. Bunlar Uludağ'da...

REFİK ÖZEN (Bursa) – Bunlar o mevkide mi yetişiyor?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Bunlar o mevkide, tam da...

İşte, bir saniye, ben onun haritasını da gösteriyim size; var. Endemiklerin çoğu sizin Alan Başkanlığı kapsamında ilan ettiğiniz yerlerde yer alıyor, onun da fotoğrafı var, onu da göstereceğim.

Bakın, Uludağ kazteresi, hassas tehlikeye yakın türlerden. Bu, yine soyu tükenmek üzere olan ulu kaya göbeği. Bu, soyu tükenmek üzere olan mir babuçça.

Bakın, diyorsunuz ya “O alanda değil.” İşte, tam da bakın, şu gördüğünüz kırmızı küçük noktalar endemiklerin olduğu yerler. Sizin Alan Başkanlığı ilan ettiğiniz yerlerde var bunlar.

Şimdi hani diyorsunuz ya: “Bir taş var orada, bir kaya var, bir kıraç.” Ya bunlar milyonlarca yılda oluşmuş. Doğanın bir dengesi var değil mi; bir ekolojik sistem var yani biri olmadığında diğeri olmuyor, öbürü olmadığında öbürü olmuyor. Bunu müsilaajda da yaşadık; planktonlar yok olunca başka canlılar yok oluyor, öbürü yok olunca başkaları türüyor; dolayısıyla da bu sistem yok oluyor, bu iklim krizi yaşanıyor ve sonuçta da işte, kar olmuyor, turizm de olmuyor, gelir de olmuyor, rant da olmuyor. Bunlar birbirine bağlı şeyler, bu kadar basite alınacak şeyler değil. Yani sizin mantığınız şu: Hani Hyde Park'da kurtları alıp götürüyorlar ya kurt olmaz burada. diye ama bir süre sonra kuş kalmıyor çünkü geyikler çoğaldığı için ağaçları yiyor, ağaçlar olmadığı için kuşlar olmuyor, kuşlar olmayınca bakıyorlar geri kurt getirip koyuyorlar parka. Dolayısıyla da bu ekosisteme insanın müdahalesinin sonucunun ne olduğunu biz artık bu çağda görebiliyoruz. Yani eskiler görmüyordu, birçok canlının soyu, birçok bitki türünün soyu tükendi, yok oldu ama biz artık 2023 yılındayız ya, doğanın nasıl var olduğunu, nasıl birbirini beslediğini biliyoruz, yapmayın Allah aşkına yani böyle! Yok işte “Kapadokya'da şöyleydi, orada imar planı yoktu.” Ya, burası imar planı olacak bir yer değil, burası millî park, burada doğanın bir dengesi var ya da işte, “Orada bir taş var kaldıra...” Ya, kaldıramazsınız, o taş oradaysa bir sebebi var, Allah'ın hikmeti, doğanın dengesi.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Yolları niye yaptınız o zaman?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ya, açıldı diye... Tamam diyelim ki biz açtık.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ya, niye yaptınız o zaman? Kayak pistini niye yaptınız o zaman? Niye orasını turizm bölgesi ilan ettiniz o zaman?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ben mi yaptım?

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Şimdi böyle devam edersek Bursa'dan gelen arkadaşlara söz veremeyeceğiz, onu da söyleyeyim. Biraz onun için süreye biraz dikkat edelim arkadaşlar.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Şimdi, dolayısıyla, bir yanlış yapılmışsa da bundan sonra buna...

Bakın, en kirli havası olan şehirlerden bir tanesi Bursa, açın PM değerlerine bakın. Yine su kaynakları gün geçtikçe kuruyor. Yani önümüzdeki çağlarda insanlar temiz su için savaşıyor diyoruz ama biz bunları korumak yerine tam tersine “bir an önce bütçe görüşülürken hemen şunu geçirelim de orayı Cumhurbaşkanına da yetki verelim, alanı da genişletelim; inşaat yapamıyoruz, taş taş üstüne koyamıyoruz, çivi çakamıyoruz” anlayışıyla bu ülke yaşanmaz hâle gelir.

Baki Bey “İrmağının akışına ölümlük Türkiye'm.” diye diye türkü söylüyorsunuz.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Ölümlük şüphe yok, onun için buradayız.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ama kalmayacak, akışına ölecek ırmak kalmayacak bu ülkede bu gidişte; bunu bilin yani.

İSMET TOKDEMİR (Hatay) – İyi buldu ama bak, damardan girdi.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Hep beraber ölürüz ırmağın akışına, siz de ölürsünüz ya farkımız yok yani.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Yani şimdi zaten kanun içeriğine bakınca ne olduğu anlaşılıyor ya, geçen kelimeler ortada. “koruma” diye bir kelime var mı? Yok yani tek tük, zorunlu olarak. “Kullanmak” “turizm” “yetki” “karmaşa” bunlar ne getiriyor? Bunlar şunu getiriyor: “Biz bunları ortadan kaldıralım, önümüzü açalım.” Ya, işte, barodan arkadaşımız burada, biraz sonra anlatır size.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Fırsat kalırsa tabii.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Burayla ilgili yapılmaya çalışılan birçok şey neticesinde 20 tane falan herhâlde, o civarda dava açılmış, hepsini mahkeme kabul etmiş, dolayısıyla da bu mahkeme kararlarını aşmanın yolu ne? “Ha, kanun yapalım. Bundan sonra mahkemeye gidildiğinde bu ret kararları verilmez, biz de kolay kolay işimizi yaparız.”

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Biz de bütün kararlara karşı yargıya gidilebiliyor.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Evet, gidilebiliyor ama kanun çıktıktan sonra nasıl gideceksiniz; ya, yetki var.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Aynı şekilde hiç değişen bir şey yok.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Milli park olmaktan çıkaracak Kapadokya’daki gibi, alanı genişletecek, “Yetki bende.” diyecek; kanun var.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Burada her karara karşı idari yargıya müracaat edebilme...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Kanun varken Milli Parklar Kanunu’na göre mahkeme karar verdiği için siz Milli Parkın yetkisini alıyorsunuz, Alan Başkanlığına veriyorsunuz; oraya atadığınız kişilerde belli.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Almıyoruz, korunan alanlar korunuyor. Aynı şartlarda koruma alanları korunuyor.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Dolayısıyla da Uludağ’ı da ranta açıyorsunuz.

İSMET TOKDEMİR (Hatay) – Böyle sözünü keserseniz nasıl...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Neyse, bir dakika arkadaşlar...

Nurhayat Hanım, toparlayabilir miyiz?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Toparlıyorum arkadaşlar, yarın da geleceğim, yine konuşacağım.

İşin özü budur. Bunlar, bizim böyle tüketeceğimiz, işte “2 kayadır, 1 taştır.” deyip inşaata, ranta açacağımız, genişleteceğimiz şeyler değil; bunlar, milyonlarca yıldır bize miras olarak kalmış, bizim de çocuklarımıza miras olarak bırakacağımız, temiz hava, temiz su, doğa, biyoçeşitlilik, ekolojik denge, yaşam alanlarını işte, böyle bırakabiliriz. Sayın Vekilim, diyorsunuz ya: “Burayı koruyalım.” Yaşam alanı böyle bırakılır geleceğe, inşaat yaparak, rant yaparak değil diyorum.

Herkesi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Nurhayat Hanım, teşekkür ediyoruz.

Şimdi milletvekillerimiz mümkün olduğu kadar beş dakikayı geçmesinler.

“Tam bize gelince mi?” diyecek şimdi İlyas Bey ama buyurun.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Ben kısa konuşacağım.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Sayın Başkanım, aslında misafirleri dinlesek yolları uzun. Yani bir mahsuru yoksa misafirleri dinleyelim.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Ama herkes söz istiyor.

Buyurun.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Değerli Başkanım, kıymetli milletvekili arkadaşlarımız, değerli Bakanlığımızın değerli temsilcileri, il dışından gelen sivil toplum örgütlerinin değerli temsilcileri; hepinizi öncelikle saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Tabii, başlangıcından beri bu ana kadar sürekli izliyoruz, takip ediyoruz, konuşmaları dinliyoruz. Ağırlıklı çevre vurgusu yapılıyor; doğru. Zeki Müren’in şarkısında “biz ayrılmayız” diye bir ifadesi vardı, gerçekten biz insan olarak çevreden ayrılmayız, biz varsak çevre anlam taşıyor, çevre varsa biz yaşantımızı devam ettiriyoruz.

Toprak olmadan, orman olmadan, su olmadan, deniz olmadan, bitki olmadan yaşama şansımız yok. Ve aynı zamanda şunu da ifade etmek isterim: Çevre gerçekten çok önemli. Şöyle yirmi dört saatimizi bir düşünelim. Yirmi dört saatin sekiz saati uykuyla geçiyor, geriye kalan iki üç saatinde en fazla evde kalıyoruz, onun dışında aşağı yukarı on iki saatimiz çevrede geçiyor. Günümüzün büyük bir çoğunluğu çevrede geçtiği hâlde eve gösterdiğimiz özenin acaba yüzde kaçını çevreye gösteriyoruz? Bu, bu açıdan gerçekten çevre önemli, çevreyi korumak zorundayız. Ancak ben şu ana kadar yapılan konuşmalarda, çevreyle ilgili söylenen sözlerde şöyle bir hisse kapıldım; aslında dünyadaki canlılar yaşamamalı çünkü yaşayan her canlı ister istemez çevreye olumsuz etki veriyor yani şu anda biz buradayız, karbondioksit çıkarıyoruz, çevreyi olumsuz etkiliyoruz; ne bileyim, işte, dışarıda yaşayan canlılar, hayvanlar, affedersiniz, dışkılarıyla, işte, çıkardıkları gazlarla çevreye etki ediyor. Yani böyle bir şey olması mümkün değil, ikisini dengeli bir şekilde, dengeli bir şekilde ikisini kullanmamız gerekiyor. Çevre olmadan biz olmayız ama biz olmadığımız zaman çevrenin de bir anlamı kalmaz; bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

Diğer taraftan, burada yapılan görüşmelerde sanki bu Alan Başkanlığı ali kıran baş kesen, istediğini yapacak, istediğini asacak; yok böyle bir şey ya! Yasayla, kanunlarla bağlı, ne yapacağı, ne edeceği özellikle burada belli; işte, planları yapacak. Alan Başkanlığı planları yaparken bir şehir plancısıya “Gel şuranın planını yap, ben kuruldun onaylayayım.” mı diyor? Hayır, planı yapmadan önce tıpkı belediyeler gibi, tıpkı plan yapan diğer kurumlar gibi en az 50’ye yakın kurumun görüşleri alınıyor; Ormanın görüşü alınmıyor, işte, Tabiat Varlıklarının görüşü alınmıyor, diğer bakanlıkların görüşü alınmıyor. Planla ilgili yaklaşık 50’ye yakın kurumun görüşü alındıktan sonra o kurumların “dokunma” dediklerinin dışında kalan kısımlarda ancak plan yapabiliyor yoksa kendi kafasına göre, kendi keyfine göre plan yapma şansı yok.

Sit alanlarıyla ilgili burada mesela bir şey dikkatimi çekti, diyor ki maddede: “Sit sınır ve derece değişiklikleri Komisyonun oybirliği ile aldığı karar doğrultusunda gerçekleştirilir.” Komisyonunda, yanlış saymadıysam, 14 tane üye var ve Alan Başkanı da komisyon üyesinin içinde değil yine gördüğüm kadarıyla. 14 üyenin oy birliğiyle ancak sınırlar değiştirilebilir. Bugün zaten var olan, tescilli olan sit alanlarını değiştirebilmesi için 14 dört üyenin “Okay.” demesi lazım; bu anlamda baktığınız zaman bunun da çok mümkün olmadığı, böyle çok keyfi uygulamaların olmadığı da gözüküyor. Ha, buna benzer uygulamalar var mı? Var. Örneğin organize sanayi bölgeleri. Organize sanayi bölgelerinin de

sanayinin teşviki, ilerlemesi, üretimin artması, teknolojinin gelişmesi için kendine özgü bir yasası var ve oradaki o sınırlar içerisinde planlarını, yapımını tamamıyla organize sanayi yönetimleri yapar; onu kendileri hazırlarlar, Bakanlığa gönderirler, Bakanlığın onayıyla yürürlüğe girer. Burada da bu alanların planlarını Alan Başkanlığı yapıyor, yaptıktan sonra Bakanlığa gönderiyor, Bakanlık onayladıktan sonra yürürlüğe giriyor.

Dolayısıyla bu alanlara, bu güzel alanlara zarar vermeden, gerçekten koruyarak bunları yaşatıp ve insanoğlunun da istifadesine sunmamız lazım. Dediğim gibi, çevre kesinlikle önemlidir, çevreyi korumak zorundayız çünkü biz topraktan geldik, sonuçta yine toprağa gideceğiz; değerlidir ama böyle, çevrenin korunması için insanın yaşamaması gerektiği düşüncesine de çok katılmadığımı ifade ediyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teşekkür ederim.

Şimdi nasıl yapalım arkadaşlar ya?

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Başkanım, bir değerlendirme yapabilir miyim?

AHMET UZER (Gaziantep) – Başkanım bizi gönderin.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hayır, Komisyon üyeleri öncelikli.

Hasan Bey, söz mü istiyorsunuz?

AHMET UZER (Gaziantep) – Ama Komisyon üyesi olmayan arkadaşlara da söz verdiniz.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hayır, feragat etmezse mecburen vereceğim.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Başkanım, şurada çok uzun bir değerlendirme değil kısa, işin siyasi tarafına değineceğim.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Buyurun.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Arkadaşlarım zaten kapsamlı değerlendirmeler yaptılar, üzerine söylenecek bir söz yok ama 2 konuda siyasi bir değerlendirme yapacağım. Şimdi, gerek Komisyona gelen kanun tekliflerinde gerek Genel Kurula gelen kanun tekliflerinde temelde 2 tane propaganda yürütülüyor:

1) “Yirmi yıldır biz ne çekiyoruz siz biliyor musunuz?”

2) “Niye her şeye karşısınız?” Ya, sanki iktidar muhalefetin bir tane önergesine “evet” demiş de hiç karşı çıkmamış gibi bizi suçluyor her şeye karşı olmakla, sanki hep bizim verdiğimiz önergeleri desteklemişler de onları oturup görüşmüşüz gibi böyle bir propaganda yürütüyor. Bir de deniliyor ki, Müfit Bey söyledi, dedi ki: “Yirmi yıldır biz ne çekiyoruz, biliyor musunuz?” Ne çekiyorsunuz? Bir su patlamış, su patlağı konusunda Bakanlıktan yetki alamamışlar, Milli Parklar başka bir şey söylemiş. Ya, yirmi yıldır Bakanlık sizde, Milli Parklar sizde, o sizde, bu sizde. Türkiye Cumhuriyeti’nin valisi atanacakmış, sanki yirmi yıldır Türkiye Cumhuriyeti valisi atanmıyor da başka bir vali mi atanıyor; ona hayret ediyorsunuz ya. Yirmi yıldır ne çektiğinizi anlatın, çektiklerinizin ızdırabının bitmesini istiyorsanız önümüzdeki seçimde bize oy verin; bu kadar basit yani. (Gülüşmeler) Bu kadar ızdırıp çekiyorsanız bunu yapalım yani.

İkincisi: Ya, neyi belirleyemediniz, ben onu anlayamıyorum ki. Şimdi “Komisyonun belirlenmesi, görevleri ve çalışma esasları” başlığında -5’inci madde var ya- buradaki komisyon üyelerinin tamamını zaten siz atıyorsunuz. Siz kendi atadığınız bürokrattan, siz kendi atadığınız...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ya, Milli Parklar Genel Müdürünü kim atıyor o zaman?

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Efendim?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Milli Parklar Genel Müdürünü kim atıyor o zaman?

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Ben atamıyorum, ben atamıyorum yani. En azından, ben atamadığımı biliyorum, siz atıyorsunuz yani.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Orada yasa var, yapma, aşamadığınız yasa, yasayı değiştirin.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Ya, bu kadar her şey elinizdeyken hâlâ yirmi yıldır ne çektiyse anlatın da biz bilelim ya, şu ızdırabı bitirelim yani. Gerçekten bu 2 propaganda insanı bıktırıyor. “Her şeye karşısınız.” Yahu binlerce önergemiz var bizim, daha bir tanesine “evet” dediğinizi hatırlamıyoruz biz ya! Her şeye karşı bir iktidar var. Ya, bu propagandaları yapmayalım. Şu kanunun içeriğini Komisyon üyelerinin merak ettiği şekilde cevaplayarak sürdürürsek nitelikli bir yasa yapmış oluruz.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – İçeriğe bir geçebilirsek...

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Ama içeriğe geçemememizin sebebi şu: Her konuşma yeni bir çelişki doğuruyor. Ya, bizim Komisyon üyelerimizin merak ettiği sorulara harbiden cevap verin. Ya, bu hangi ihtiyaçtan doğmuş; Milli Parklar varken, İklim Değişikliği Bakanlığı varken, Tarım ve Orman Bakanlığı, bunlar çok önceden kurulmuşken, buraya, Komisyona üye verecekken ve bunların bütün üyelerini siz atıyorken neyi başaramadığınızı anlatın da biz bilelim; biz bunu merak ediyoruz ya, niye böyle bir ihtiyaç hasıl oldu, bunu merak ediyoruz. Yani şimdi deniyor ki: “Ya, bu Bakanlıklardan görüşler gelmiyor; geliyordu, gelmiyordu.” Ben imar planı yapım süreçlerinin tamamını bilen bir insanım. Bu görüşler şimdi bu komisyon üyeleri vasıtasıyla gelmeyecek mi? Gene bu komisyon üyeleri vasıtasıyla gelecek, size o görüşleri yazanlar zaten bu insanlar.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Siz niye itiraz ediyorsunuz o zaman, hepsi aynı madem?

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Yahu, işte, altındaki çapanoğlunu merak ettiğimiz için itiraz ediyoruz. Ya, Allah Allah!

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hasan Bey, teşekkür ederiz.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Gökan Bey sordu: “O parselde ETS’nin payı var mı?” Sonra bir iş insanın ismi geçiyor, onun ne ilgisi var? Bilelim yani.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Burada polemik yapmayalım da dışarıda size ben bir şey göstereceğim, telefondan bir belge göstereceğim.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Arkadaşlar, bir hızlandırıyoruz.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Başkanım...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Nevzat Abi, Müzeyyen Şevkin Hanım üç saattir bekliyor, dolayısıyla önce Müzeyyen Hanım’a sonra size söz vereceğim.

Buyurun.

Süreniz beş dakika.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de kısa bir değerlendirme yapmaya çalışacağım tekrara düşmeden. Önce, gerçekten, Mecliste arkadaşlarımızla konuşurken bana sordular: “Yahu Komisyon çalışır mı, nereye gidiyorsun bütçe zamanı?” Maalesef çalışıyor.

İkincisi: Evet, Bursalı değilim, Uludağ’a çok gittim ama Bursalı değilim ama bir dünya insanıyım, bir jeoloji mühendisi olarak, ekolojik denge içerisinde dünya mirası olan Uludağ’ın gerçekten korunması gerektiğine inanan biri olarak Komisyona katılıyorum, dolayısıyla Uludağlı ya da Bursalı olmam gerekmiyor sanırım Sayın Başkanım.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – “Allah’ın adamıyım, Adanalıyım.” de direkt ya.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Allah’ın adamıyız, Adanalıyız çok şükür; aynen öyle, övünmek gibi olmasın Sayın Vekilim.

Şimdi, tabii, bizi endişeye kaptıran, benzer şekilde -Enerji Komisyonu üyesiyim ben- Nükleer Düzenleme Kurulu, yıllarca çıkarmadınız; çıkarmadınız, tam yirmi gün kala sürenin bitmesine apar topar, iki ayağımız bir pabuçta Nükleer Düzenleme Yasası çıkarıldı. Şimdi tam yılbaşına geliniyor, şurada kalmış işte on beş yirmi gün, bir taraftan bütçe görüşülüyor, apar topar böyle bir koruma yasası... Yani mesela “Bu bir sonraki haftaya kalsa ne olurdu?” diye gayriihtiyari bir endişeye düşüyoruz açıkçası. Hani çok mu iyi örnekler olmuş? Kapadokya’yı koruma alanı ilan etmişsiniz; ben bir jeoloji mühendisi olarak birkaç tane fotoğraf göstermek istiyorum size. Bakın, bu, peribacası -üzgünüm Sayın Turizm Bakan Yardımcımız- bu peribacasının üzerinde peri şeklinde tabii, binaların yapıldığı, gördüğünüz gibi...

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Uludağ’da yapmayın bunları ha!

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şu, yine, peribacaları üzerinde, aslında yürünmemesi gereken, üzerinde yürünmemesi gereken bir alanda -koruma alanı ilan ettiniz maalesef burayı- yol yapıyorsunuz. Yine, benzer şekilde, bu bir mağara -altındaki- mağaranın üzerinde bina var arkadaşlar. Yani bizde -bilmiyorum sizde var mıdır- Adana’da bir laf vardır. “Allah bostanı bekçisinden korusun.” derler. Yani siz koruma alanı ilan ettiniz mi biz korkuyoruz vallahi, samimi söylüyorum, eyvah diyorum!

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Yeni mi yapılmış onlar?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, bunlar yeni, yeni fotoğraflar. Koruma alanından sonra, koruma alanından sonra bu. Bu fotoğrafları bırakabilirim arkadaşlar Komisyona.

İki: Yine doğa harikası, yine bir jeolojik oluşum ve jeolojik miras, Salda Gölü; çıplak ayakla dahi yürünmemesi gerekiyor. Allah’a şükür, orada da bir düzenleme yaptınız, ucube bir yere çevirdiniz Salda Gölü gibi dünya mirası bir yeri.

Yani bunlardan dolayı biz kuşku duyuyoruz arkadaşlar yoksa elbette ki doğa korunsun, miras korunsun. Yani Uludağ gibi milyonlarca yılda oluşmuş, oradaki buzul gölleriyle, oradaki jeotermal kaynaklarıyla, tarihi kaplıcalarıyla, şelaleleriyle, buzul gölleriyle gerçekten doğa harikası olan Uludağ’ın korunması hepimizin insani olarak ve Türkiyeli olarak görevi, birincil ödevi ama bizi kuşkulandıran yapmış olduğunuz koruma çalışmalarındaki bu tahribatlar, yeniden bir endişeye sevk ediyor.

İki, Hasan arkadaşımıza katılıyorum. Yirmi yıldır iktidardasınız, ya elinizden tutan mı vardı? Turizm Bakanlığı sizde; Kültür Bakanlığı sizde, Tarım Bakanlığı sizde, Orman Bakanlığı siz de niye yapmadınız, elinizden tutan mı vardı? Yani niye bunlar, hani bir koruma alanı, özel bir statü, Cumhurbaşkanına özel yetkilerle sınırı genişletmek veya daraltmak üzere, niçin böyle bir şeye ihtiyaç duyuldu? Konu bu, bizi endişelendiren bu. Hepimizin aynı endişeler taşıması gerektiğini düşünüyorum. Dolayısıyla, arkadaşlar, yani buradaki ekosistemin birlikteliği yani o döngünün bütünlüğü... Yani siz bize diyorsunuz ki: “Oradaki 13 bin hektar alan millî park, 5’inci sıradaki millî park biz sadece 2 bin hektarını kullanacağız.” Ama bu alanın altında 1’ini millî park olmaktan çıkarıyorsunuz ve mutlak koruma alanı olan bu alan, hani bir “sulak alan” diye bahsettiğiniz yer altı sularını besleyen, oradaki

nehirleri besleyen, ovayı besleyen o kaynaklar bir ada değil arkadaşlar; bu, bir bütün yani bütünlüklü, yer altı su sistemi bir bütünlüklü hadisedir, bir ada değildir yani bunu bütünlüklü olarak düşünmek zorundayız. Dünya mirası olan Uludağ'ı korumak, hepimizin ödevidir elbette.

“13 üye.” diyorsunuz.

Hemen bitiriyorum efendim.

Şimdi, burada 5'inci maddeye dikkatinizi çekmek istiyorum. Biz ne dersek diyelim, siz zaten bu yasayı çıkaracaksınız, belli. “Muhalefet konuşsun, rahatlasınlar, biz yine bu yasayı her türlü çıkarırız.” anlayışıyla geliniyor ne yazık ki, bütün komisyonlarda bunu yaşıyoruz. 5'inci maddeye dikkati çekmek istiyorum: Üniversitelerin mimarlık, şehir planlama, şehir bölge planlama, orman mühendisliği, hukuk, çevre mühendisliği, biyoloji bölümünden lisans eğitimini almış on yıl deneyimli mühendislerden.” bahsediyorsunuz. Peki, burası bir jeolojik oluşum, burada var olan kaplıcalar, su kaynakları, jeotermal kaynaklar, maden yatakları, şelaleler, buzul gölleri bunlarla ilgili bir jeoloji mühendisi olması gerekmiyor mu arkadaşlar? Yine, benzer şekilde volfram madeni var burada...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Müzeyyen Hanım, tamamlıyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bitiriyorum, iki cümlem kaldı efendim.

volfram madeni dünyada uzay teknolojisinde kullanılan bir maden, çok önemli, bu dağlarda çıkıyor ve “bursait” denilen sadece Bursa’da çıkan özel bir maden var. Bu da üniversite hocaları tarafından özel olarak incelenmesi ve korunması gereken bir maden; onu da burada tutanaklara geçsin diye, burada dikkatinize sunmak istiyorum.

Doğayı, çevreyi korumak, çocuklarımıza miras bırakmak hepimizin ödevidir. Lütfen, bu konuda sahibi olalım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teşekkür ederiz.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ben bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Söz veremiyoruz Sayın Bakanım.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Bahsettiği akademik kariyere sahip tecrübeli şahısların bu Komisyona ilave edilmesi konusu da yani gerçekten mümkündür, ilave edilebilir.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Peki.

Buyurun Nevzat Bey.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcım, çok kıymetli misafirler; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Ben Komisyon üyesi değilim ama eskiden Millî Parklar Genel Müdürlüğü yaptığım için burada, özellikle millî parkın ne olduğunu, ne yapılması gerektiğini anlatmak için buradayım. Millî parklar konusunda da duayen isimlerden biriyim yani kendimizi övmek gibi olmasın ama 716 sayfalık da millî parklar konusunda yazdığım kitap var, Komisyon Başkanımıza takdim etmiştim, bakabilirlerse. En çok millî park benim dönemimde yapıldı, en çok koruma alanı benim dönemimde yapıldı. Dolayısıyla, burada yani öyle bir noktaya gelindi ki, o kadar suçlu ki bu Millî Parklar sanki hiçbir şey yapmamış, ilk defa alan başkanlığı olursa bir şey yapılacaktı gibi bir hava yaratıldı, onu anlatmak zorundayım

vicdanen. Neticede ben orada görev yapmış bir arkadaşınız olarak söylüyorum. Bursa vekillerimiz yanlış anlamasın konuyu ama arkadaşlarımızın o konudaki haklı talepleri de var ona da aynen katılıyorum, onu da ayrıca söyleyeyim.

Şimdi, millî park nedir her şeyden önce buna bir bakalım. Yani bir yeri millî parktan çıkarıyorsunuz, tamam, güzel ama millî parklar nasıl yapılmış, hangi şartlarda yapılmış, niye yapılmış; bir buna bakmamız lazım. Bakın, dünyada ilk millî parklar 1872 yılında Amerika’da başlıyor ve Amerikalılar diyor ki: “Dünyaya ihraç ettiğimiz en güzel fikir bu.” Çünkü kendilerinin kültür varlıkları yok, tarihî varlıkları yok ama doğal güzellikleri fazla; dolayısıyla o doğal güzellikleri koruma statüsüne kavuşturarak “ihraç ettiğimiz en güzel fikir” diye dünyaya anlatıyorlar, 1872 ama bunun bir evveliyatı var. Hazreti İbrahim Kâbe’yi yaparken, yaptıktan sonra diyor ki: “Kâbe’nin etrafında, yaklaşık 20 kilometrelik kısmı haram ilan ediyorum.” diyor, koruma altına alınıyor, ilk millî park aslında oradan başlıyor. Sonra Peygamber Efendimiz Medine’de Mescid-i Nebevi’yi yaptığı zaman etrafını yine aynı şekilde koruma statüsüne kavuşturuyor, arkasından. Yani bizim millî park anlayışımız Amerikalılardan önce. Dolayısıyla, olaya biraz da öyle bakmak lazım.

Arkadaşlar, Türkiye’de millî parkların başlangıcı 1958, altmış dört yıllık bir birikimi var millî parkların, altmış dört yıl; bu dile kolay. Turizm Bakanlığı sonradan kuruldu, millî parklardan sonra kuruldu onu da söyleyeyim. Şimdi, bu birikimi yok sayamayız ve 1958 yılında millî parklar kuruluyor, 1961 yılında 5’inci millî park olarak Uludağ ilan ediliyor. Uludağ nedir? İşte, anlattınız hepiniz yani nasıl özellikleri olduğunu, neler yapılması gerektiğini fakat bir şey söyleyeyim: Uludağ Millî Parkı, Türkiye coğrafyasında 3 adet bitki coğrafyası var, o bitki coğrafyasının tam kesişme noktası; nedir orası? Avrupa-Sibirya -bu kuzey tarafından geçen hat- diğer taraftan İran-Turan genellikle Orta Anadolu coğrafyası ve Akdeniz; bütün bu 3 bitki coğrafyasının kesiştiği bir yer burası. Dolayısıyla, endemiği de fazla, bitki türleri de fazla, diğer su alanları bakımından da son derece önemli. Mesela, şu anda Bursa’nın sularının yüzde 90’ı bu havzadan gidiyor yani o gözle bakmak lazım bir taraftan. Mesela, şöyle bakalım: Özellikle içme ve kullanma suyunun 11 su havzası bu bölgede, 7 göl, gölet var, doğal göl var burada; diğer taraftan, 13 akarsu var. 15 kaynak suyu özel sektör çıkarıyor, meşhur Erikli’nin çıktığı yer herhâlde orasıydı yanlış hatırlamıyorsam. Dolayısıyla, burası aynı zamanda bir su havzası, su havzasının korunduğu da bir alan burası; zaten bu sebeplerle özellikle millî park yapıldığını da görmemiz lazım. Şimdi, uluslararası tarafı olduğumuz SUEN kuruluşuna biz üyeyiz ve korumayı taahhüt etmişiz zaten Türkiye Cumhuriyeti olarak bu tür alanları.

Diğer taraftan, Cumhurbaşkanımızın 1 no.lu Kararnamesi’yle biyolojik çeşitliliğin korunması Tarım ve Orman Bakanlığına verilmiş, burada Tarım ve Orman Bakanlığı yok.

Şimdi, bütün bunlara baktığımız zaman... Bir taraftan da tabii, elbette ki Uludağ’ı Davos gibi görmek istiyoruz yani niye olmasın. Davos Uludağ’dan da çok üstün bir şey değil ki. Bizim Bursalı arkadaşlarımızın, bence öncelikli niyeti “Burayı dünya çapında bir Davos gibi yapalım, bu eksikleri giderelim.” düşüncesiyle yapıyorlar ki çok doğru bir şey ve aynen katılıyorum. Ama bir taraftan da “ekolojik kullanma kapasitesi” denen şey var. Artık dünyada, maalesef, bizim Türkiye’de daha tam oturmamış bir fikir ama oraların ekolojik kullanma kapasitesini de ölçerek ona göre bizim oralar da kullanıma açmamız lazım. Yani koruma ve kullanma dengesini yürütmemiz lazım Uludağ gibi yerlerde, bu millî park gibi yerlerde.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Bu güzel bir ifade “koruma ve kollama dengesi.”

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Evet.

Şimdi, bu “kullanma kapasitesi” dediğimiz, “ekolojik kullanma kapasitesi” dediğimiz Uludağ’da bilmem kaç milyon gelecek insanlarla falan bunu yürütmek de mümkün değil onun da bir kapasitesi var, orayı da açmamız lazım, böyle bir durumla da karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Nevzat ağabey, bir dakika daha süre veriyoruz.

Buyurun.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Başkanım, diğer taraftan şunu da özellikle söyleyeyim: Sanki Uludağ’da hiçbir şey yapılmamış gibi bir algı oluştu. Onu da arkadaşlarımızın haklarını savunmak için -zamanında ben de görev yaptığım için- onlara da söylemek zorundayım.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Alınmışsınız siz ağabey biraz.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Haklı ama.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Evet, alınabilirim, bu da doğaldır Sayın Başkanım.

Şimdi, bakın, neler yapılmış: Satış üniteleri yapılmış, 8 kır gazinosu yapılmış, 75 orman köşkü yapılmış, 200 orman evi yapılmış, çadırli kamp alanı yapılmış, 22 tuvalet, hatta bir tanesi eleştirilmiş “Beş yıldızlı tuvalet mi olur Uludağ’da.” denilmiş...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Orası sonra otel oldu.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – ...2 banyo yapılmış, 17 çeşme yapılmış, 130 kamelya yapılmış; 2 mescit var, 6 çocuk oyun parkı var, macera parkı var, 36 yağmur barınağı var.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Yapanı bulduk Hakan Bey, yapanı soruyordunuz ya “Niye yaptınız?” diye.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Sayın Vekilim, tam da problem burada. Şu anda doluluk oranı nedir buranın, kullanıma oranı nedir peki bu yapılan tesislerin? Bir de bunu soralım.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Bir bitirelim Başkanım.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Bu tesislerin ne kadarı kullanılıyor?

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Şimdi, itfaiye için yer yapılmış, AFAD için yer yapılmış, trafo, jeneratör yapılmış, enerji nakil hatları yer altına alınmış, Karayollarının karla mücadelesi için bina yapılmış, teslim edilmiş, sağlık birimleri yapılmış, karla mücadele için ekipmanlar çoğaltılmış, güvenlik kamerasıyla her taraf izlenebiliyor, yaşam boyu eğitim merkezi yapılmış, bin kapasiteli otopark yapılmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Buyurun.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Bütün bunları yaparken de 1 milyar lira civarında Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü harcama yapmış, eski parayla yaklaşık 1 katrilyon, diğer kuruluşlar da 660 milyon harcama yapmış yani 2 milyara yakın son yirmi yıl içerisinde bir taraftan da buralarda tesisler yapılmış.

Diğer taraftan, mesela arıtma tesisi 2022’de başlamış 2023’te teslim ediliyor Bursa Büyükşehirle yapılan anlaşma neticesinde. Kapalı otoparkla... Özellikle otellerin yenilenmesi konusunda da şöyle bir sıkıntı var: Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü plan değişikliği için Turizm Bakanlığına bildiriyor bir buçuk, iki yıl önce “Buralarda biz böyle bir plan değişikliği yapmak istiyoruz.” diyor, maalesef hâlâ onaylanmamış Sayın Bakanım, hâlâ onaylamamışsınız.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Tam öyle değil, bizim zaten onaylamaya yetkimiz yok, başka bir şey o Sayın Vekilim.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Başka bir şey değil.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Daha sonra anlatayım.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Neyse ben de anlatayım.

Başka bir şey değil, sizin onayınızdan sonra Çevre Bakanlığına gidiyor yani sizinle mutabakata vardıktan sonra gidilmek isteniyor, bütün olay o. Sizinle daha mutabakata varılamamış, bir buçuk yıldan bu yana bekliyor.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Tam da sorun burada.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Keşke mutabakata varılsaydı da hızlandırılırdı.

Diğer taraftan, mesela Gelibolu Alanını özellikle Jülide Hanım söyledi. Ya, Gelibolu'daki Alan Başkanlığı bütün Millî Parklar Genel Müdürlüğünün yaptığı tesislerin üzerine kuruldu Allah aşkına yani sekiz yıldan bu yana Alan Başkanlığına...

METİN YAVUZ (Aydın) – Ya, ağabey, öyle olacak zaten.

JÜLİDE İSKENDER OĞLU (Çanakkale) – Üzerine de bir şeyler koyduk.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Yani sekiz yıldan bu yana yine bizim hükümetler tarafından yapıldı, dünyadaki en güzel millî parklardan biri hâline geldi.

Bir de ayrıca, bütün park alanları...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Nevzat ağabey, öncekiler inkâr ediliyor gibi düşünmeyin canım. Niye öyle düşünüyorsunuz?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Sizlere teşekkür ediyor.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Ben konuyu anlatmaya çalışıyorum, bir dakika bitireyim.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hayır, sınır... Şimdi, kaç dakika daha konuşmak istiyorsunuz Nevzat ağabey?

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Bir dakika daha.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Son dakikanız, buyurun.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Şimdi, Başkanım, dünyadaki bütün harp alanları “millî park” statüsüyle...

Diğer bir konu arkadaşlar, şimdi dünyada iki türlü marka vardır doğa koruma açısından; biri millî park biri de UNESCO Dünya Mirası. Bu işareti görenler oraya turizm amaçlı giderler. Göreme’de onları kaldırdığınız zaman yanlış yapmış olduk. UNESCO Dünya Mirası Listesi’nden çıkarırsanız, millî parklar statüsünden çıkarırsanız yanlış yapmış olursunuz. Yapılan yanlış artık kabulleniyoruz ama şunu da bilmeniz lazım: Oraya gelen turistler hâlâ millî park olarak geliyor, “alan başkanlığı” diye bir literatür yok dünyada.

Şimdi, şunu söylemek istiyorum en son: Bir defa, ben Kültür ve Turizm Bakanlığından şunu beklerdim: Ya, Başkomutan Tarihî Millî Parkı, Sakarya Tarihî Millî Parkı, Sarıkaşık Tarihî Millî Parkı, Nene Hatun Tarihî Millî Parkı, Malazgirt Tarihî Millî Parkı, İstiklâl Yolu Tarihî Millî Parkı; buralara bir el atın, asıl sizin göreviniz buralar. Siz nerede yapılmış bir yer var, her şey bitmiş, onun üzerine yapmaya çalışıyorsunuz Sayın Başkanım, Sayın Bakanım. Dolayısıyla burada bir çelişki var.

Mesela, özellikle son olarak şunu da söylemek istiyorum: Bu yetki karmaşasından bahsediyoruz ya, yetki karmaşası; bunun bir çözümü var arkadaşlar. Yetki karmaşasını gidermenin yolu... Ki Alan Başkanlığında da söylediniz, dediniz ki: “Bir sürü kuruluşlardan -İlyas Bey söyledi onu- görüş alındı.” Doğru, burada da aldıktan sonra millî park neye engel? Yani hiçbir şeye engel değil ki alınması için. Neye engel oldu da şimdiye kadar, hangi konuda eksik kalan bir şey oldu? Ya, bunu ben vicdanen sormak için burada üç saatten bu yana da bekliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Sonuç olarak yapılacak bir şey yok. Arkadaşlar, bu alan başkanlığı sonradan çıkarılmış, maalesef Türkiye’nin de şartlarına da uyan bir konu değil.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Nasıl?

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Bu konunun şöyle olması lazım: Milli Parklar Yasası’na...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Türkiye’nin şartlarına uyan bir konu değil.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Bir saniye...

Millî Parklar Yasası’nda alan başkanlığına verilen yetkileri koyarsınız, burası yine o millî parklar markasını devam ettirir. Bu marka çok önemli yani millî parklar markasını, bütün uluslararası olarak kullanılan bu markayı ortadan kaldırdığınız zaman oranın değerini düşürsünüz yani Uludağ’ın marka değerini de düşürsünüz; sıkıntı o. Dolayısıyla Millî Parklar Yasası’na...

REFİK ÖZEN (Bursa) – Girişte “Millî Parklar” diye yazılacak zaten.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Arkadaşlar, bitireyim.

Millî Parklar Yasası’na koyarsınız bu eksik kalan tarafları koyarız, koyarsınız ve bunu neticelendirmiş oluruz. O zaman uluslararası olarak Türkiye’ye bakış açıları da çok farklı olur. Bakın, burada Millî Parklar Yasası’nı konularak buralar güçlendirildi, hatta daha da alanı da genişletilebilir ki genişletilmesi lazım. Bu açıdan bakıldığı zaman ne arkadaşların tepkisi olur ne sizin bölgedeki seçmenlerin veya da orada yaşayan insanların “Burayı niye millî parklardan çıkarıyorsunuz?” gibi bir tepkisiyle karşı karşı kalınır. Dolayısıyla bunun çözüm noktasının bu olduğunu söylemek istiyoruz.

Ben çok teşekkür ederim.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Sayın Vekilim, bir de bu parkların şu anda çalıştırılma, işletilme oranını bir sorar mısınız arkadaşlara.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Şimdi, eski...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ben vicdanınızı ve hassasiyetinizi alkışlıyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hocam, lütfen ya...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Bu kanun millî parklarının bu vicdanını aşmak için getirildi.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Söz almayanlar... Şimdi bitiremeyeceğiz, yarım saat ara verilmiş.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Beş dakikalık bir öneri işte, getirin böyle bir öneri, hep birlikte yapalım. Olmaz mı?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Bu kanun, millî parklardaki insanların vicdanını aşmak için getirilmişti.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Arkadaşlar, eski bir Millî Parklar Genel Müdürü olarak Nevzat ağabey daha önce yapılanlara karşı haksızlık yapılmaması konusunda da uyardı ve düşüncelerini aktardı. Kendisine teşekkür ediyoruz.

Şimdi, tabii, kritik bir şey var, Bakanlarımız yarım saat sonra konuşacak yani Bursa'dan gelen arkadaşlara kısa kısa söz vermemiz gerekiyor. Bursa milletvekillerimizden bir arkadaşımız şimdi söz alsa da yarın devam edeceğimiz çünkü toplantıya.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Vekiller burada Başkanım, Bursa'dan gelen arkadaşlar burada.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Diğerleri yani...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Vekiller burada, arkadaşlar bir meramlarını anlatsınlar.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Peki, sadece Atilla Bey -Müfit ağabey izin verirsiniz- şimdilik o... Biraz da bir sıkıntı da geçirdi, biliyorsunuz, ayakları falan... Tam iyileştiniz mi?

ATILLA ÖDÜNÇ (Bursa) – İyileştim çok şükür.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Geçmiş olsun.

ATILLA ÖDÜNÇ (Bursa) – Sağ olun.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Ondan sonra sivil toplum kuruluşundan gelen arkadaşlara söz verelim.

Buyurun.

ATILLA ÖDÜNÇ (Bursa) – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz, Komisyon üyelerimiz, Bakan Yardımcımız, bürokratlarımız ve şehrim Bursa'dan toplantımıza teşrif eden kıymetli konuklar; sizleri saygı ve muhabbetle selamlıyorum. Uludağ Alan Başkanlığı Kanun Teklifi'mizin öncelikle şehrim Bursa'ya, Uludağ'ımıza ve milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Uludağ, yıllar boyunca bitki örtüsüyle, bünyesinde barındırdığı canlılarla, insanımızla, turizm, sağlık, doğa ve spor merkezleri başta olmak üzere şehrimize, ülkemize ve dünyaya hizmet edebilecek kapasitede olan dünya ölçeğindeki nadide destinasyonlardan biridir. Kanun teklifi çalışmalarımız -biraz evvel Milletvekilimiz Nevzat Bey'in de ifade ettiği gibi- koruma kullanım dengesi gözetilerek gerçekleştirilmiştir. Bu sebeple, toplantımız esnasında defalarca dile getirilen “yağma” ve “talan” gibi suçlayıcı ifadeleri şiddetle reddettiğimi burada bir kez daha belirtmek istiyorum.

3 milyon 156 bin kişinin yaşadığı şehrimiz Bursa'da, Uludağ'da başta otopark, ulaşım, günübirlik tesis alanları, turizm tesis alanları, kayak pistleri ve spor alanlarıyla ilgili çözülmesi için çaba sarf edilen konular bulunmaktadır. Hem bir Milletvekili olarak hem sivil bir vatandaş olarak hem de iki dönem Bursa Büyükşehir Belediyesinde Başkan Vekili ve İmar Komisyon Başkanlığı yapmış biri olarak, bu problemlerle bugüne kadar defalarca karşılaştık. Kanun çalışmalarımızın da hem öncesinde Bursa'da yerel dinamiklerle hem de Ankara'da bakanlıklarımızın ilgili bürokrat ve yöneticileriyle defalarca toplantı yapmış olmakla birlikte, kanun teklifimizin özellikle Uludağ ve Bursa için önem arz ettiğini belirtiyor, saygılar sunuyorum.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Sayın Başkanım, Nevzat ağabey çıkmadan önce bir kelime söyleyeceğim sadece.

Nevzat ağabey, milli parkla ilgili bir sorun yok, sorun sadece daha önce... (Gürültüler)

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Yarın da devam edeceğiz.

Müfit Ağabey, izniniz olursa yarın da...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Kapadokya'yı niye milli park olmaktan çıkardınız Cumhurbaşkanı kararnamesiyle o zaman? Soruyorum: Niye çıkardınız?

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Bursa bizim çok elit bir şehrimiz, Bursa’yla ilgili tartışırken aslında çok daha sükunet içinde olmamız lazım ama nedense böyle bir fırtına var. Uludağ’a kar yağacak herhâlde, öyle gözüküyor.

Şimdi, Doğayı ve Çevreyi Koruma Derneği Başkanı, Bursa Barosu Çevre Komisyonu Başkanı, Ankara Jeoloji Mühendisleri Odası Başkanı, yine –buradaysa- Uludağ Kayak Merkezi AŞ yöneticisi ve Güney Marmara Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği Derneği Başkanına söz vereceğim.

İlk önce Sedat Bey’e söz vereyim.

Süreniz beş dakika.

DOĞADER BAŞKANI SEDAT GÜLER – Sayın Komisyon Başkanım, değerli milletvekilleri, Değerli Komisyon üyeleri; söz verdiğiniz için teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri çoğu şeyi burada belirtti zaten; benim not aldığım Uludağ’ın endemik bitkileri, Uludağ’ın önemiyle ilgili.

Ben doğma büyüme Bursalıyım, 58 yaşımdayım, elli seneden beri Uludağ’da da karış karış dolaşırım. Uludağ’da yapılaşmanın gittikçe artması ve ormanlarının yok olması, ekolojik dengenin yok olması beni çok üzüyor, çok rahatsız ediyor. Bu yeni “Alan Başkanlığı” yasa teklifiyle de bunun hızlanacağını düşünüyoruz.

Şimdi, ilk önce DOĞADER Doğayı ve Çevreyi Koruma Derneği hakkında şöyle bir bilgi vereyim size: Bursa merkezli olup on yedi seneden beri çalışmalarını yürüten sivil toplum kuruluşuyuz. Bursa’nın tarım topraklarını, suyunu ve ormanlarını korumak için yasal çerçeve içinde uğraş veriyoruz ve Yönetim Kurulunun tamamı gönüllülerden oluşuyor. Gerektiğinde de Valilik, Orman Bakanlığı Büyükşehir Belediyesiyle beraber doğa alanlarını koruyan projelere destek veriyoruz ya da içinde yer alıyoruz; hiçbir siyasi parti, hiçbir şirket, hiçbir belediyeden maddi yardım kabul etmiyoruz, sadece üyelerimizin aidatlarıyla ayakta durmaya çalışıyoruz.

Çoğu şey söylendiği için sadece ben şunu belirtmek istiyorum: Sayın Bursa Milletvekilim az önce Uludağ’da kış sezonunu söyledi. Mesela, şu anda Uludağ’da kış sezonu iki buçuk ay, gittikçe azalıyor; şu anda, bakın, yılbaşına giriyoruz, Uludağ’da kar yok.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Karlama tesisi falan yok mu merak ettim.

DOĞADER BAŞKANI SEDAT GÜLER – Yok; oteller bölgesinde var, biraz oteller bölgesinde var.

Bir ara eski Belediye Başkanının projesi vardı, bir göletten su çekip kar yağışıyla... Yapıldı mı yapılmadı mı, onu pek takip etmedim fakat Uludağ’ın yaşadığı sorunun, bu kış sezonunun azalmasının en büyük nedeni; 23 adet sanayi bölgesi var Bursa’da ve resmî kayıtlara göre 1 milyonu geçkin taşıt var, bunun egzoz salınımı var ve 3,5 milyon vatandaş oldu Bursa’da yaşayan. Bunların soluduğu havayı ormanlarıyla temizleyip absorbe eden Uludağ yani Uludağ karbon salınımının yutak alanı ormanlarıyla. Mesela, Uludağ Üniversitesinin iki senelik yaptığı bir çalışmaya göre, oradaki 1 adet Uludağ köknarı 70 kişinin bir günlük oksijenini sağlıyor Bursa’da, bu kadar değerli ve bu alan başkanlığı haritası içinde, maden bölgesine giderken oradaki ormanlık alanların da içinde olduğunu gördük ve su havzalarının da içinde olduğunu gördük.

Kırk yıldan bu yana da oteller bölgesinin kanalizasyon atığı, kullanım suyu içme suyu kaynaklarını kirletiyor, kırk yıldan beri devam ediyor bu sorun. Hâlâ bir arıtma tesisi yapılmış değil, yapılırsa da o eksi 20 derece soğukta nasıl çalışır belli değil ve bu yapılaşmaların ısıyla üç ay süren kış sezonu şu

an iki buçuk aya düştü Uludağ'da ve yapılaşma yüzünden, oksijen üreten millî park, orman alanları kayıplarıyla hava Bursa'da solunmaz hâle gelecek bu yapılaşma artarsa; biz bundan korkuyoruz. Millî Parkların denetimi olmasına rağmen yapılaşma çok arttı.

Uludağ Millî Parkı'nın bile şu anda çok büyük turizm ve insan baskısı altında olduğunu düşünüyoruz çünkü yılda 2 milyon ziyaretçi ağırlıyor Uludağ Millî Parkı ve kapasitesinin çok üzerinde; ormanlık alanlar tehlikede. Sonuçta, turizm bir tüketim kültürü ve istemeden doğaya zarar verilebiliyor bu faaliyetler yapılırken. Uludağ Millî Parkı'ndaki yerleşim bölgelerinin ve yapıların çokluğu dünyanın hiçbir millî parkında yok. Mesela, örnek bir millî park -benden daha iyi bilirsiniz - Kuşadası'ndaki Dilek Millî Parkı; çok sıkı korunuyor bir askerî bölge olmasından da kaynaklı olarak, ateş yakılmasına izin verilmiyor, ağaçlarına salıncak... Ben, Dilek Millî Parkı'nda kapıdan çevrildiğimi biliyorum kapasite dolu diye yani ekolojik dengeye zarar gelecek... Uludağ'ın da böyle korunmasını istiyoruz çünkü gerçekten, sadece Türkiye'nin ve güney Marmara'nın değil, dünya değeri bir dağdır.

Ben bunun için son sözlerimi, biraz da Bursa Barosu Çevre Komisyonu Başkanına daha fazla zaman tanımak açısından... Bundan sonra gelecek nesiller için Uludağ'ın, kâr amaçlı şirket kullanımı ve kontrolünde değil, devlet kurumlarının koruması altında olması gerektiğine inanıyoruz. Uludağ Alan Başkanlığı yasa teklifini kurulunuzda görüşürken bu yazdığımız önerileri aklınızda tutmanız ve Genel Kurula gelmeden Bursa kamuoyunda incelenmesi, tartışılması ve şimdilik geri çekilmesi en büyük temennimiz diyorum.

Herkese çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teşekkür ederiz süreye de uyduğunuz için.

Eralp Bey, buyurun.

BURSA BAROSU ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI ERALP ATABEK – Meslektaşlarım, kanun teklifinin sahipleri tanırlar, Bursa Barosu Çevre Komisyonu Başkanayım, aynı zamanda Türkiye Barolar Birliği Çevre ve Kent Hukuku Komisyonu Sözcüsüyüm yani sadece Bursa ölçeğinde çalışmıyorum, tüm Türkiye ölçeğinde yürütülen bütün çalışmalardan neredeyse -neredeyse diyorum-haberdar oluyorum ve bunlarla ilgili mücadele yürüten arkadaşlarımıza da mesleki olarak destek veren biriyim.

Diğer yandan, kişisel özelliğimi anlatmanın, reklamımın burada bir karşılığı yok biliyorum ama ben bu dağla ilgili şurada listesi yapılmış 20 tane davada ya davacıyım şahsi olarak ya da imza sahibiyim ya da takip edenim, bütün gelişme aşamalarını biliyorum. Bu sebeple burada söz almak istedim -ki Hakan Bey de bunu gayet iyi bilirler- başlık hâlinde söyleyeceğim 7-8 konu var. Süreye uyacağım tabii ki bu saate kadar bekledim, süreye de uyacağım.

Millî Park yetkililerinin yetkilerinin kullanılmaması gibi bir sıkıntı yok burada, kullanılmadığı için ya da yardımcı kurumların onlara destek olmadığı için bir sıkıntı var yani Uludağ'da millî park sınırları içinde, ilçe sınırları içinde değil millî park sınırları içinde fazladan inşaat yapan oteli yıkmaya imkânı bulamıyorlar. Siyasi etki sebebiyle bu konuda geçmişten beri -bu dönem için demiyorum yani sadece yirmi yıllık AKP iktidarı için değil, geçmişten beri- oradaki otelcilerimizin yoğun ve güçlü bir etkisi olduğu düşüncesindeyim. Millî Parklarımızın -daha yeni geldim, güncelledim bilgiyi- 1 orman muhafaza memuru var. Bu haritada gösterdiğim alanda, şu kırmızıyla çevrili alandaki yerde 1 orman muhafaza memuru işlem yapıyor. Kadro isteniyor, kadro verilmiyor yani beceriksiz olan Millî Parklar değil bizce ki kendilerini çok eleştiririz, onların işlemlerine karşı defalarca dava da açmışızdır.

Otopark sorunu için bunu gündeme getiren Büyükşehir Belediye Başkanlığı, İl Özel İdaresi kapatıldığında oranın ilk oteli olan Büyük Otel'in mülkiyetini elde etti, yıktı. Büyükşehir, kendi yeri olan bu alanla ilgili otopark için bir plan değişikliği yaptı; birini dava ettik, iptal çıktı; ikincisini dava etmedik, şu anda bir buçuk senedir alanda hiçbir işlem yapmıyor, açık otopark hâlinde kullanıyor, istese buranın da imalatını yapabilir.

Karayolları çokça yol genişletti, biz bu genişliğin Uludağ'ın yükünü artıracaklarını defalarca söyledik ama tabii ki bir karşılığı olmadı. Teleferik yenilendi, teleferiğin kapasitesinin artırıldığı belirtildi. Sırf bu konu için Uludağ'ın en balta girmemiş alanı, Sarıalan ile Kurbağa Kaya arasındaki bölgeye başka imkân olduğu hâlde, eski hattın kullanılması mümkün olduğu hâlde çaprazdan eni 12 metre olmak üzere kesilerek teleferik hattı döşenmeye çalışıldı. Bu konuda da dava ettim üç beş arkadaşımın birlikte, sadece üçte 1'ini bir yürütmeyi durdurma kararı alarak durdurabildik. Alanda hâlâ bu konudaki dava sürüyor. Demek ki bundan sonra da Alan Başkanlığı karşımızdaki davalı olacak kanundaki hüküm gereğince ve işin ilginç, bu işletmeyi bir tür yap-işlet-devret modeliyle alan Bursa Teleferik AŞ Sarıalan ile ikinci gelişim bölgesi arasındaki teleferiği sık sık çalıştırmıyor, muhtemelen gider maliyetlerinden ve karşılık talebi olmadığı için ve sık sık bakım yapılıyor, ya çok bozuk bir sistem var ya da elektrik ve masraf olmasın diye düşünülüyor, elektrik harcanmasın diye.

Açıklık getirmek istediğim diğer konu da Uludağ Millî Parkı'nın kapı geliri, Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğünün bütçesindeki gelir kaleminin yaklaşık yüzde 30-35'ini oluşturuyor. Çok yüksek bir rakamı var. Siz bu çok yüksek rakamı başkanlığın emrine veriyorsunuz. Bu fazla gelirin harcanacağı kalemler konusunda benim çok tereddüdüm var. Ortada güçlendirilmiş bir başkanlık sistemi görüntüsü Uludağ için söz konusudur. Yetkinin tek elde toplanması kontrolünün ortadan kalkması anlamına geliyor. Kaldı ki tek elde de istesiniz de toplayamayacaksınız bence, bu kanunu getirseniz de, orada Türk Silahlı Kuvvetlerinin eğitim amaçlı binası var, kendi özel statüsüne ilişkin kanuni hüküm var. Kamu ve özel sektör ortaklığı yatırımlarıyla ilgili bunun bir özel hukuki düzenlemesi var, imar yetkisi veriliyor. Buradaki kamuya ait alanların özelleştirilmeyeceğini kimse bilmiyor ya da bu alanların üstüne kamu ve özel sektör ortaklığıyla bir düzenlemeyle bu izinlerin verileceği söz konusu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Bir dakika daha veriyorum.

BURSA BAROSU ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI ERALP ATABEK - Özelleştirme kapsamına alınan herhangi bir yer için yine özel imar yetkisi var. Burada afet olma, durumunda bu beğenmediğimiz orman üstü alandaki ardıçlar temizlendikten sonra oluşacak bir afette buraya ait planlama yetkisi yine Afet İşleri Genel Müdürlüğünde, resmî binalara ilişkin başka kayıtlar var. Bu sebeple istesiniz de aslında çok farklı alanlarda yetkiler var.

Gerekçede ziyaretçi ve yatırımcının engellilerle karşılaştığı söyleniyor. Ben yatırımcı kısmıyla ilgili konuşmayacağım ama ziyaretçinin istediği yerde ateş yakması, istediği yerde çadır kurması, istediği gibi piknik yapmasının Millî Park Kanunu ruhuna aykırı olduğunu düşünüyorum, millî park niteliğine. O yüzden, aslında istenenin yatırımcının önünü açmak olduğu fikrindeyim.

Uludağ'ın yükü taşıyamadığını zaten Hakan Bey de itiraf etti "Yol tıkanıyor." dedi. O kadar çok talep var ki, işte yol genişletildi, teleferik artırıldı. Sayın eski Millî Park Genel Müdürlüğünün vicdanıyla konuşmasından çok memnun oldum yani gözlerim yaşardı diyebilirim; bizim onlarca zamandır anlatmaya çalıştıklarımızı çok güzel ifade ettiler, teşekkür ediyorum burada olmasa da.

Bir de 1'inci maddede, kanun teklifinin 1'inci maddesinde “Uludağ bölgesi” diye bir ifade var. Bunun hukuki bir karşılığı yok, bir tanım değil. “Uludağ bölgesi” dediğimiz yer bize göre Doğancı Barajı’ndan başlar Domaniç’te biter. Bunun sınırlarının belli olmadığını biliyoruz. Endemik bitkilerin çoğu bu çıplak alanlarda.

5'inci maddenin (6)'ncı fıkrasında Alan Başkanlığının kararlarına itiraz sınırlanıyor. Belediyeler yani Osmangazi Belediyesi bu konuda hiçbir şekilde hiçbir şekilde dava edemez hâle getiriliyor. Yargı yolunun kapatılması doğru değildir.

RECEP UNCÜOĞLU (Sakarya) – Öyle bir şey yok.

BURSA BAROSU ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI ERALP ATABEK Kanunda açık hüküm var “Kuruldakiler itiraz edemez, uyacaklar kurul kararına.” diyor. 5'inci maddenin (6)'ncı fıkrasına bakmanızı rica ederim.

Bir de daha temelli bir konu var, burada ormanlaşma cumhuriyet sonrasında söz konusudur yani orman sınırları içine alınması, bundan önce burası Bursa'ya yakın olan köylerin yaylaklarıdır, otlaklarıdır. Buradaki mülkiyet sorunu başınıza iş açacaktır. Eğer bunu iletirseniz, burada özel yatırıma izin verdiğinizde bu eski maliklerin bu konuya itiraz edeceklerini tahmin ediyorum

Bursa merkezde 2,5 milyon insan yaşıyor. Bu konuda kamuoyunun harekete geçirilmesi için aydınlatma görevimizi yaptığımızı düşünüyorum. İlk toplantımızı yaptık, bundan sonra da bunu ilerleteceğiz, Uludağ'ın bekçi köpeği olmaya da devam edeceğiz, bütün amacımız budur.

Bir üzüntümüz de var, Çanakkale'nin kutsal mihveri bizde yok, o kutsallık keşke bizde olsaydı çünkü Çanakkale hepimizin çok önemli bir değeri, kimse orada adım atmadığı için orası sapsağlam duruyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK - Teşekkür ediyoruz.

Tabii, bütün bu eleştiriler eğer alan başkanlığı kurulursa dikkate alınması gereken eleştiriler. Çevre açısından duyarlı olmak gerektiği konusunun ısrarla altı çizilmiş oluyor.

Hüseyin Bey, buyurun.

TMMOB JEOLojİ MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI HÜSEYİN ALAN - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcım, kamu ve özel özel STK'lerden gelen arkadaşlar; hepinize öncelikle hem şahsım hem de Jeoloji Mühendisleri Odası adına saygıyla, sevgiyle, dostlukla selamlıyorum.

Alan yönetimi konusunda, tabii, anayasallık yani hukukilik tartışması yapıldı ama bizim alanımız olmadığı için o konuyla ilgili bir değerlendirmede bulunmayacağım ama bu konuda da taraf olmadığımızı özellikle belirteyim. Mesela Çanakkale'yi çok ziyaret ettiğim için söyleyeyim -10'a yakın ziyaret yaptım- gerçekten de iyi yönetilen bir alan olduğunu ifade edebilirim ama bir jeoloji mühendisi olarak hem de mücadelesini verdiğimiz UNESCO tarafından da dünyanın İlk 100 Jeolojik Miras Alanı içerisine giren Kapadokya için aynı şeyleri söyleyemeyeceğim. Fecaat bir yönetim anlayışının yürütüldüğünü, oradaki bütün jeolojik değerlerin tarumar edilmek için çaba sarf edildiğini de özellikle belirteyim. Bakın, UNESCO bunu 25 Ekim 2022 tarihinde dünyada İlk 100 Jeolojik Miras Alanı içerisine aldı ve oda olarak Paris'te bunun bir yıla yakın mücadelesini sürdürdük, bu çalışmaların. Umut ediyorum ki bu alan sadece bugün değil, gelecekte de yaşayacak insanlarımıza aktardığımız bir miras alanı hâline dönüştürülür. Bu, sadece bize de ait değil, aslında insanlığın ortak değeri olduğunu hepimiz bilmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Tabii, bugün aslında Kapadokya için konuşmaya gelmedim, Uludağ'ın jeolojik değerleri veya jeoçeşitliliğin neler olduğu, bunun o bölgeye neler kattığı konusundaki düşüncelerimi paylaşmak istedim. Tabii, bir niyetim de şu Bursa'da hemen bu alan içerisindeki -adımın da olduğu- Hüseyinalan köyü için -o köyü de birkaç kez ziyaret ettim, onu da ifade edeyim- tabii meslektaşlarım da rica ettiler, bugün bu toplantıya geldim.

Uludağ, milyonlarca yıllık süreçler sonucunda oluşan, bir kez yok edildiğinde bir daha yerine konulması imkânsız...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK - Bir iki dakikanız var yalnız Hüseyin Bey.

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI HÜSEYİN ALAN - Tamam ben hızlı geçerim Sayın Başkanım.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK - Sizin aslında metin okumaya ihtiyacınız yok, siz koskoca Jeoloji Mühendisleri Odası Başkanıınız .

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI HÜSEYİN ALAN – Yok, ben unutmuyayım diye bakıyorum.

Çok sayıda bilimsel araştırmaya konu olmuş buzul gölleri, buzul çökelleri, mağaralar, şelaleler, kanyonlar, jeotermal kaynak alanları, doğal mineralli sular, çok sayıda jeomorfolojik yapı ve şekillerle korunmaya değer jeolojik miras niteliğindeki çok sayıda yapının geliştiğini biliyoruz. Yine bu yapı üzerinde, biraz önce çok sayıda milletvekilimin de ifade ettiği üzere, 1.330 çeşit bitki ve hayvan çeşitliliğinin oluşmasına da ev sahipliğini yaptığını hepimiz biliyoruz. Bu biyolojik varlığın 12 tanesinin de Uludağ'a özgü olduğu ifade ediliyor. Yine Uludağ, sadece jeolojik veya biyoçeşitlilik açısından, içerdiği değerler açısından değil Bursa merkez dâhil çok sayıda kırsal yerleşim alanını ve ilçe merkezine temiz su sağlayan, Bursa merkezinde yer alan ve Bursa'nın turizmini besleyerek geçmişten bugüne taşıyan 20'nin üstünde termal otele jeotermal kaynak temin eden, ünü ülke ve dünya çapında bilinen Bursa kaplıcaları ile doğal minerali su kaynaklarının oluşumuna da kaynak alanı oluşturuyor. Uludağ aynı zamanda hem İnegöl'den Karacabey'e kadar devam eden verimli Bursa Ovası'nın oluşumuna hem de oradaki oluşumu, hem yeraltı ve yer üstü sularını besleyen temel kaynak niteliğinde. Karacabey'de yer alan Ulubat Gölü'nün, yine o bölgede yer alan Orhaneli Barajının, Doğancı Barajı'nın ve çok sayıda göletin de buradaki kaynak alanlarından beslendiğini özellikle belirtiyim.

Biraz önce Müzeyyen Vekilim de ifade etti, bugün volfram kaynağının bir tek yatağı Türkiye'de sadece Uludağ. Yine bunun içerisinde çıkan, Türkiye'de 2 kentimize nasip olan bursait mineralinin de dünyada görüldüğü tek yer.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Süreniz bitti. Bir dakika daha süre veriyorum, zamanımız sıkıntılı.

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI HÜSEYİN ALAN – Şu an yok, tamamen yok ettik, şimdi gitsek, arasak, bulsak -30 bin jeoloji mühendisi var- 1 tane mineral...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hüseyin Bey, samimiyetinize güvenerek söylüyorum, biz hepimiz Bursalılara Bursa'yı anlatıyoruz yalnız bir taraftan; Bursa'nın güzelliklerini, kıymetini, değerini. Bilmiyorum ama herhâlde Bursalı arkadaşlar bizden iyi bilirler.

Son bir dakikanız.

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI HÜSEYİN ALAN – Sayın Vekilim, birkaç tane maddelere ilişkin de önerilerimiz var, onu söyleyeyim.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hüseyin Bey, zamanınız bir dakika kaldı, lütfen.

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI HÜSEYİN ALAN – 1’inci maddesinde kaynak değerlerden bahsediyor ama kaynak değerlerin ne olduğu tanımlanmış değil. Biz bunun jeolojik, biyolojik ve su kaynakları şeklinde tanımlanması ve bunların korunması gerektiğine ilişkin düşüncelerimizi burada ifade edelim.

Yine, 3’üncü maddeye ilişkin bazı önerilerimiz söz konusu. Burada da yine benzer düzenlemelerin 2’nci, 3’üncü ve 14’üncü fıkralarında yapılmasını arzu ediyoruz.

Benzer şekilde yani Kapadokya’da 1 jeoloji mühendisi çalışmıyor. Dünyanın ilk 100 jeolojik miras alanı içerisinde ne tabiat tarihi koruma kurulları içerisinde ne de çalışan olarak yok. Kim bunları belirleyecek bu kaynak değerlerinin niteliğini? Biraz önce zaten Sayın Vekilim de söyledi, harita mühendisi ve jeoloji mühendisini de umut ediyorum 5’inci maddenin 3’üncü fıkrasında ifade edersiniz.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – İlk defa Konya’da, belediyede bu konuda bir laboratuvar kuran bir eski Belediye Başkanı olarak.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Zemin laboratuvarı mı?

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Zemin etüt laboratuvarı. Hiç jeoloji mühendisi yoktu hakikaten. Tecrübeli bir jeoloji mühendisi arkadaşımızı danışman alarak, sonra onun ekibini kurarak falan...

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI HÜSEYİN ALAN – Yani Sayın Başkanım, son iki...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hüseyin Bey, bitti süreniz. Siz tekliflerinizi Hakan Bey’e iletirseniz memnun oluruz.

Şimdi ben Çetin Bey’e söz vereceğim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Başkanım...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Çetin Bey’e söz verdim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Burada Kapadokya Alan Başkanlığıyla ilgili çok yanlış bir algı oluşturuluyor, çok yanlış ifadeler söyleniyor. Ben gerek Sayın Vekilimizle gerek jeofizik mühendisimizle giderek değerlendirelim kendileriyle. Orada çok büyük bir problem var, tam tersine yanlış yapıyor, bilgileri yanlış. Ben kendileri gitmeden...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Yarın ifade edersiniz.

Çetin Bey, buyurun.

GÜMTOB YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI ÇETİN CEYLAN – Sayın Başkan, değerli üyeler, değerli katılımcılar; ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Ben Bursa’dan Güney Marmara Otelciler Birliği adına burada bulunmaktayım. İsmim Çetin Ceylan.

Uzun zamandır Uludağ’da GÜMTOB yönetimindeyim ve sorunların çok içindeyiz. Uludağ’da şu an 5 bin yatağı olan otelciler var. Aynı zamanda, Güney Marmara Otelciler Birliği Bursa’ya da temsil ediyor, Uludağ’ı, Bursa’daki otelcileri de ilgilendiriyor yani Bursa’ya gelen, konaklama yapan mutlaka bir gün de Uludağ’a çıkıyor ama Uludağ şu an bitmiş durumda, büyük bir keşmekeş, büyük bir kaos var Sayın Başkanım, maalesef. Elli- altmış yıl önce burada otel izni veriliyor, bu kadar otel yapılıyor, turizm merkezi hâline getiriliyor ama şu anda bizim yetkili bir mercimiz yok en az 3 bakanlık, 2 belediye, 5 ya da 6 tane yetkili otorite var yani bir yetki birliği değil, bir yetki karmaşası var; hiçbir sorunumuzu maalesef çözemiyoruz. Küçük bir işimiz için Ankara’ya gelmek zorundayız. Benim Bursa’da da işim var, Bursa’daki işimi Bursa Belediye Başkanıyla, ilçe belediyesiyle çözüyorum ama Uludağ’daki sorunumuz için her seferinde Ankara’ya gelmek zorundayız. Ankara’ya geliyoruz, Çevre Bakanlığına

gidiyoruz, Çevre Bakanlığı Tarım ve Orman Bakanlığına yolluyor, Tarım ve Orman Bakanlığı Turizm Bakanlığına yolluyor, dönüyoruz böyle. Dolayısıyla, Bursa'da Uludağ, şu anda bize göre, yatırımcılar açısından bitmiş durumda, zaten eski cazibesi de yok. Yani maalesef Kayseri, Palandöken, Kars hepsi bizim önümüze geçtiler turizm olarak, çok da güzel, onlar da olsun ama “Uludağ neden bu kadar geriye düştü?” dersek tamamen yetki karmaşasından. Yani bize densin ki “Şunu yapın.” Yapalım. Oradaki nebatatı, oradaki endemik bitkiyi, ekosistemi sonuna kadar korumak aslında en büyük bizim menfaatimize çünkü neden? Biz orayı yazın da dört mevsim turizme açmak istiyoruz, sadece iki buçuk ay için değil. Yazın o insanlar trekking yapsın, dağ bisikleti yapsın. Bütün Avrupa'da böyle, orada da endemik bitkiler var, orada da ekosistem var yani belki Uludağ kadar değil ama oranın da kendine göre bir bitkisi var, Kars Sarıkamış'ta da var, Palandöken'de de var...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Yani siz mevcut sistemi eleştiriyorsunuz?

GÜMTOB YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI ÇETİN CEYLAN – Hayır, efendim, şöyle...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Yok “Mevcut uygulama sistemden kaynaklanıyor.” diyorsunuz.

GÜMTOB YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI ÇETİN CEYLAN – Mevcutta, sistemde biz elimiz kolumuz bağlı orada, hiçbir şey yapamıyoruz Çatımızı aktarsak... Milli Park haklı, izin almadan vermiyor ama izin o kadar zor ki bürokratik; oraya gönderiyor, buraya gönderiyor.

Bakın, pistteki taş konusu geçti. Tamam, saygı duyuyorum oradaki endemik bitkiye ama bir insanın kayarken o kayaya çarpıp ayağını kırması, başını vurup beyin kanaması geçirmesi o endemik bitkiden daha mı değersiz?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Michael Schumacher.

GÜMTOB YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI ÇETİN CEYLAN – O ünlü yarışçı Schumacher şu anda komada maalesef, Avrupa'da başına gelen.

Biz endemik bitkiyi koruyalım ama bizim pistteki tehlike arz eden bir taşı, bir kayayı da bir kenara almamıza lütfen müsaade edin. Bakın, bütün Avrupa'da suni karlama var, Palandöken'de var ama bizim Uludağ'da maalesef yok, izin alamıyoruz, yapılamıyor. Yani bu kadar yatağa izin verilmiş ama şimdi biz elimiz kolumuz bağlıyız, hiçbir şey yapamıyoruz, bakanlık bakanlık geziyoruz.

Bakın, çöp sorunu... Yazın gelin, inanın ben utaniyorum, yazın Uludağ'ın hâlimden çünkü Osmangazi Belediyesi o çöpleri toplamakla mükellef, tabii yetişemiyorlar. Neden Uludağ'ın kendi çöp toplama sistemi olmasın? Dolayısıyla, tuvalet gibi, otopark gibi o kadar çok derdimiz var ki bakın günübirlikçi ile normal kayakçı birbirine giriyor çünkü pistlere günübirlikçi de çıkıyor gezmeye, şambrelle kayıyor, naylon poşetle kayıyor; buna jandarmanın yetkisi yok, jandarma karışamaz. Vatandaş gidiyor pistin ortasındaki ağacın altında mangal yapıyor Sayın Başkanım, jandarmaya gidiyor “Kalkar mısınız?” diyor, “Ben vatandaşım, buradan kalkmam.” diyor. Maalesef böyle bir keşmekeşlik var. Sonra da acemi insanlar kayarken ayağını kırıyor, bu kaosu yaşıyoruz ve nitelikli kayak yapan bir turist gelmiyor maalesef. Şu anda büyük bir kaosa dönüştü, iyi müşteri maalesef başka yörelere kaçıyor; biz istiyoruz ki orada nitelikli bir turizm yapılsın ama ekosistemi, endemik bitkiyi sonuna kadar muhafaza edelim, bize düşen görevleri de biz yerimize getirelim.

Mesela şu an yasada bize artıma tesisi zorunluluğu konuluyor. Şu anda yok öyle bir şey ama bu yasa getiriyor. Bize artı bir maliyet getirecek ama bunu memnuniyetle kabul ediyoruz.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Çetin Bey, teşekkür ederiz.

Hayrettin Bey, siz söz istiyor muydunuz?

Uludağ Kayak Merkezi AŞ adına Hayrettin Bey, buyurun.

ULUDAĞ KAYAK MERKEZİ AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HAYRETTİN ÖZERGİN

– Şu anda Uludağ’daki yatırımcılar adına buradayım hem birinci bölge hem ikinci bölgedeki otel ve mekanik tesis sahipleri ve işletmecileri adına buradayım. Ben otel sahibi değilim, ben beyaz yakalı bir yöneticiyim; onu da belirtiyim.

Uludağ 25 milyon gibi büyük bir nüfusun çevresinde biriktiği ve bu insanların üç-dört saat içinde ulaşabildiği bir noktada konuşlanmış bir yer. Dolayısıyla, burada çok büyük bir talep ve bunu karşılayamayan... Bizlerin karşılaşması da mümkün değil. Bunlara hizmet verebilecek bir yapının oluşması için burada konuşuyoruz. Ben bugüne kadar Uludağ hakkındaki olumlu düşünceleri ya da olumsuz düşünceleri söyleyen arkadaşlara sonsuz teşekkür ederim; bizler de bilgilendirilmiş olduk, eksik olmayın fakat Milli Parklar tek başına burada yalnız kalıyor gibi geliyor bana yani bu kadar bu yükü kaldıracak, onların da kendine göre doğayı koruma, endemik bitkiyi koruma, taşı koruma, kuşu koruma gibi görevleri var fakat otelcilerle uğraşmak, onunla uğraşmak, bununla uğraşmak onları bu işlerden de soğutuyor ve zorlanıyorlar. Hiçbirimiz bir şeyimizi dile getirip anlatamıyoruz. Bizim isteğimiz bir Komisyon, çok güzel; yasa da var, inşallah -olur, olmaz onu bilemem- sayın milletvekillerimiz karar verir veya Meclis karar verir ama biz orada gidip bir komisyona, her bakanlıktan olan üyelere, derimizi anlatalım aynı anda, aynı anda da bunun cevabını bekleyelim ya da komisyon kararını bekleyelim. Şimdi, ayrı ayrı, ilk önce Milli Parklardan başlıyoruz, ondan sonra oradan oraya, oradan oraya, olmuyor, biz de yoruluyoruz, Çetin Bey de az önce bahsetti...

Bu vesileyle, inşallah hayırlı olur diyorum, herkese iyi akşamlar diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teşekkür ederiz.

Bakanlar konuşmaya başlamak üzere dolayısıyla ara vereceğiz. Tabii, yarın devam edeceğiz.

Şimdi, Hayrettin Nuhoğlu ve İbrahim Halil Oral Beylerin alt komisyona sevgiyle ilgili bir önergesi var, izninizle onu oyalayalım.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Ben bir dakika söz alabilir miyim?

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Önergeyi okusun isterseniz.

Önergeyi okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4750) esas numaralı Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi’nin sosyal, ticari, hukuki yönlerinin bütün paydaşları kapsayacak şekilde meslek odaları, ilgili sivil toplum kuruluşları, sektör temsilcileri ve akademik çevrelerce katılımcı ve şeffaf bir anlayışla daha detaylı şekilde çalışılıp hazırlanması için alt komisyon kurularak ilgili komisyona sevk edilmesini arz ve teklif ederiz.

İbrahim Halil Oral

Hayrettin Nuhoğlu

Ankara

İstanbul

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Hocam, buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Şimdi, zaten barolardan gelen, jeoloji mühendislerinden gelen, temsil eden arkadaşlarımız buranın alt komisyona gönderilmesini bir nevi zaruret hâline getirdi yani söylediklerini, teklif ettiklerini düşündüğümüz zaman eğer bizim maksadımız üzüm yemek, bağcıyı dövmek değilse bu alt komisyona sevk teklifimiz kabul edilmeli ve alt komisyonda daha düzgün, daha düzenli pişirilerek, daha doğru bir kanunla karşılanması için biz alt komisyonu teklif ediyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teşekkür ederiz

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddelere geçilmesini oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yarın saat 13.30'da bu salonda tekrar toplanıyoruz.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Buyurun.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Başkanım, yarın Dünya İnsan Hakları Günü, İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanı ve üyelerimizle beraber hem programlarımız olacak hem kabullerimiz olacak eğer arkadaşlarım da uygun bulurlarsa yarın diğer milletvekili arkadaşlarım...

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Fırsat buldukça...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Fırsat buldukça katılmaya çalışacağım ama diğer milletvekili arkadaşlarım da burada bulunacaklar. Onun için arkadaşlarımızın bunu bilmesini özellikle istirham ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TAHİR AKYÜREK – Teşekkür ederiz Sayın Bakanım.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.04

